

Psychofyzilogický komfort v oděvu

BcA. Alexandra Vlková

Diplomová práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design oděvu

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	BcA. Alexandra Vlková
Osobní číslo:	K23463
Studijní program:	N0212A310007 Multimédia a design
Specializace:	Design oděvu
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Psychofyzilogický komfort v oděvu

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním rozsahu 25-30 normostran. Teoretická část se zaměřuje na oděvní komfort z fyziologického i psychologického hlediska. Analyzuje textilní materiály, oděvní konstrukce a vizuální stránku, a zkoumá, které kombinace těchto faktorů nejlépe přispívají k celkovému pocitu komfortu člověka.

2. Praktická část:

Praktická část zahrnuje kolekci min. 9 dámských a pánských modelů, které vycházejí z poznatků teoretické části diplomové práce. Tyto oděvy zohledňují psychologické i fyziologické aspekty komfortu. Cílovou skupinou této oděvní řady je současná mladá generace, zejména generace Z. Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů. Teoretická a technická příprava projektu, sběr potřebných informací. Dokumentace realizace dle zadaných parametrů: moodboard, storyboard, skici, celkový náhled kolekce, barevnost, popis materiálů, technické nákresy modelů, technické popisy, střihová řešení, módní doplňky a styling kolekce. Práce musí být doplněna o dokumentační fotografie z procesu tvorby a módními nebo produktovými fotografiemi. Rozsah práce: minimálně 35 normostran. Formát A4. Odevzdá se 1 černobílý výtisk pro archivaci UTB a 2 barevné stejnopisy v pevné vazbě (1 může být kroužková). Součástí předané písemné práce je dodání elektronické verze na Flash disku, který bude obsahovat taktéž samostatné fotografie v tiskové kvalitě z praktické části diplomové práce. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formát pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ASANOVIC, Koviljka; CEROVIC, Dragana; MIHAILOVIC, Tatjana; KOSTIC, Mirjana a RELJIC, Mirjana. Quality of clothing fabrics in terms of their comfort properties. *Indian Journal of Fibre & Textile Research*. 2015, vol. 40, no. 4, s. 364-372.

KAMALHA, Edwin; ZENG, Yongchun; MWASIAGI, Josphat I. a KYATUHEIRE, Salome. The Comfort Dimension; a Review of Perception in Clothing. *Journal of Sensory Studies*. 2013, vol. 28, no. 6, s. 423-444. ISSN 0887-8250.

LIZÁK, Pavel a MURÁROVÁ, Zuzana. *Komfort odevov*. Krakow: TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE, 2013. ISBN 978-83-7490-694-4.

MARTINS, Suzana Barreto. *Ergonomics and Fashion: the OIKOS methodology for usability and comfort evaluation in clothing and fashion*. Research Article. Londrina, Paraná, Brazil: Universidale Estadual de Londrina.

SONG, Guowen. *Improving Comfort in Clothing*. Philadelphia: Woodhead Publishing, 2011. ISBN 978-0-85709-064-5.

WONG, A.S.W.; LI, Y.; YEUNG, P.K.W. a LEE, P.W.H. Neural Network Predictions of Human Psychological Perceptions of Clothing Sensory Comfort. *Textile Research Journal*. 2003, vol. 73, no. 1, s. 31-37. ISSN 0040-5175.

Vedoucí diplomové práce: **doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání diplomové práce: **31. října 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **23. května 2025**

L.S.

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení diplomové práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na diplomové práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá tématem komfortu v oděvu a jeho významem v kontextu fyzické i psychologické roviny. V teoretické části práce je pojem komfortu analyzován z hlediska fyziologických aspektů, materiálů, střihu, konstrukce a psychologických aspektů, které zahrnují vliv na sebevědomí, identitu a celkovou psychickou pohodu. Dále jsou zkoumány kulturní a sociální faktory, které formují moderní pojetí pohodlného oblečení. Praktická část se zaměřuje na tvorbu autorské kolekce, jejímž cílem je aplikovat teoretické poznatky do návrhu oděvů, které splňují požadavky na komfort jak z fyziologického, tak psychologického hlediska. Výsledná kolekce reflektuje aktuální trendy v oblasti udržitelnosti, přičemž klade důraz na pohodlí jako základní prvek oděvního designu a zaměřuje se na mladou generaci lidí. Práce přináší nový pohled na význam pohodlí v oděvu a jeho potenciál ovlivňovat životní styl nositelů.

Klíčová slova: oděvní komfort, fyziologický komfort, psychologický komfort, módní design

ABSTRACT

This thesis explores the topic of comfort in clothing and its significance in both physical and psychological contexts. The theoretical part of the work analyzes the concept of comfort in terms of physiological aspects, materials, cut, construction, and psychological aspects, which include the impact on self-esteem, identity, and overall mental well-being. Furthermore, cultural and social factors that shape the modern concept of comfortable clothing are examined. The practical part focuses on creating an original collection, which aims to apply theoretical knowledge to the design of garments that meet comfort requirements from both physiological and psychological perspectives. The resulting collection reflects current trends in sustainability, emphasizing comfort as a fundamental element of clothing design and targeting the younger generation. The work brings a new perspective on the importance of comfort in clothing and its potential to influence the lifestyle of wearers.

Keywords: clothing comfort, psychological comfort, physical comfort, fashion design

Ráda bych touto cestou vyjádřila upřímné poděkování své vedoucí diplomové práce, doc. MgA. Kristýně Petříčkové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a podporu při výběru tématu, realizaci výzkumu i samotné tvorbě kolekce.

Velké poděkování patří také celému týmu, který se podílel na finálním focení, za jejich profesionalitu, ochotu a vstřícný přístup.

Mou vděčnost vyjadřuji rovněž své rodině, zejména mamince, za neochvějnou podporu, trpělivost a povzbuzení po celou dobu vzniku práce.

Zvláštní poděkování patří mému příteli za jeho neustálou motivaci, víru ve mne a psychickou oporu v náročných chvílích.

„Nejdůležitější je, že sice můžete nosit to nejkrásnější oblečení a nejkrásnější boty, ale stále nejvíc záleží na tom, jak se cítíte uvnitř.“

- Muccia Prada

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 POJEM KOMFORTU V KONTEXTU ODĚVU.....	14
1.1 DEFINICE A INTERPRETACE POJMU „KOMFORT“ V ODĚVNÍM DESIGNU	16
1.2 VÝZNAM KOMFORTU V KAŽDODENNÍM ŽIVOTĚ A V MÓDNÍM PRŮMYSLU	18
2 FYZIOLOGICKÁ ROVINA KOMFORTU V ODĚVU	20
2.1 MATERIÁLOVÉ ASPEKTY	21
2.1.1 Přehled látek a materiálů z pohledu komfortu (přírodní vs. syntetické materiály)	23
2.1.2 Vliv prodyšnosti materiálu na komfort	24
2.2 STŘIH A KONSTRUKCE	26
2.2.1 Význam ergonomického designu a střihu pro fyzické pohodlí.....	27
2.2.2 Pohybová svoboda a funkčnost oděvu	28
2.3 TEPELNÁ A KLIMATICKÁ POHODLNOST	29
2.3.1 Faktory ovlivňující tepelný komfort (např. vrstvení, izolace)	31
2.3.2 Technologie pro regulaci tělesné teploty (např. termoregulační textilie)	32
3 PSYCHOLOGICKÁ ROVINA KOMFORTU V ODĚVU	34
3.1 VLIV POHODLÍ NA PSYCHOLOGICKOU POHODU	35
3.2 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY: JAK OBLEČENÍ OVLIVŇUJE NÁLADU, IDENTITU A SEBEVYJÁDŘENÍ	36
3.3 SOCIÁLNÍ KONTEXT KOMFORTU: JAK ODĚV REAGUJE NA SPOLEČENSKÁ OČEKÁVÁNÍ A TRENDY	36
4 SOUČASNÉ TRENDY A INOVACE V OBLASTI KOMFORTU A ODĚVNÍHO DESIGNU.....	39
4.1 FUNKČNÍ A TECHNOLOGICKÉ INOVACE V TEXTILU	39
4.2 EKOLOGICKÉ A UDRŽITELNÉ PŘÍSTUPY K ODĚVNÍMU KOMFORTU.....	40
4.3 MINIMALISMUS A „ATHLEISURE“	41
4.4 VLIV KULTURNÍCH A SOCIÁLNÍCH FAKTORŮ NA VNÍMÁNÍ KOMFORTU	44
4.4.1 Generace Z	44
II PRAKTICKÁ ČÁST	47
5 VÝZKUM.....	48
5.1 DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	48
5.2 DŮLEŽITOST PSYCHOLOGICKÉHO POHODLÍ	50
5.3 DŮLEŽITOST FYZIOLOGICKÉHO POHODLÍ	54
5.4 STŘIH A FUNKČNOST ODĚVŮ.....	56

5.5	HLAVNÍ DŮVODY VÝBĚRU ODĚVŮ	58
5.6	POŽADAVKY NA ZMĚNY V KOMFORTNÍM OBLEČENÍ.....	59
6	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	60
7	KOLEKCE	62
7.1	KLÍČOVÉ PRVKY ODĚVNÍ KOLEKCE.....	62
7.2	TVORBA STŘIHŮ V PROGRAMU CLO 3D	63
7.3	MOODBOARD A BAREVNICE.....	65
7.4	MATERIÁLY	66
7.5	FINÁLNÍ LOOKY	67
7.5.1	LOOK_01	69
7.5.2	LOOK_02.....	73
7.5.3	LOOK_03	77
7.5.4	LOOK_04.....	81
7.5.5	LOOK_05.....	84
7.5.6	LOOK_06.....	89
7.5.7	LOOK_07.....	92
7.5.8	LOOK_08.....	97
7.5.9	LOOK_09.....	101
III	PROJEKTOVÁ ČÁST.....	105
8	FOTOGRAFIE	106
	ZÁVĚR.....	123
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	125
	SEZNAM OBRÁZKŮ	130
	SEZNAM TABULEK.....	133
	SEZNAM GRAFŮ	134
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	135
	SEZNAM PŘÍLOH.....	136

ÚVOD

Oblečení, náš každodenní společník a nezbytnost, dávno přesáhlo pouhou funkci ochrany před vnějšími vlivy. Stalo se naší druhou kůží, která nejen ovlivňuje naše fyzické pohodlí, ale hluboce rezonuje i s naší psychickou a emocionální sférou. Pocit komfortu v oděvu je komplexním fenoménem, zahrnujícím jak materiály příjemné na dotek a funkčnost střihů, tak i vizuální soulad a pocit vnitřní pohody, který nám oblečení zprostředkovává. V dnešní uspěchané době, kdy společnost klade na jednotlivce neustálé nároky, se stává schopnost cítit se ve svém oblečení dobře a uvolněně o to důležitější.

Tato diplomová práce klade za cíl prozkoumat všestrannou problematiku oděvního komfortu a definovat aspekty, které tvoří jeho „ideální“ podobu. Proto se teoretická část práce zaměřuje na analýzu komfortních vlastností oděvu z pohledu fyziologického i psychologického. Zabývá se otázkou, jaké parametry by měl ideální oděv splňovat, aby nám poskytoval maximální pohodlí na všech těchto úrovních. V úvodních kapitolách dochází k vymezení pojmu oděvního komfortu a jeho významu v kontextu každodenního života. Následuje širší rozbor jednotlivých důležitých aspektů komfortu, přičemž zvláštní pozornost je věnována rovněž fyziologické a psychologické.

V kapitole o fyziologickém komfortu jsou popisovány klíčové role textilních materiálů a jejich specifické vlastnosti, které mohou přispívat k pohodlí. Analyzuje prodyšnost, strukturu a další charakteristiky materiálů, které ovlivňují naše tělesné pocity. Taktéž popisuje střihy a konstrukce oděvu, které respektují přirozený pohyb těla a neomezují jeho funkce. Důležitou součástí této kapitoly je i rozbor tepelné a klimatické pohody, tedy schopnosti oděvu regulovat tělesnou teplotu a odvádět vlhkost, což jsou zásadní faktory pro celkový pocit komfortu.

Následující významná kapitola se zaměřuje na psychologickou rovinu oděvního komfortu. Zkoumá, jak oblečení může ovlivnit náš emoční stav, sebevědomí a proces sebevyjádření. Zabývá se konceptem identity a toho, jakým způsobem je možné konstruovat a projevovat svůj osobní obraz prostřednictvím oděvu. Zvláštní důraz je kladen na vizuální stránku oděvu a jeho subjektivní vnímání. Týká se představy, kdy individuální estetické preference a pocit „vypadat dobře“ podstatně přispívají k vnitřní pohodě a psychickému komfortu jednotlivce.

Veškeré nashromážděné teoretické poznatky v diplomové práci jsou analyzovány a slouží jako základ pro realizaci praktické části. Ta představuje výzkum, který se snaží

vymezit vnímání pohodlí u konkrétní skupiny mladých dospělých a převážně u generace Z. Prostřednictvím dotazníkového šetření se práce snaží zjistit, které aspekty oděvního komfortu jsou pro tuto demografickou skupinu považovány za nejdůležitější a jaká očekávání kladou na jejich každodenní oblečení.

Na základě výsledků tohoto výzkumu vznikly návrhy oděvní řady, která reflektuje potřeby a preference respondentů. Tato oděvní kolekce určená pro každodenní nošení se snaží skloubit jak fyziologické, tak psychologické požadavky na pohodlí, které si respondenti v dotazníkovém šetření zvolily jako klíčové pro svůj pocit „ideálního“ komfortu. Cílem této práce je tak nejen teoreticky vymezit komplexní pojem oděvního komfortu, ale i prakticky demonstrovat, jak lze tyto poznatky aplikovat při tvorbě oděvů, které odpovídají potřebám a očekáváním současné mladé generace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POJEM KOMFORTU V KONTEXTU ODĚVU

V posledních několika desetiletích se pojem pohodlí objevil jako klíčový a základní aspekt v oblasti marketingových strategií týkajících se produktů i služeb, které jsou nabízeny spotřebitelům. Jednotlivci se nacházejí v neustálém stavu vystavení nesčetným komerčním podnětům, které účinně spojují různé produkty s přitažlivým konceptem pohodlí, který sahá od oblasti potravin až po složitý svět módní reklamy. Ačkoli lexikon spojený s pohodlím je všudypřítomný a často se s ním setkáváme ve struktuře každodenního života, formulace přesné definice toho, co pohodlí skutečně znamená, se ukazuje jako náročné úsilí. I když neexistuje všeobecně přijímaná definice pohodlí, značný počet vědců a výzkumníků v oboru souhlasí s tím, že pohodlí představuje komplexní, vícerozměrný a neodmyslitelně subjektivní zážitek, který se liší od člověka k člověku. Keith Slater, uznávaný jako jeden z průkopnických autorů v této oblasti, uznal, že pohodlí v oděvu je mnohostranný jev, který zahrnuje minimálně tři odlišné dimenze: fyzické, fyziologické a psychologické aspekty pohodlí. V konkrétním kontextu oblečení bylo převládající zaměření vědecké pozornosti historicky zaměřeno na fyzikálně-mechanické a/nebo fyziologické perspektivy, často na úkor důkladného zkoumání subjektivnějších dimenzí, které zahrnují estetické ocenění a emoční reakce, které jsou vnitřně spojeny s individuálními potřebami a širším sociálním kontextem.¹

Lidský komfort, mnohostranný subjektivní jev, je významně ovlivněn psychologickými a fyziologickými faktory, zejména těmi, které vyplývají z charakteristik nošeného oblečení a okolních podmínek prostředí, ve kterých se jedinec nachází. V této souvislosti oděv slouží jako kriticky blízké prostředí pro lidské tělo a hraje nepostradatelnou roli při dosahování lidského pohodlí.² Oblečení hraje klíčovou roli při ochraně organismu před různými vnějšími klimatickými podmínkami a v důsledku toho má hluboký vliv na fyziologické funkce a činnosti pokožky. Příchod inovativních textilních materiálů zažívá pozoruhodné pokroky, které následně mají významný vliv na celkový komfort spojený s textiliemi a oděvy pro jednotlivce, když jsou používány v různých podmínkách prostředí. Koncept pohodlí oblečení zapouzdřuje optimální stav organismu, kdy okolní prostředí, včetně nošeného oblečení, nevyvolává žádnou formu nepohodlí, které lze vnímat prostřednictvím našich smyslových zážitků. Naše vnímání oblečení je spojeno se

¹ MATTÉ a BROEGA, *The evaluation of (social-)psychological comfort in clothing, a possible approach*, 2017.

² SONG, *Improving Comfort in Clothing*, 2011.

zastřešujícím pocitem pohody, který se vyznačuje harmonickou interakcí mezi jednotlivcem a jeho oděvem.³

Oděv slouží jako spojovací prvek mezi tělem a okolním prostředím, přičemž interakce mezi nimi ovlivňuje vnímání pohodlí nositele. Při každodenním nošení se tělo, oděv a prostředí podílejí na vytváření pocitu pohodlí a spokojenosti uživatele. Tyto tři složky společně vytvářejí multisenzorické zážitky, které zahrnují všechny informace získané prostřednictvím smyslů: zraku, hmatu, kinestetiky, sluchu, chuti a čichu. Zrakové vnímání je pravděpodobně nejvýznamnějším faktorem, který ovlivňuje estetický komfort oděvu. Kinestetika se týká vnímání pohybu těla prostřednictvím nervových zakončení, jež registrují napětí nebo uvolnění svalů. Oblečení může ovlivnit kinestetické vnímání tím, že omezuje nebo naopak podporuje pohyb svalů; například těsně přiléhající cyklistické kalhoty z lycry mohou posílit vnímání svalů nohou. Vůně také hraje klíčovou roli v pocitech pohodlí souvisejících s oděvem. Příjemná vůně může zvyšovat vnímání komfortu, zatímco nepříjemný zápach může vyvolávat diskomfort. Dále může komfortní smyslové vnímání ovlivňovat i zvuk, který oděv produkuje; například zvuk elektrického výboje při svlékání syntetického materiálu může zesílit pocit nepohodlí vyvolaný elektrickými impulzy na pokožce. Vzhledem k tomu, že vkus má tendenci mít menší vliv na komfort oděvu, bývá považován za nejméně významný faktor.⁴

Lidské vnímání pohodlí oblečení je komplexní interakce, která zahrnuje množství fyzických, fyziologických a psychologických faktorů, z nichž všechny jsou ovlivněny okolním prostředím zažívaným při nošení různých oděvů. Různé aspekty a rozměry pohodlí oblečení jsou předmětem rozsáhlého výzkumu a zkoumání po mnoho let, což vede k hlubšímu pochopení toho, jak prožíváme a hodnotíme naše oblečení. V komplexním přehledu poskytnutém společností Thirty v roce 2003 byla diskutována široká škála otázek pohodlí oblečení, včetně významného vlivu faktorů prostředí, dostupných metodik pro testování úrovně pohodlí, složitosti manipulace s látkami, stejně jako základní řízení vlhkosti a tepla, spolu s psychologickými složkami, které přispívají k našemu pocitu pohodlí při nošení oblečení.⁵

Pojem pohodlí je popsán jako „absence nepříjemnosti nebo nepohodlí“ nebo „neutrální stav na rozdíl od aktivnějšího pocitu potěšení“. Jinými slovy, pohodlí je pocit generovaný

³ LIZÁK a MURÁROVÁ, *Komfort odevov*, 2013.

⁴ LI, *THE SCIENCE OF CLOTHING COMFORT*, 2001.

⁵ SONG, *Improving Comfort in Clothing*, 2011.

integrací signálů přenášených nervy z různých periferních receptorů, jako je vůně, struktura, konzistence a barva v mozku. Jedná se o kvalitativní pojem a představuje jeden z nejdůležitějších prvků oděvu. Pohodlí oblečení lze rozdělit do tří různých typů: psychologický, hmatový a tepelný komfort. Psychologický komfort je primárně spojen se současnými módními trendy a společenským přijetím, má minimální souvislost s vlastnostmi samotných tkanin. Hmatový komfort se týká povrchové struktury a mechanických vlastností tkaniny. Tepelný komfort se týká schopnosti tkaniny regulovat teplotu pokožky řízením přenosu tepla a potu produkovaného lidským tělem. V dnešní době považuje značný počet spotřebitelů tepelný komfort za jeden z nejdůležitějších faktorů při výběru textilních a oděvních předmětů. Existuje shoda, že pohyb vzduchu, tepla a vodní páry oděvem je pravděpodobně nejdůležitějším prvkem pohodlí oblečení.⁶

1.1 Definice a interpretace pojmu „komfort“ v oděvním designu

Pohodlí lze popsat jako stav neutrality, kdy jedinec nevnímá žádnou bolest ani nepříjemné pocity.⁷ K. Slater popisuje pohodlí jako "příjemný stav fyziologické, psychické a fyzické harmonie mezi člověkem a jeho okolím". Y. Li naopak vnímá pohodlí jako holistický koncept, který představuje výsledek vzájemného působení fyzických, fyziologických a psychologických faktorů.⁸

Oděvní pohodlí svědčí o fyziologickém stavu organismu, kde jsou optimalizovány fyziologické funkce a okolní prostředí, včetně oděvu, nevyvolává žádné nepříznivé pocity vnímané našimi smysly. Komfort v oděvu definujeme jako stav pohody, který označuje stav fyziologické a psychologické rovnováhy mezi jednotlivcem, jeho oděvem a okolním prostředím. Abychom pochopili subjektivní prožitek pohodlí, je nezbytné považovat systém oděvů organismu za otevřený systém, neustále zapojený do dynamických interakcí s okolním prostředím. Oblečení určené ke zlepšení energetické rovnováhy jedince (včetně ochrany před tepelnými extrémy a zvládání vlhkosti) funguje efektivně pouze ve spojení s organismem a jeho prostředím. V této souvislosti je kladen zvláštní důraz na hygienické a zdraví prospěšné vlastnosti, které zabraňují podráždění pokožky. Mikroklima definujeme jako prostředí vytvořené mezi různými vrstvami oděvu v rámci vícevrstvého oděvního systému. Oděvní klima je vytvářeno procesy přenosu tepla, výměny par vlhkosti a

⁶ PAMUK, *CLOTHING COMFORT PROPERTIES IN TEXTILE INDUSTRY*, 2007.

⁷ KAMALHA et al., *The Comfort Dimension; a Review of Perception in Clothing*, 2013.

⁸ WONG et al., *Neural Network Predictions of Human Psychological Perceptions of Clothing Sensory Comfort*, 2003.

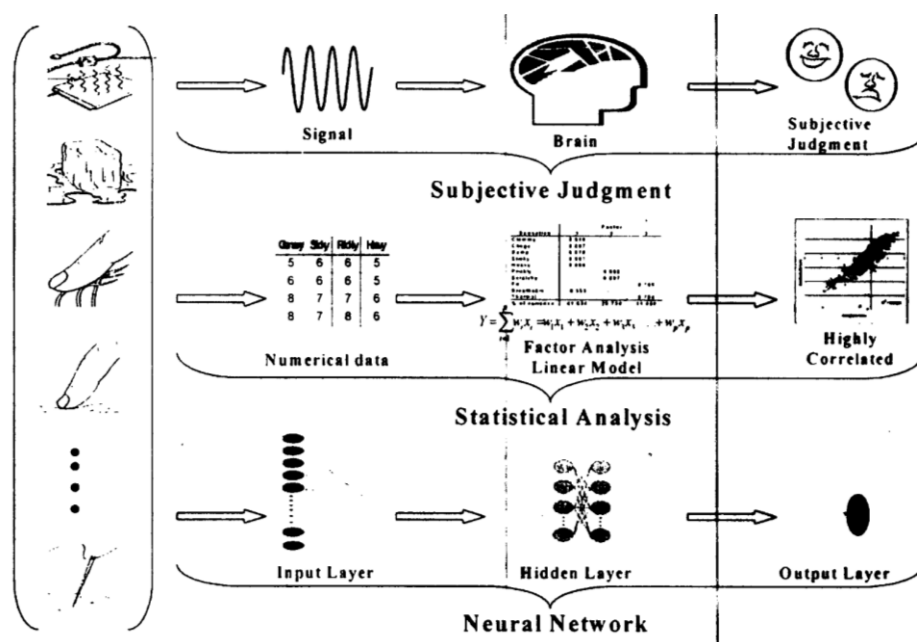
uvolňování oxidu uhličitého. V rámci vícevrstvého oděvu je mikroklima oděvu stanoveno konfigurací několika relativně nezávislých částečných mikroprostředí.

Oděvní komfort je komplexní vlastnost, kterou ovlivňuje řada faktorů. Patří mezi ně fyzikální procesy probíhající v oděvu a jeho okolí, jako je přenos tepla, vlhkosti a proudění vzduchu, nebo mechanické působení mezi oděvem a pokožkou. Důležité jsou rovněž fyziologické procesy uvnitř organismu, konkrétně metabolické procesy a termoregulační mechanismy, jež se snaží udržet tepelnou rovnováhu. Vnímání oděvního komfortu je dále ovlivněno neurofyziologickými procesy, tedy smyslovými vjemy zprostředkovanými pokožkou, hmatem a zrakem. Celkový komfort pak závisí i na psychologických procesech, kdy mozek na základě těchto podnětů vyhodnocuje výsledný pocit pohodlí. Oděvní komfort zahrnuje několik důležitých aspektů, včetně fyziologických vlastností, jako je tepelná propustnost a prostupnost vodní páry, vzduchu a vody, stejně jako mechanických a tepelných vjemů v místě kontaktu s pokožkou. Klíčové jsou i hygienické a zdravotně nezávadné vlastnosti, jako je čistota, nedráždivost pokožky a nízký obsah rizikových látek, mezi něž patří například formaldehyd, těžké kovy nebo pesticidy.⁹

Naopak diskomfort spojený s oblečením má historický charakter, jak dokládá Leopardiho charakterizace módy jako donucovací entity způsobující utrpení mezi jednotlivci. Corner zdůrazňuje, že omezení důsledně označovalo dámské oblečení v celé historii, s příklady jako čínské vázání nohou a evropské korzety, které byly oceňovány za ztělesnění ctností spojených s aristokracií. Zatímco moderní postupy se mohou zdát méně restriktivní, Corner poznamenává, že současná móda se spoléhá na stravu a cvičení, což zdůrazňuje posun v povaze nepohodlí. Whitehead a Petrov ilustrují, jak módní normy mohou narušit sociální pohodlí, protože oblečení považují za „druhou kůži“, která odráží sociální postavení a identitu člověka. Navzdory hojnosti možností v dnešní módní krajině vědci varují, že taková svoboda může vést ke zmatku a závislosti spotřebitelů, přičemž značky potřebují podporovat hlubší spojení se spotřebiteli, aby splnily své touhy po smyslu.¹⁰

⁹ LIZÁK a MURÁROVÁ, *Komfort odevov*, 2013.

¹⁰ CROSS, *Comfort in clothing: fashion actors and victims*, 2019.

Obrázek 1 Porovnání tří různých procesů pro dosažení komfortu nošení ¹¹

1.2 Význam komfortu v každodenním životě a v módním průmyslu

V rozsáhlé kronice vývoje módy má kontrast mezi komfortem a estetikou protkané prameny, které procházejí četnými epochami. Od rigidního korzetu viktoriánského období, který ztělesňoval dobu, kdy krása často zastínila fyzický komfort, až po vznik atletického odpočinku v 21. století, kde lehkost harmonicky splývá s módou, naše kolektivní sartoriální vyprávění zažilo podmanivou transformaci. Živá interakce mezi těmito složkami odráží vyvíjející se hodnoty a společenské konvence, které formují náš výběr oblečení. Oděvy plní složitou roli, která přesahuje jednoduchou užitečnost. Ponořují se do sfér vizuální přitažlivosti, individuálního vyjádření a kulturní identity. Snaha o pohodlí a estetiku v módě ztělesňuje širší kulturní diskurz – ten, který kolísá mezi touhou po sebe reprezentaci a shodou se společenskými normami.

V současné společnosti představuje móda dynamickou syntézu pohodlí a estetiky. Pojem pohodlí v oděvu nabral v průběhu času větší význam, odrážel vyvíjející se společenské normy a zvýšený důraz na individuální pohodu. Popularita sportovního oblečení znamená přechod k uvolněnějšímu a pohodlnějšímu oblečení. Vzestup udržitelnosti jako klíčového zájmu vyvolal větší zaměření na materiály šetrné k životnímu prostředí a etické postupy. Témata inkluзивity a rozmanitosti jsou navíc stále výraznější a zpochybňují

¹¹ WONG et al., *Neural Network Predictions of Human Psychological Perceptions of Clothing Sensory Comfort*, 2003.

konvenční paradigmatu krásy. V celé historii, od starověku po moderní éru, móda sloužila jako silné médium pro sebevyjádření, zapouzdřující společenské transformace a technologické inovace. Současný módní svět se snaží harmonizovat pohodlí s estetikou a zároveň upřednostňovat udržitelnost a inkluzivitu. Snaha o krásu byla přesvědčivým impulsem v oblasti módy a motivovala designéry i spotřebitele, aby usilovali o estetickou dokonalost.¹²

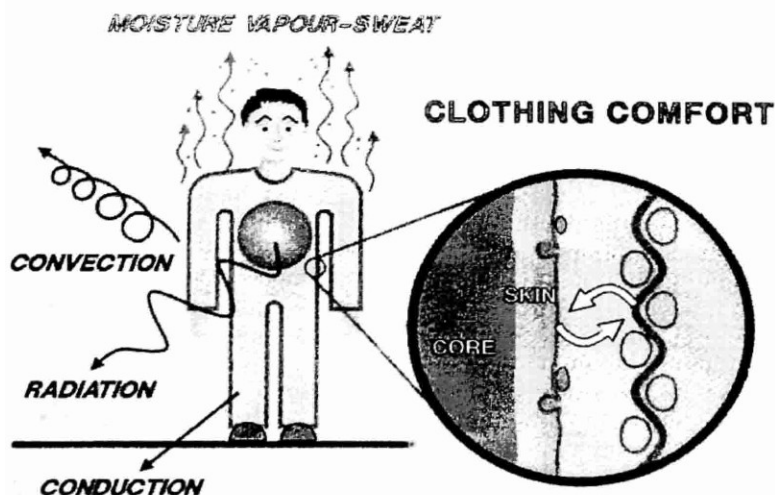
¹² KAUSHER, *Harmony of Style: Navigating the intersection of comfort and beauty in fashion*, 2023.

2 FYZIOLOGICKÁ ROVINA KOMFORTU V ODĚVU

Fyziologický komfort je pojímán jako stav, který poskytuje jednotlivci vhodné mikroklima ve vrstvách pokožky během fyzické námahy v různých klimatických scénářích a zároveň zajišťuje optimální fyzické a kognitivní fungování. Dosažení fyziologického pohodlí je významně ovlivněno použitým oděvem, jeho designem a vlastnostmi použitých materiálů, včetně tepelné odolnosti, odolnosti proti vodní páře, hygroskopičnosti a propustnosti, souhrnně označovaných jako biofyzikální vlastnosti.

Přenos vlhkosti přes textil je klíčový pro udržení fyziologického pohodlí. Materiály tvořící oděv by měly usnadňovat vylučování potu z pokožky do okolního prostředí, čímž ochlazují tělo a zmírňují zhoršení tepelné izolace tkaniny v důsledku hromadění vlhkosti. Aby byl tento proces účinný, musí tkaniny vykazovat nízkou odolnost vůči vodní páře. Fyziologický komfort je navíc ovlivněn hygroskopičností oděvních materiálů nebo jejich schopností absorbovat vlhkost z povrchu pokožky. Rozsáhlý výzkum naznačuje, že tato vlastnost je převážně diktována vlastnostmi vláken, ze kterých je výrobek vyroben. Přírodní vlákna mají tendenci vykazovat vynikající hygroskopičnost. Například vlněná vlákna mohou absorbovat vlhkost až do 50 % své hmotnosti, aniž by vyvolávala pocit vlhkosti na dotek. Naopak syntetická vlákna vykazují výrazně nižší schopnosti absorpce vlhkosti. Rozsah absorpce vody závisí také na vazbě a krycím faktoru tkaniny, přičemž volnější, poréznější tkaniny vykazují výrazně vyšší schopnost absorpce vlhkosti ve srovnání s těsně tkanými alternativami. Navíc prodyšnost tkaniny má podstatný vliv na pocit fyziologického pohodlí. Tento atribut je rozhodující pro hygienickou kvalitu oděvů, protože usnadňuje vylučování oxidu uhličitého z lidského těla do vnějšího prostředí a zároveň umožňuje příliv čerstvého vzduchu. Různé studie ukázaly silnou korelaci mezi propustností vzduchu a strukturou tkaniny, přičemž volné, porézní tkaniny vykazují nejvyšší úroveň propustnosti vzduchu.¹³

¹³ BARTKOWIAK et al., *Fabric Selection for the Reference Clothing Destined for Ergonomics Test of Protective Clothing: Physiological Comfort Point of View*, 2016.

Obrázek 2 Systém člověk-oděv-životní prostředí ¹⁴

2.1 Materiálové aspekty

Textilie se od sebe liší hlavně svou konstrukcí – musí být dostatečně pevné a funkční, ale zároveň pružné, elastické, snadno se skládat a tvarovat a poskytovat komfort z hlediska estetiky i smyslového vjemu. Pro hodnocení těchto smyslových vlastností se běžně používá pojem „rukopis tkaniny“. V posledních výzkumech textilního průmyslu se díky pochopení a měření preferencí spotřebitelů začala věnovat pozornost konceptu nazývanému „hmatový komfort“, což vyjadřuje celkové pocity při dotyku a manipulaci s látkou. Jelikož hodnocení rukopisu je založeno na subjektivních preferencích, může mít pro různé lidi a spotřebitele s různým zázemím různý význam, a preference k určitým typům tkanin se mohou lišit – v některých případech dokonce opačně.

Klasifikace vláken, ať už přírodních nebo syntetických, a jejich forma je zásadní pro vlastnosti tkanin související se smyslovým komfortem. Lněná vlákna poskytují tkaniny s vynikající houževnatostí, zejména 100% len, který vykazuje maximální pevnost v tahu a vlastnosti ohybu, ale minimální smykovou tuhost. Naproti tomu směsi jako bavlna/len a viskóza/len vykazují nižší tření a tuhost v ohybu. Morfologické vlastnosti živočišných vláken významně diktují povrchové atributy přízí; větší průměry vláken korelují se zvýšenou pichovatelností. Jemnější vlákna zvyšují pružnost příze a poskytují hladší roušku tkaniny, zatímco mikrodénierová vlákna překonávají standardní denierové tkaniny v závěsech. Tvar průřezu vláken navíc ovlivňuje jak hladkost, tak interakci světla, přičemž kulatá vlákna odrážejí více světla než trilobulární protějšky. Tření vláken hraje rozhodující roli v interakci

¹⁴ LI, *THE SCIENCE OF CLOTHING COMFORT*, 2001.

a pružnosti přízí; vyšší tření brání klouzání vláken během deformace. Chemické ošetření, zejména změkčovadly, může zmírnit tření a zvýšit hladkost tkaniny. Kromě toho mercerizace mění celulózová vlákna na rovnoměrnější průřez, zvyšuje pevnost i lesk, zatímco krystalická struktura vláken ovlivňuje jejich odolnost proti ohybu a celkovou manipulaci.¹⁵

S rozvojem technologií se výzkum v textilním a oděvním průmyslu zaměřuje především na zlepšení kvality života lidí. K tomu dochází prostřednictvím vylepšování vlastností oděvů, které slouží jako „druhá kůže.“ Pokud oblečení nesplňuje potřeby uživatelů, může to mít přímý vliv na jejich každodenní komfort. V dnešní době, kdy je mnoho lidí vystaveno dlouhé pracovní době a stresu, se výrobci snaží minimalizovat nepohodlí způsobené nošením oblečení. Zároveň firmy vnímají toto téma jako příležitost k vytváření nových produktů a rozšiřování na nové trhy.

Komfort, který nositel zažívá, je mnohostranným aspektem ovlivněným těmito vlastnostmi. Mezi nejvýznamnější vlastnosti textilií patří jejich tepelné vlastnosti. Většina dosud provedených výzkumů se zaměřila na hodnocení statických tepelných vlastností, jako je tepelná vodivost, tepelný odpor, a tepelná difúze. Tepelné vlastnosti oděvních materiálů, které se týkají tepelného komfortu uživatele, zahrnují přenos tepla a hmoty mezi oděným jedincem a okolním prostředím. Tepelný odpor oděvního systému poskytuje kvantitativní měřítko toho, jak účinně oděv působí jako tepelná bariéra pro nositele. Tepelně izolační vlastnosti jsou ovlivněny nejen fyzikálními vlastnostmi tkanin, ale také strukturálními aspekty, jako je vazba a rouška. Lidské tělo je navrženo tak, aby fungovalo v úzkém teplotním spektru. Obvykle si udržuje konstantní teplotu $37 \pm 0,5$ °C v různých klimatických podmínkách. Také přeměňuje chemickou energii z potravy na práci a teplo. Množství vyrobeného a rozptýleného tepla výrazně kolísá s různými úrovněmi aktivity a oblečení. Generované teplo se přenáší z kůže do životního prostředí. Ve vyváženém scénáři tepla v ustáleném stavu se tepelná energie generovaná metabolismem rovná rychlosti tepelných ztrát z těla vedením, konvekcí, zářením, odpařováním a dýcháním. Proto je oblečení nezbytné pro ochranu těla před klimatickými vlivy a napomáhání jeho tepelně regulačním funkcím za různých podmínek prostředí a úrovně fyzické aktivity. Lidský tepelný komfort závisí na souhře oblečení, klimatu a fyzické námahy.¹⁶

¹⁵ JEON, *Woven Fabrics*, 2012.

¹⁶ PAMUK, *CLOTHING COMFORT PROPERTIES IN TEXTILE INDUSTRY*, 2007.

2.1.1 Přehled látek a materiálů z pohledu komfortu (přírodní vs. syntetické materiály)

Po dlouhou dobu trvající tisíce let byla existence a využití textilií v lidské civilizaci do značné míry omezena vnitřními vlastnostmi materiálů, které byly přirozeně dostupné v životním prostředí, které zahrnovaly různá vlákna, jako je bavlna, vlna, hedvábí, len, konopí, ramie, juta a řada dalších organických zdrojů, které bylo možné sklízet a zpracovat. Významný bod obratu však nastal v roce 1910, kdy inovativní výroba hedvábí, která byla ohlašována jako „umělé hedvábí“, znamenala začátek vývoje a následné integrace umělých vláken do různých aspektů života. V současné společnosti tato syntetická vlákna prošla úžasnou škálou aplikací a nyní převládají v mnoha aspektech každodenní existence, zahrnující vše od oděvů, sportovního oblečení a bytového vybavení až po specializovanější obory, jako jsou průmyslové aplikace, lékařské potřeby, letecké komponenty a materiály související s energií. Jednou z nejvýznamnějších výhod komerčně vyráběných syntetických vláken je jejich výrazně nižší cena ve srovnání s jejich přírodními protějšky, což zvyšuje jejich dostupnost a využití na různých trzích. Vzhledem k jejich výjimečným mechanickým a chemickým vlastnostem je zřejmé, že moderní život by v nepřítomnosti těchto umělých vláken čelil značným výzvám a omezením. Nicméně, pokud jde o aspekt pohodlí, je zásadní poznamenat, že syntetická vlákna ještě musí překonat inherentní vlastnosti a úroveň pohodlí poskytované přírodními vlákny, které mají v tomto ohledu i nadále významnou výhodu.

Prvořadý faktor, který primárně určuje úroveň pohodlí každé dané textilie, spočívá v materiálovém složení použitém při jeho konstrukci. Vezmeme-li v úvahu množství výhod a nevýhod spojených s vlastnostmi různých tkanin, je stále více zřejmé, že strategické míchání různých vláken v rámci jedné tkaniny slouží jako účinné řešení pro účinnou úpravu jak funkčních vlastností, tak celkových nákladů oděvů vyrobených pro spotřebitelské použití. Například bavlna je známá svými výjimečnými schopnostmi zadržování vlhkosti, protože účinně absorbuje pot a usnadňuje jeho odpařování, čímž je bavlna vysoce propustná pro vodní páru, což je charakteristika běžně označovaná jako prodyšnost. Naproti tomu polyester vykazuje nízkou retenci vlhkosti a postrádá prodyšnost; má však vynikající odolnost proti záhybu, což je kvalita, kterou bavlna nesdílí. V důsledku toho se oděv, který je vyroben ze směsi bavlny a polyesteru, jeví jako varianta odolná proti vráskám, která vyžaduje malé nebo žádné žehlení, přičemž si stále zachovává podstatný stupeň pohodlí poskytovaného bavlněnou složkou. Polyester je navíc uznáván pro svou pevnost, zatímco umělé hedvábí se vyznačuje charakteristickou lesklostí. Výsledkem je, že tkanina, která je vyrobena z

kombinace bavlny, polyesteru a umělého hedvábí, poskytuje produkt, který nabízí pozoruhodnou trvanlivost, ultra jemnou texturu a vynikající odolnost, což umožňuje látce účinně se zotavit z vrásek. Navíc spandex, známý svou roztažitelností a trvanlivostí, ve směsi s bavlnou vytváří optimální volbu pro sportovní oblečení navržené tak, aby vyhovovalo dynamickým pohybům. Hedvábí se svým lesklým vzhledem a vynikající drapitelností se snadno nemačká, zatímco prádlo, i když je náchylné k pomačkání, se může pochlubit pevností a prodyšností. Tkanina, která je formulována ze směsi hedvábí a lnu, by proto vykazovala snížené sklony k rýhování a současně vykazovala lesklý povrch a vylepšené vlastnosti drapingu, což demonstruje příznivé vlastnosti míchání vláken v textilní výrobě.¹⁷

Bavlna vykazuje vlastnosti pohodlí a inherentní nasákavosti a může v závislosti na svém zpracování projevovat chladné nebo teplé vlastnosti, což ji činí skutečně transsezónní. Nerafinované vlákno ve své přirozené formě vizuálně evokuje jeho potenciální užitečnost pro lidstvo, přičemž drobné oblakové agregáty bavlněných tobolek naznačují uklidňující konečný produkt. V současných souvislostech technologie synergizuje s vnitřními atributy bavlny a vytváří materiál, který překračuje konvenční očekávání. Počáteční „low-tech“ metody, jako je olejování a voskování, byly použity pro bavlnu odolnou proti povětrnostním vlivům, zatímco moderní pokroky zahrnující lepení, laminování a chemické ošetření mají schopnost přeměnit základní textil na textil se zvýšeným výkonem. Ať už v létě nebo v zimě, bavlna se nyní stala trvalým základem módního průmyslu ve všech segmentech trhu, od haute couture po běžný maloobchod. Jeho univerzální přitažlivost vedla k neustálému nárůstu poptávky v průměru přibližně 2 % ročně za posledních pět desetiletí a přibližně 4 % za posledních deset let. Bavlna je komerčně nejúspěšnějším vláknem ve Spojených státech a patří mezi přední vlákna na celém světě.¹⁸

2.1.2 Vliv prodyšnosti materiálu na komfort

V extrémním podnebí slouží prodyšné materiály k ochraně lidského těla před teplem, větrem a škodlivými látkami, což usnadňuje přenos vlhkosti z interiéru do exteriéru. Jejich aplikace se liší od vybavení pro volný čas a nepříznivé počasí až po specializované lékařské a vojenské použití. Prodyšné tkaniny umožňují difúzi par vlhkosti a současně zabraňují pronikání kapalné vody, což je rozdíl často nepochopený z hlediska pronikání větru a řízení

¹⁷ SONG, *Improving Comfort in Clothing*, 2011.

¹⁸ HALLETT a JOHNSTON, *Fabric for Fashion, A comprehensive guide to natural fibers*, 2010.

vlhkosti. Výzva vytvářet materiály, které účinně kombinují hydroizolaci s propustností pro vlhkost, vedla k významnému pokroku ve spotřebitelských možnostech.¹⁹

Oděvy musí být navrženy tak, aby usnadňovaly přenos vodní páry generované kůží skrz textilní sestavu. Ukázalo se, že rychlost takového přenosu závisí na změnách tlaku vodní páry v celé sestavě. Nicméně za praktických podmínek použití, zejména v chladnějším prostředí, může dojít ke kondenzaci vodní páry v sestavě, když systém dosáhne teploty rosného bodu. Tento jev je zvláště výrazný, když je do sestavy začleněna potažená vodotěsná vnější tkanina, protože výsledná nízká rychlost difúze vodní páry z oděvu vede ke zvýšenému tlaku vodní páry v systému. Nevyhnutelná kondenzace, která za těchto podmínek vzniká, má za následek nepohodlí a související důsledky pro nositele.²⁰

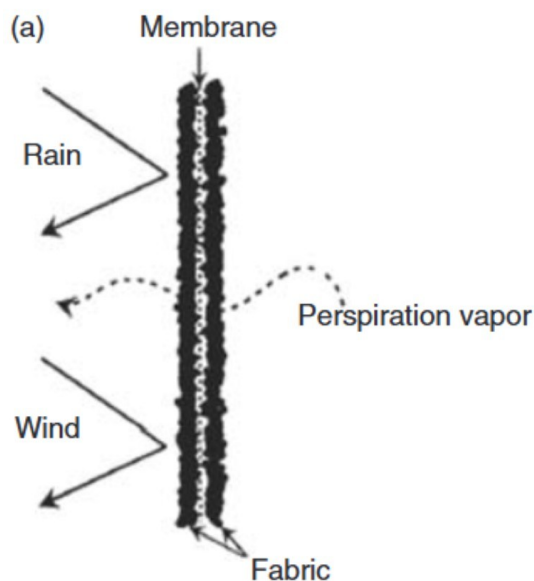
Ventile, první vytvořená prodyšná tkanina, byla inovována ve 40. letech 20. století společností Shirley Institute ve Velké Británii a využívá jemná 100 % bavlněná vlákna tkaná hustě k vytvoření materiálu, který bobtná při kontaktu s vodou, čímž omezuje jejímu průchodu.²¹ Druhá kategorie, mikroporézní tkanina, zahrnuje potaženou nebo laminovanou textilií s nepatrnými póry, které umožňují difúzi vodní páry a zároveň brání pronikání kapalné vody. Předním produktem v této kategorii je Gore Tex, i když byly vyvinuty i levnější polyuretanové fólie nebo povlaky se srovnatelnými funkcemi. Třetí kategorie prodyšných materiálů se objevila ve formě hydrofilních polyuretanových fólií, které usnadňují absorpci vodní páry na jedné straně filmu a její opětovné odpařování z opačné strany. Tato charakteristika byla dosažena začleněním specifických isokyanátů do syntézy polymerů a použitím cílených polymeračních metod. Použití takových prodyšných tkanin zvyšuje vytlačování vodní páry z oděvní sestavy, čímž zmírňuje potenciál kondenzace. Výskyt kondenzace však nelze zcela vyloučit, protože je ovlivněn několika faktory, včetně úrovně aktivity jednotlivce, sklonu k pocení, množství nošeného oblečení pod vrchní vrstvou a převládající okolní teploty a relativní vlhkosti. Prodyšné látky mohou problém zmírnit, přesto jej úplně nevymýtí. Mohou však prodloužit dobu komfortu nositele nebo za určitých okolností zabránit vzniku kondenzace.²²

¹⁹ MUKHOPADHYAY a MIDHA, *A Review on Designing the Waterproof Breathable Fabrics Part I: Fundamental Principles and Designing Aspects of Breathable Fabrics*, 2008.

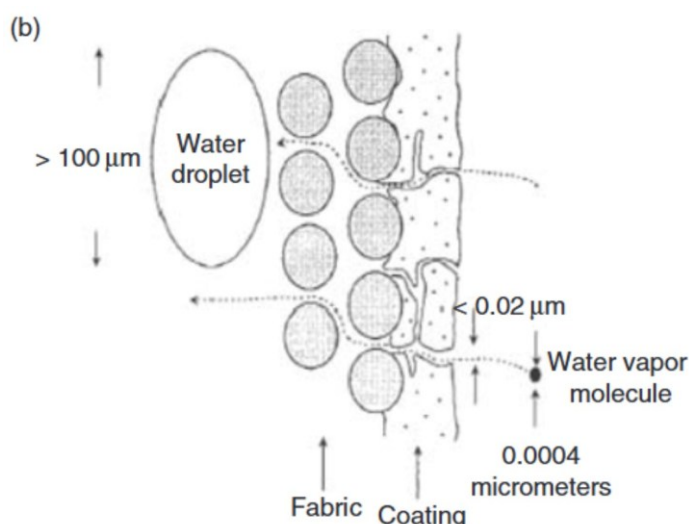
²⁰ KEIGHLEY, *Breathable Fabrics and Comfort in Clothing*, 1985.

²¹ MUKHOPADHYAY a MIDHA, *A Review on Designing the Waterproof Breathable Fabrics Part I: Fundamental Principles and Designing Aspects of Breathable Fabrics*, 2008.

²² KEIGHLEY, *Breathable Fabrics and Comfort in Clothing*, 1985.

Obrázek 3 Typický mikroporézní membránový systém²³

Obrázek 4 Odpařování vlhkosti pomocí mikroporézního povlaku²⁴

2.2 Střih a konstrukce

V oděvním sektoru se různé techniky vytváření profilů střihů liší v závislosti na konkrétním průmyslovém segmentu. Koncepty přizpůsobení oděvu a pohodlí jsou vnitřně propojeny a jsou obvykle zvažovány v přímém vztahu k zamýšlené činnosti, kultuře a prostředí. Je náročné posoudit tyto prvky odděleně; protože vnímání pohodlí je hluboce propojeno s psychologickými i fyziologickými reakcemi, určitá úroveň překrývání je nevyhnutelná.

²³ MUKHOPADHYAY a MIDHA, *A Review on Designing the Waterproof Breathable Fabrics Part I: Fundamental Principles and Designing Aspects of Breathable Fabrics*, 2008.

²⁴ MUKHOPADHYAY a MIDHA, *A Review on Designing the Waterproof Breathable Fabrics Part I: Fundamental Principles and Designing Aspects of Breathable Fabrics*, 2008.

Fyzický komfort se týká vlivu vnějších faktorů, ať už fyziologických nebo psychologických. Většina lidí si více uvědomuje nepříjemný pocit nepohodlí, když je jejich tělo nebo mysl negativně ovlivněna. Přizpůsobení se může týkat buď stylu, nebo implementace. Styl může zahrnovat módní siluetu té doby, specifický tvar oděvu, designový prvek, způsob oblečení přijatý jednotlivcem nebo segmentem společnosti, nebo to může být jednoduše oděv, který splňuje funkční potřebu. Přizpůsobení spojené s přidržovací schopností strečové tkaniny při tvarování profilu vzoru je dodnes závislé na subjektivní odbornosti. Je demonstrována přímá metoda pro posouzení rozsahu prodloužení natažení tkaniny, což by usnadnilo konzistentnější metodiku pro proces redukce strečového stříhu v digitálním prostoru. Vývoj tradičních přístupů ke konstrukci stříhů a jejich dopad na technologii strečového stříhu, zejména při navrhování pro mobilitu a pohodlí, se zaměří na oblasti ramen a rukávů. Způsob výroby oděvů, který sahá od hromadné výroby po haute couture, stanoví konkrétní očekávání přizpůsobení. Obvykle je však interpretace designu/stylu oděvu ponechána na jednotlivci, aby určil, jak těsně oděv přilne k tělu.²⁵

2.2.1 Význam ergonomického designu a stříhu pro fyzické pohodlí

Základním bodem při vývoji každého produktu je uživatel. Aby bylo možné vyhovět uživatelským potřebám, schopnostem a omezením, je nutné zohlednit vlastnosti použitých materiálů a odlišit návrh oděvu od samotné produkce oděvu. Tento proces zahrnuje také vztah k novým technologiím, fyziologické aspekty, hodnocení komfortu, použití textilních materiálů a zejména ergonomii a použitelnost produktu. Ergonomie se zaměřuje na studium lidských činností při používání objektů, strojů a zařízení, analyzuje vykonávané úkoly a zahrnuje projektování pracovních i mimopracovních prostorů. Jejím cílem je identifikovat rizikové faktory, které mohou ohrozit přizpůsobení produktu jeho uživatelům, což je klíčové také při návrhu oděvů. Aplikace ergonomických zásad může být prováděna v několika etapách: ergonomie koncepční, která se zaměřuje na počáteční fáze projektu, a ergonomie korekční, která řeší konkrétní problémy s bezpečností a komfortem, případně výkonností. Při vývoji oděvních produktů mohou ergonomické zásady pomoci předcházet nesouladu mezi návrhem a praktickým využitím, např. když tvar či materiál omezují pohyb a snižují funkčnost oděvu. Použitelnost se v tomto kontextu stává klíčovým ergonomickým faktorem, který umožňuje uživatelům efektivně a pohodlně využívat produkt. Indikátory použitelnosti zahrnují snadné oblékání a svlékání, přístupnost funkčních prvků oděvu a jednoduchost jeho

²⁵ SONG, *Improving Comfort in Clothing*, 2011.

ovládání. Tyto faktory se stávají klíčovými pro vytvoření oděvu, který je nejen esteticky příjemný, ale i praktický a pohodlný pro každodenní použití.²⁶

2.2.2 Pohybová svoboda a funkčnost oděvu

Když se jednotlivci zapojí do pohybu, dermální vrstva se prodlouží a následně se vrací do svého původního stavu, přičemž variace pozorovatelné napříč odlišnými anatomickými oblastmi závisí na povaze aktivity. Montáž oděvu a plynulost tělesného pohybu jsou tedy složitě spojeny s pružností a obnovitelností textilií. Většina tkaných textilií vykazuje tuhost v důsledku uspořádání a smyčkování příze, což umožňuje minimální prodloužení, pokud příze (nebo vlákna) nevykazují inherentní roztahení, jak je vidět u elastických tkanin složených z roztahitelných vláken a přízí. Naopak pletené textilie mají obvykle minimálně 15% tažnost díky svým prokládaným hranám, i když mohou příležitostně vykazovat tuhost. Obecně platí, že pleteniny vykazují větší roztahitelnost ve srovnání s tkaninami, což je činí vhodnějšími pro tvarově přizpůsobené oděvy, jako je spodní prádlo. Podstatné a objemné oděvy mohou nabídnout uživateli tepelnou izolaci v extrémních tepelných prostředích. Během fyzické aktivity tělo prochází expanzí a kontrakcí v oblastech obklopujících klouby; protahování a napínání oděvů by tedy mělo odrážet tyto vzorce tělesného pohybu. Pokud je například oděv nadměrně konstriční a tkanina postrádá pružnost, může se nositel setkat s problémy při ohýbání kloubu. Oděvy by měly být navrženy tak, aby zlepšovaly tělesný pohyb a zajistily, že nejsou příliš těsné ani příliš volné. Oblečení vyvíjí tlak na nositele, který, pokud je nepřiměřený, může vést k nepohodlí a škodlivým fyziologickým následkům. V důsledku toho se kompresní komfort jeví jako kritický faktor, zejména u těsně přiléhajících oděvů, jako jsou plavky, tvarovací oděvy a určité specializované funkční oděvy, které mohou vyvíjet nadměrný tlak, což je příkladem terapeutických oděvů pro regeneraci pokožky a zavinování kojenců. Pro zmírnění nepohodlí souvisejících s tlakem je zásadní zabránit koncentraci tlaku v jakémkoli konkrétním anatomickém místě. Metriky tlaku vyvolaného oděvem obvykle korelují s pocity zúžení, které se netýkají pouze kompresních oděvů, ale také proměnných, jako jsou rozměry těla, svalový odpor a složení kostry. Tlak vyvíjený oděvem na epidermální povrch se stupňuje s ostroostí zakřivení nebo obrysu a napětím tkaniny; ta se například zesiluje se zvýšeným negativním vztlakem a při použití textilií se zvýšeným Youngovým modulem.²⁷

²⁶ MARTINS, *Ergonomics and Fashion: the OIKOS methodology for usability and comfort evaluation in clothing and fashion*, 2012.

²⁷ HUNTER a FAN, *Improving the Comfort of Garments*, 2015.

Je všeobecně uznáváno, že dynamické antropometrické proměnné, které se týkají různých postojů přijatých lidským tělem během práce, představují kritická data týkající se amplitudy pohybů kloubů, dosahu ruky a síly svalů. Když lidské tělo zaujímá různé pracovní polohy, přidružené tkáně zažívají protahování. Rozsah tohoto prodloužení tkáně koreluje se vzdáleností od otočného bodu ohybu. Změny morfologie těla během aktivity a/nebo práce spolu s dynamikou jednotlivých anatomických složek jsou ovlivněny povahou prováděných úkolů. Posouzení stupně dynamického namáhání vyvíjeného na oděvy během nošení představuje mnohostrannou výzvu, která vyžaduje důkladné pochopení souhry mezi posuny v držení těla, povrchovými měřeními těla v pohybu a výslednou deformací oděvu. Oblečení by mělo být navrženo tak, aby vyhovovalo těmto změnám. Základním kritériem nositelnosti lze tedy artikulovat schopnost zapojit se do pohybu v oděvu bez zbytečného úsilí; oděv musí brát v úvahu různé činnosti lidského těla a zdržet se překážek pohybů, jako je chůze, sezení, stoje, ohýbání a protahování. Kromě toho musí oblečení usnadňovat základní fyziologické funkce těla, umožňovat správnou cirkulaci, pocení a dýchání. Neomezená pohyblivost jednotlivců v oděvu závisí jak na použitém textilu, tak na konstrukci oděvu. Oblečení musí mít schopnost protahovat se ve shodě s kůží. V případech, kdy oděv neudrží přímý kontakt s pokožkou, musí umožňovat větší stupeň prodloužení.²⁸

2.3 Tepelná a klimatická pohodlnost

Koncept „termofyziologického pohodlí“ v textilním výzkumu se týká schopnosti oděvů udržovat lidskou tepelnou rovnováhu v různých environmentálních kontextech. Tento komfort je ovlivněn fyziologickými vlastnostmi člověka, vlastnostmi tkanin přenášejícími teplo a vlhkost a převládajícími faktory prostředí, zejména vzduchovou mezerou mezi kůží a látkou, označovanou jako mikroklima. Parsons objasnil sedm determinantů termofyziologického pohodlí, zahrnujících produkci metabolického tepla, termoregulaci, izolaci oděvů a různé klimatické podmínky. Dosažení takového pohodlí je zásadní pro lidské zdraví, protože nedostatečné vlastnosti tkaniny mohou eskalovat tělesnou teplotu, což vede k potenciálnímu tepelnému stresu a souvisejícím fyziologickým reakcím. Studie naznačují, že oděvy se špatnou propustností vzduchu, jako jsou oděvy vyrobené ze selektivně propustných membrán, zhoršují zvýšení teploty jádra a srdeční frekvence, čímž zhoršují celkový termofyziologický komfort.²⁹ Lidské tělo je během zimy a léta ovlivňováno různými vnějšími proměnnými, včetně okolní teploty, tlaku par a rychlosti vzduchu, které významně

²⁸ GERŠAK, *Clothing Design and Fit Comfort Based on Body Motion*, 2013.

²⁹ ISLAM et al., *Thermophysiological Comfort: A Textile Science Perspective*, 2023.

ovlivňují teplotu pokožky. Kromě toho tělo vytváří teplo, které musí být rozptýleno, což vede k nepohodlí během fyzických aktivit v důsledku měnících se vnějších podmínek. Tepelný komfort člověka závisí na souhrě oblečení, klimatu a fyzické námahy, přičemž typická teplota jádra je udržována na $37 \pm 0,5$ °C. V důsledku toho oděv slouží jako zásadní bariéra proti vlivům na životní prostředí a zároveň usnadňuje tepelnou regulaci těla v různých podmínkách.³⁰ Faktory prostředí, jako je teplo, světlo a zvuk, obecně slouží jako vnější podněty ovlivňující lidské bytosti. Když jsou tyto podněty detekovány různými smyslovými receptory a následně zpracovány a integrovány do mozku, lidské tělo generuje řadu fyziologických a psychologických reakcí, které odpovídají povaze a intenzitě podnětů. Mezi těmito psychologickými reakcemi je vnímání pohodlí versus nepohodlí obzvláště kritickým pocitem, který ovlivňuje lidské chování. Předpokládá se, že toto vnímání v zásadě vzniká na základě toho, zda integrované smyslové informace přispívají nebo poškozují přežití organismu; jinými slovy, závisí na schopnosti udržovat homeostázu v živém systému. Jakmile senzorické receptory předávají vnější informace do mozku, vyvolávají fyziologické a psychologické reakce sladěné s podněty, čímž ovlivňují chování (výkon) ve vztahu k pocitu pohodlí. V důsledku toho se při hodnocení úrovně pohodlí konkrétního oblečení pro jednotlivce používají metodiky pro pozorování, měření a hodnocení psychologických, fyziologických a behaviorálních (výkonnostních) reakcí nositele. V této souvislosti je pro kvantitativní stanovení korelace mezi podněty a reakcemi nezbytné také kvantifikovat velikost podnětů (fyzikální vlastnosti oděvu). V oblasti výzkumu pohodlí oděvů je tedy nezbytné nejen posoudit reakce lidského těla, ale také vyhodnotit fyzické vlastnosti oděvu, jak ho jednatlivec nosí.³¹

Výběr oblečení hraje klíčovou roli při určování úrovně tepelného komfortu, který jednotlivci zažívají v nepřeberném množství podmínek prostředí, čímž usnadňuje schopnost jednotlivců aklimatizovat se na různorodou škálu tepelných scénářů, které zahrnují jak vnitřní prostory postavených budov, tak rozlehlost venkovní atmosféry. Většina jednotlivců se denně zapojuje do komplexního procesu hodnocení a výběru z nesčetných možností týkajících se jejich kombinací oblečení, s přihlédnutím k různým faktorům, jako je klima, osobní styl, a sociální normy. Tento složitý rozhodovací proces odráží nejen osobní

³⁰ OĞULATA, *The Effect of Thermal Insulation of Clothing on Human Thermal Comfort*, 2007.

³¹ TAMURA, *Climate and Clothing*, 2016.

preference, ale také podtrhuje významný dopad, který má oblečení na celkové fyziologické a psychologické pohodlí jednotlivců při procházení různými termálními krajinami.³²

2.3.1 Faktory ovlivňující tepelný komfort (např. vrstvení, izolace)

Za podmínek zvýšené teploty se proces odpařování potu jeví jako kritický mechanismus termoregulace, což vyžaduje, aby textilie usnadňovaly včasné uvolňování vodní páry, aby udržely relativní vlhkost mezi epidermis a počáteční vrstvou oděvu na přibližně 50 %. Pocit tepla nebo chladu představuje další metriku svědčící o tepelném pohodlí. Je pozoruhodné, že výměna tepla mezi jednotlivcem a jeho okolním prostředím ve spojení s přenosem vlhkosti pro necitlivé tepelné ztráty slouží jako základní mechanismus pro udržení pohodlí.³³ Odpařovací tepelné ztráty představují nejdůležitější mechanismus, kterým lidské tělo dosahuje tepelné regulace během období zvýšené fyzické námahy nebo v prostředích charakterizovaných zvýšenými teplotami, jako je při namáhavém cvičení nebo v horkých klimatických podmínkách. Je však nutné poznamenat, že i ve scénářích, kdy jedinec sedí uvnitř a je zapojen do minimální fyzické aktivity, lidské tělo nadále zažívá ztrátu vody kůží, což je jev běžně označovaný jako „neviditelné pocení“. V situacích, kdy difúze vodní páry není dostatečně rychlá kvůli omezením způsobeným oděvem, dokonce i za podmínek, které by mohly být považovány za typické z hlediska atmosférické teploty a vlhkosti, vzniká potenciál akumulace vlhkosti na povrchu kůže i v mezích oděvu. Tato akumulace může mít za následek řadu nepříjemných pocitů, včetně, ale nejen, pocitů vlhkosti a lepivosti, které mohou snížit celkové pohodlí a pohodu. Dynamika pohybu vodní páry různými typy tkanin je převážně ovlivněna složitou mikroporézní architekturou vlastní použitým materiálům, a tím pádem, modulace tohoto pohybu par lze dosáhnout změnou strukturálních charakteristik dané tkaniny. Takové změny jsou vnitřně spojeny se základními vlastnostmi vláken, způsobem, jakým je tkanina konstruována, texturováním přízí, použitými procesy spřádání a různými modifikacemi, které mohou být provedeny, a to jak chemické, tak mechanické povahy. Kromě toho je účinnost přenosu vlhkosti tkaninou významně ovlivněna hygrokopickými vlastnostmi přítomných vláken, které hrají rozhodující roli v celkových schopnostech zvládání vlhkosti textilie. Je známo, že vlákna, která vykazují hygrokopické vlastnosti, jako je vlna a bavlna, absorbují vlhkost a současně uvolňují latentní teplo generované během absorpčního procesu. Toto dvojí působení absorpce vlhkosti a

³² LIU et al., *Gender differences in physiological and psychological responses to the thermal environment with varying clothing ensembles*, 2018.

³³ LIMENEH et al., *Effect of Weave Structure on Comfort Property of Fabric*, 2022.

uvolňování tepla vede ke změnám jak koncentrace vlhkosti, tak teplotního gradientu v celé tkanině, což zase ovlivňuje účinnost přenosu vlhkosti přes povrch textilie. Fyzikální bobtnání vláken a jakékoli výsledné změny v jejich geometrické konfiguraci mohou dále ovlivnit mikrostrukturální vlastnosti tkaniny, čímž ovlivní její schopnost usnadnit přenos vodní páry a zajistit optimální tepelný komfort pro nositele.³⁴

2.3.2 Technologie pro regulaci tělesné teploty (např. termoregulační textilie)

Tkaniny prokazující schopnost řídit vlhkost mohou být navrženy sloučením různých kategorií přízí, z nichž každá se vyznačuje jedinečným stupněm hydrofilnosti a specializovanými strukturálními vlastnostmi. Komerčně dostupné PET příze, zahrnující duté, mikro, texturované a texturované varianty mikrovlákn, výrazně zvyšují komfortní vlastnosti textilií. Výzkumy provedené společnostmi Gun AD a Bodur A objasnily, že oboustranný úplet obsahující tyto PET příze vykazoval vynikající výkon, pokud jde o propustnost vzduchu a vodní páry ve srovnání s bavlnou, což lze přičíst snížené hustotě balení vláken a zvýšené pórovitosti. Empirické studie dále ukázaly, že standardní PET příze překonávají mikro PET příze v propustnosti vzduchu, což je jev připisovaný zhušťování mikro PET struktur. Posouzení termofyziologických vlastností těchto textilií naznačuje, že navzdory prokázanému chvályhodnému odvádění vlhkosti a prodyšnosti jsou náchylné k ochabnutí v extrémních teplotních podmínkách a vykazují nedostatečnou dynamickou tepelnou regulaci. Byl vytvořen nový textilní design, který odborně reguluje přenos potu z dermis do okolního prostředí. Triacetát-diacetátové příze byly pečlivě prokládány PET přízí podle přesně definované konfigurace. Tento úplet funguje jako mechanismus reagující na pocení, vzhledem k tomu, že vlákna triacetát-diacetátu ztělesňují bimorfnní vlastnosti, zahrnující jak hydrofilní, tak hydrofobní složky. Diacetátové vlákno má hydrofilní vlastnosti, což způsobuje jeho otoky a expanzi po absorpci potu. Naopak triacetát, který je hydrofobní, si zachovává konstantní rozměr. Toto asymetrické bobtnání vyvolává deformaci vláken, což vede ke snížení vzdálenosti mezi vlákny uvnitř příze. Samoaktivační mechanismus zvýšil oddělení mezi jednotlivými přízemi, čímž se zvýšila pórovitost úpletu a usnadnil lepší kontrolu vlhkosti. Tento jev je zcela reverzibilní, jakmile pokožka dosáhne normálního stavu hydratace. Empirické důkazy prokázaly, že vyrobená tkanina vykazovala pozoruhodné schopnosti regulovat vlhkost a chladičí účinek, který byl o 105 % lepší než u konvenční bavlněné tkaniny. Pro optimální výsledky estetické a tepelné kontroly se

³⁴ HUNTER a FAN, *Improving the Comfort of Garments*, 2015.

doporučuje integrovat tyto typy textilií s alternativními materiály, protože se mohou během epizod pocení vysrážet.³⁵

³⁵ ULLAH et al., *A review of noteworthy/major innovations in wearable clothing for thermal and moisture management from material to fabric structure*, 2022.

3 PSYCHOLOGICKÁ ROVINA KOMFORTU V ODĚVU

Psychologický komfort je ovlivňován jak klimatickými, tak sociálními faktory. Zejména pracovní a sportovní oděvy by měly respektovat teplotní podmínky dané geografickou polohou, jelikož oděv přizpůsobený konkrétnímu klimatu se stává standardem. Mezi sociální faktory, které rovněž přispívají k psychologickému komfortu, patří věk, vzdělání, kvalifikace a společenské postavení nositele. Psychologický komfort, který oděv zajišťuje, může zároveň kompenzovat i případně nižší úroveň termo-fyziologického komfortu.³⁶

Psychologické pohodlí se soustředí na komfort jednotlivce v kontextu jeho rolí, hodnot a sociální identity. Tento aspekt komfortu zahrnuje vnitřní vnímání sebe sama a životní hodnoty, které souvisejí s osobní spokojeností v rámci dostupných možností. Mezi sociálně-psychologické faktory patří osobní aspekty, jako jsou tělesné vnímání, osobnost, kulturní, náboženské a politické hodnoty, přesvědčení, zájmy a úroveň informovanosti. Důležitou roli hrají také atributy spojené s oděvem, například styl, textura, estetika, móda, design, barva a jejich vhodnost pro konkrétní příležitosti. Součástí komfortní psychologické zóny jsou i prvky prostředí, jako jsou geografické podmínky, klima, společensko-kulturní normy a historický význam. Psychologické vnímání ovlivňují i zkušenosti s dřívějším oblečením, volba střihu a přání cítit se v oděvu pohodlně a přitažlivě. Hodnoty spojené s kulturou a osobní preferencí, stejně jako vizuální a hmatové informace, utvářejí celkové vnímání komfortu a střihu.³⁷

Fenomén pohodlí, zejména ve vztahu k pohodlí oblečení, je ze své podstaty multidimenzionální a pozoruhodně složitý, zahrnuje různé vrstvy a aspekty, které je třeba chápat do hloubky. Subjektivní zkušenost pohodlí není jen přímým pocitem; spíše zahrnuje řadu složitých procesů, ve kterých množství podnětů vycházejících jak ze samotného oděvu, tak z vnějšího prostředí působí s mozkiem prostřednictvím řady smyslových kanálů, což nakonec vytváří bohatou tapisérii subjektivních pocitů. Tyto pocity jsou hluboce propojeny s psychologickými procesy, kde jsou všechny relevantní smyslové zážitky pečlivě formulovány, důkladně zváženy, dovedně kombinovány a kriticky hodnoceny, čerpají z minulých zkušeností a současných tužeb, to vše ve snaze vytvořit komplexní hodnocení celkového stavu pohodlí člověka.³⁸

³⁶ LIZÁK a MURÁROVÁ, *Komfort odevov*, 2013.

³⁷ KAMALHA et al., *The Comfort Dimension; a Review of Perception in Clothing*, 2013.

³⁸ SONG, *Improving Comfort in Clothing*, 2011.

3.1 Vliv pohodlí na psychologickou pohodu

Pochopení našich potřeb ukazuje, jakým způsobem móda a oblečení přispívají k celkovému pohodlí – nejen praktickému, ale i emocionálnímu. I když oblečení slouží primárně k ochraně, móda představuje prostředek, kterým jsou vyjadřovány emoce a propojování s minulostí i současností. Zatímco oblečení je hmatatelným předmětem, móda má spíše symbolický rozměr, který se může projevovat jak v konkrétním kusu, tak jako kreativní proces. V okamžicích, kdy se móda a oblečení prolínají, lidé nacházejí v oděvu vyjádření emocionálních potřeb. Módní kousky tak mohou napomáhat naplnění citových, identitních, společenských, rekreačních, tvůrčích a svobodných aspirací.³⁹

Dopad, který oblečení působí na chování těch, kteří jej nosí, psychologické procesy, které vedou k sebeobjektivizaci, aktivaci již existujících znalostí a různé další související jevy byly důkladně zdokumentovány a prozkoumány řadou akademických autorů a výzkumníků v průběhu let. V klíčové studii provedené v roce 2012 vědci Adam a Galinsky zjistili, že oblečení má pozoruhodně významný a trvale pozitivní intrapersonální účinek na jednotlivce, kteří nosí konkrétní oděvy, a vytvořili termín „ztělesněného poznání“, aby tento jev zapouzdřili. Teoretický rámec předložený těmito vědci naznačuje, že jakýkoli oděv, který jedinec preferuje, má potenciál inspirovat tohoto jedince k chování, které je v souladu s jeho touhami, především tím, že v nich vyvolává vlastnosti, které takové akce usnadňují, za předpokladu, že jsou splněny dva zásadní předpoklady: jmenovitě, že dotyčné oblečení nese symbolický význam, který je vnitřně spojen s požadovaným chováním, a že se jedinec aktivně zapojuje do fyzické zkušenosti s nošením samotného oděvu. Nutnost splnění těchto podmínek je podtržena principy nastíněnými v teorii ztělesněného poznání, která předpokládá, že existuje hluboké spojení mezi tělem a myslí, přičemž interakce je obousměrná, takže mysl nejen ovlivňuje tělesné zážitky, ale tělo zase má významný vliv na kognitivní procesy. Podle principů ztělesněného poznání mají oděvy, které se rozhodneme nosit, interpersonální i intrapersonální účinky, které sahají do různých psychologických procesů, do té míry, že při vhodném využití mohou vést ke zlepšeným výsledkům výkonu v různých kontextech.⁴⁰

³⁹ MCGRATH, *Fashioning Sustainability: How the Clothes we wear can support Environmental and Human Well-being*, 2012.

⁴⁰ HURTADO, *Psychological Consequences of Clothing: The Effects of Clothes on Inner Voice and Self-Esteem*, 2022.

3.2 Psychologické aspekty: Jak oblečení ovlivňuje náladu, identitu a sebevyjádření

Oblečení slouží jako médium pro artikulaci pozitivních emocí, funguje jako strategie zvládání nepříznivého vnímání sebe sama, zvyšuje estetickou přitažlivost člověka, čímž podporuje zvýšenou spokojenost při výběru oděvů a posiluje sebeúctu. Výzkumy ukazují, že ženy, které si udržují hlubokou afinitu k módě, vnímají oblečení jako kanál pro vyjádření své kreativity, individuality, hodnot, posílení jejich půvabu a plnění jejich sociálních a emocionálních požadavků. Oblečení lze pojmut jako nedílnou součást sebepojetí, odrážející míru, do jaké „oblečení je považováno za vnitřní pro sebe“, a poznamenávat, že jednotlivci, kteří považují oblečení za zásadní aspekt své sebe stavby, se snaží využít oblečení v souladu se svým obrazem sebe sama. Vztah mezi oblečením a vlastní konstrukcí může také znamenat „investici do sebehodnocení vzhledu“, nebo jinými slovy význam, který jednotlivec připisuje svému vnímání podstatnosti vzhledu své vlastní hodnotě. Pozorování ukazují, že jak ženy postupují ve věku, jejich vlastní hodnota se stále více stává autonomní od jejich fyzického vzhledu. Tento jev může vzniknout z jiných dimenzí jejich života, které získávají význam při utváření jejich vlastní hodnoty. Naopak ženy mohou kultivovat kognitivní strategie, které usnadňují přijetí procesu stárnutí a transformaci jejich těl. Většina teoretiků zobrazuje sebepojetí jako mnohostranný a dynamický konstrukt, protože sebepoznání a řada sebepojetí zakotvených v poznání a paměti jednotlivce se neustále vyvíjejí v reakci na různé zkušenosti, emoční stavy a sociální angažovanosti. Existují evidentní interakce mezi emocemi, náladami a sebepojetím jednotlivce a vzhledem k tomu, že oblečení bylo považováno za nástroj pro řízení dojmů, který ovlivňuje náladu, reguluje vzhled ženy, obraz těla a identitu, je vhodné prozkoumat, jak nálada a vnímání sebe sama interagují s oděvními praktikami.⁴¹

3.3 Sociální kontext komfortu: Jak oděv reaguje na společenská očekávání a trendy

Módu lze v současném kontextu přesně popsat jako živé a neustále se vyvíjející sloučení, které harmonicky prolíná koncepty pohodlí a estetické přitažlivosti, čímž vytváří mnohostrannou krajinu, která odráží složitost moderní společnosti. Rostoucí význam připisovaný pohodlí při výběru oblečení si v průběhu let postupně získal na důležitosti a

⁴¹ SCOTT, *Fashion and Positive Psychology: Interaction Between Clothing, Mood, Self-Concept, and Well-Being*, 2018.

slouží jako zrcadlo vyvíjejících se společenských hodnot, které upřednostňují individuální pohodu a osobní vyjádření ve stále rychlejším světě. V této souvislosti se vzestup sportovního oblečení ukázal jako pozoruhodný trend, který je příkladem širšího kulturního posunu směrem k oděvům, které upřednostňují ležérnost a pohodlí, což jednotlivcům umožňuje hladce integrovat své módní volby do svého dynamického životního stylu. Současně roste povědomí o klíčovém tématu udržitelnosti v módním průmyslu, což vedlo ke zvýšenému zaměření na využívání ekologicky udržitelných materiálů ve spojení s etickými výrobními postupy, které respektují planetu i její obyvatele. Principy inkluzivity a rozmanitosti navíc začaly získávat na síle, protože zpochybňují konvenční standardy krásy, které dlouho dominují módnímu vyprávění, čímž podporují holističtější reprezentaci nesčetných identit, které existují v našich společnostech. Od starověkých civilizací až po současnost, říše módy trvale sloužila jako silné médium pro sebevyjádření, odrážející nesčetné sociální transformace a technologický pokrok, který formoval lidskou zkušenost v celé historii. V současném klimatu existuje hmatatelný tlak na dosažení harmonické rovnováhy mezi prvky pohodlí a krásy, protože se zvyšuje důraz na udržitelné postupy a inkluzivitě ve všech aspektech módy. Snaha o krásu, nepopíratelně hnací síla v módním sektoru, nadále motivuje designéry i spotřebitele a nutí je hledat a dosáhnout estetické dokonalosti ve svých výtvorech a volbách. Naopak pojem pohodlí, který se může zdát, že stojí v ostrém protikladu k neúnavné snaze o krásu, se stále více objevuje jako klíčová úvaha v módním diskurzu a získává přitažlivost v srdcích a myslích spotřebitelů po celém světě.

Vzhledem k tomu, že se módní průmysl snaží procházet rychle se měnícím prostředím charakterizovaným měnícími se očekáváními a preferencemi spotřebitelů, přijetí pohodlí překročilo pouhou trendovost a vyvinulo se do základního aspektu, který významně ovlivňuje metodiky designu i očekávání spotřebitelů. Ve světle tohoto vývoje se módní návrháři a značky pilně snaží přizpůsobit se vyvíjející se krajině integrací prvků pohodlí do samotné struktury módního průmyslu, což je strategický manévr, který je připraven formovat trajektorii módy pro nadcházející roky.⁴²

Nesčetné komponenty oděvních doplňků, výběr životního stylu, stejně jako nuance držení těla a gest, společně představují nedílnou stránku lidské civilizace, kterou nelze přehlédnout. Posuny a transformace v módě jsou často přičítány komplexní souhře sociálních, kulturních, ekonomických a náboženských faktorů, které řídí vývoj stylů a trendů v průběhu času. Tyto změny se navíc často řídí hlubokou a vnitřní touhou po sebevyjádření

⁴² KAUSHER, *Harmony of Style: Navigating the intersection of comfort and beauty in fashion*, 2023.

a formování identity. Historicky se od jednotlivců očekávalo, že budou dodržovat určité kódy oblékání, které odpovídají jejich genderové identitě, sociálnímu postavení a profesním rolím ve společnosti. V současné době se tempo, jakým jsou módní trendy pozorovány a přijímány, dramaticky zrychlilo, což odráží rychlé šíření informací a kulturní výměnu. Otisky západního imperialismu záměrně umístily určité styly a normy na prominentní místo, což vedlo k pokračujícímu dialogu o identitě a reprezentaci v globální módní krajině. Kromě toho se komerční dimenze módy stávají stále výraznějšími, protože průmysl podporuje a usnadňuje obchod ve velkém měřítku, což vede k jeho zvýšené komercializaci a široké dostupnosti. Navzdory skutečnosti, že rozmanitost tkanin, barev a vzorů může rok od roku procházet významnými změnami, základní aspekty střihu a stylu mají tendenci se vyvíjet postupně, často trvající několik století. Role švadlenek a řemeslníků při podpoře inovací nelze podceňovat, protože textilní průmysl nadále slouží jako katalyzátor pro vznik nových trendů a stylů. Módní domy, se svým závazkem udržovat zavedené standardy, hrály klíčovou roli při šíření širšího chápání estetické prezentace a vizuální přitažlivosti. Důraz kladený na kulturu mládeže dále povzbudil jednotlivce, aby svobodně experimentovali se svými osobními styly a zapojili se do vznikajících trendů způsobem, který podporuje individualitu a kreativitu. Je pozoruhodné, že móda může vykazovat značné rozdíly v různých společenských segmentech, ovlivněné faktory, jako je věk, sociální třída, pohlaví, profese, generační rozdíly, historický kontext a geografická poloha. Móda v podstatě zahrnuje nejen způsob oblékání, ale také chování a prezentace, které definují jednotlivce i komunity. Fenomén módy nakonec slouží jako silný nástroj pro osobní vyjádření a komunikaci, usnadňuje spojení mezi jednotlivci a jejich širšími komunitami. Lze tedy konstatovat, že móda představuje nepostradatelný aspekt lidské existence, protože ji žije a prožívá každý, ať už vědomou volbou nebo vnucením společenského postavení.⁴³

⁴³ SHETTY a KOTIAN, *A Systematic Review and Research Agenda of Body Image and Fashion Trends*, 2023.

4 SOUČASNÉ TRENDY A INOVACE V OBLASTI KOMFORTU A ODĚVNÍHO DESIGNU

Současný pokrok v oblasti designu oděvů je hluboce formován stupňujícími se očekáváními ohledně pohodlí, funkčnosti a udržitelnosti. Oblečení překonalo své tradiční role pouze jako estetický nebo ochranný nástroj; stále více funguje jako mechanismus, který zvyšuje zdraví, usnadňuje svobodu pohybu, vyhovuje specifickým potřebám nositele a ztělesňuje etické a kulturní principy jednotlivce.⁴⁴

Udržitelná móda zaujímá klíčovou roli v oblasti současného designu oděvů, integruje ekologické a etické principy spolu se snahou o optimální uživatelské pohodlí. Principy jako jsou slow fashion, cirkulární výroba a upcycling, usnadňují oživení trvanlivého a opravitelného zboží, které povzbuzuje spotřebitele, aby se zapojil do vědomé spotřeby. Toto paradigma nejen zmírňuje ekologický dopad, ale také zvyšuje psychologický význam a emocionální spojení mezi oděvem a jeho nositelem.⁴⁵

4.1 Funkční a technologické inovace v textilu

S neustálým zlepšováním duchovních i materiálních aspirací jednotlivců stále více lidí usiluje o oděvy, které jsou příkladem pohodlí a vynikající kvality. Oblečení vyrobené z inovativních materiálů splňuje požadavky masové spotřebitelské základny. K začlenění nových materiálů do textilního designu a aplikace je přistupováno ze tří odlišných hledisek: výběr surovin, metodika tkaniny a procesy barvení a dokončování. Nové textilní materiály jsou charakterizovány jako materiály odvozené z pokročilých vláken a tkanin vyrobených pomocí sofistikovaných technologických procesů a zařízení. Nové high-tech textilie zahrnují syntetická vlákna, funkční vlákna a ekologicky udržitelná nová vlákna. Kromě toho jsou textilie vyrobené z těchto nových materiálů sladěny s lidským komfortem. Současně vykazují žádoucí estetickou kvalitu spolu s atributy, jako je tvarovatelnost, zářivé zbarvení a praktická použitelnost.

Jako inovativní polyesterová varianta vykazuje polymer PTT pozoruhodné vlastnosti. Integrace chemického vlákna vlákno PTT spojuje měkkost nalezenou v polyamidových vláknech, načechnost spojenou s nitrilovou bavlnou a vlastnosti polyesteru odolné vůči skvrnám. Vnitřní vysoká elasticita, která je vlastní vláknu PTT, mu navíc umožňuje sloučit

⁴⁴ LU, *Sweat-wicking and radiative cooling: can new fabrics make living through extreme heat more bearable?*, 8 Jan 2025.

⁴⁵ *Ekologicky udržitelná móda: všechny trendy jara 2021*, 2021.

vynikající vlastnosti různých chemických vláken, což z něj činí jeden z nejvyhledávanějších nových syntetických polymerních materiálů na celém světě.

Sójové proteinové vlákno představuje nový vláknitý materiál, který byl nezávisle vyvinut v Číně a má komplexní nezávislá práva duševního vlastnictví. Toto vlákno se vyrábí ze sójové moučky s využitím technologie mokrého spřádání po extrakci sférických proteinů ze sójové moučky chemickými, biochemickými a dalšími pokročilými technologickými metodami, po které následuje řada chemických ošetření se začleněním funkčních přísad. Sójové bílkovinné vlákno je klasifikováno jako biologicky rozložitelné vlákno, protože jeho výrobní proces postrádá znečištění životního prostředí, a proto je kategorizováno jako ekologické vlákno. Mezi atributy sójových proteinových vláken patří: jemná monofilní struktura, nízká měrná hmotnost, vysoká pevnost v tahu a významná elasticita. Ukazuje také chvályhodnou odolnost vůči kyselinám, absorpci vlhkosti a vodivost spolu s měkkou hmatovou kvalitou, jemným leskem a účinnou tepelnou retencí. Díky své výjimečné nosnosti je hovorově označován jako „umělý kašmír“. Kromě toho jsou náklady na sójové bílkovinné vlákno výrazně nižší než náklady na hedvábí a kašmír.

Souhra mezi produkty a jednotlivci se projevuje také v oblasti vizuálního a hmatového vnímání, konkrétně v rámci povrchových charakteristik materiálů. Přesněji řečeno, je nezbytné zapojit se do všech morfologických aspektů povrchu, které přímo usnadňují vizuální a hmatovou interakci, včetně prvků, jako je barva, lesk, vzor a textura. Morfologické vlastnosti povrchu mohou také podléhat změnám v reakci na změny vlastností a podmínek materiálu. S výjimkou inherentních charakteristik několika vybraných materiálů se barva, lesk a textura požadované povrchovými vlastnostmi produktu získávají převážně různými metodami povrchové úpravy.⁴⁶

4.2 Ekologické a udržitelné přístupy k oděvnímu komfortu

Využívání udržitelných textilních vláken postupně stoupá. Udržitelná textilní vlákna jsou upřednostňována textilními profesionály z mnoha ekologických hledisek. Tato vlákna se vyznačují biologickou rozložitelností, dostupností, šetrností k životnímu prostředí a nákladovou efektivitou. Po použití se tato vlákna snadno rozkládají v půdě. Jejich podstatné environmentální výhody z nich činí preferovanou volbu mezi technology, kteří jim dávají nejvyšší prioritu. Textilní výroba zahrnuje řadu provozních procesů, včetně emisí toxických

⁴⁶ WANG, *New Materials in Textile Innovation*, 2023.

látek do životního prostředí, vypouštění odpadních vod do řek a likvidace vedlejších produktů do země. Každá z těchto událostí denně přímo přispívá ke znečištění životního prostředí. Pěstování textilních materiálů, jako je bavlna a hedvábí, vyžaduje použití insekticidů, hnojiv, kompostu a pesticidů, které, přestože jsou přirozené, také přispívají k ekologické degradaci.

Přírodní vlákna jsou uznávána pro svou udržitelnost, protože jsou ze své podstaty propustná a prodyšná, což zvyšuje pohodlí a poskytuje příjemný pocit při kontaktu s lidskou pokožkou. Naproti tomu syntetická vlákna, která jsou uměle vyráběna, postrádají takové atributy, a proto neposkytují přirozený komfort, který části těla vyžadují. Strukturální absence pórů v syntetických vláknech inhibuje jejich schopnost přenosu tepla, což má za následek zachycení tepla. V důsledku toho mohou tato vlákna způsobit nepohodlí a bolest těla.⁴⁷

4.3 Minimalismus a „athleisure“

Kritickou součástí revoluce pohodlí je pozoruhodný vzestup sportu. Aktivní oblečení, které bylo dříve omezeno na sportovní prostředí, se bez námahy spojilo s běžným oděvem a zakrývalo rozdíly mezi fyzickou aktivitou a stylem. Athleisure, směs sportovního a volnočasového oblečení, vznikl jako převládající trend, symbolizující kulturní přechod ke stále neformálnějšímu a pohodlnějšímu módním výběrům.⁴⁸

Athleisure představuje módní paradigma charakterizované integrací sportovního oblečení a neformálního oblečení. Legíny slouží jako základní kámen rozmanité estetiky sportovního odpočinku, což může zahrnovat kombinace, jako je atletické oblečení spárované s klasickým sakem a atletickou obuví.

Funkčnost, mobilita a pohodlí spojené s atletickými a outdoorovými tkaninami prokázaly chvályhodné výkonnostní atributy v oblasti sportu, čímž se odlišují od ostatních módních hnutí. Tento jev vychází ze společenského kontextu, ve kterém vzrostlo povědomí spotřebitelů o funkčnosti, což je uznáváno jako klíčový prvek zájmu, který lze přičíst pokroku ve výrobních technologiích pro inovativní materiály. Tento vývoj je dále ovlivněn narůstajícím trendem nositelného sportu a outdoorového oblečení, vedle marketingových kampaní módních podniků, které kladou důraz na funkčnost. Na rozdíl od konvenčních

⁴⁷ *A Study on the Human Health Benefits, Human Comfort Properties and Ecological Influences of Natural Sustainable Textile Fibers*, 2020.

⁴⁸ KAUSHER, *Harmony of Style: Navigating the intersection of comfort and beauty in fashion*, 2023.

funkčních barevných palet spojených se sportovním oblečením a outdoorovým oblečením jsme přijali hmatové a vizuálně přitažlivé barvy, které se hladce integrují do každodenního života. Kromě praktičnosti vyjadřují tyto návrhy městskou sofistikovanost pomocí decentních a zjednodušených vzorů a střihů.

Athleisure se v každodenním životě postupně mění v elegantní estetiku, poháněnou změnami životního stylu, kde se fyzická aktivita stává nedílnou součástí rutiny, nikoli pouhým cvičebním režimem. Je připravena dominovat odvětví sportovního oblečení a překračuje svůj původní účel zahrnovat oblečení vhodné jak pro fyzickou aktivitu, tak pro společenské výlety. Lze předpokládat, že sklon spotřebitele k atletickému oblečení jako každodennímu oblečení pro činnosti po práci, stejně jako touha po sportovním oblečení, které usnadňuje pohyb v každodenních kontextech, podpořila vznik trendu atletického volného času.⁴⁹

Fenomén atletismu postupně a stabilně získává v průběhu posledních několika let dynamiku a popularitu a přechází ze specializovaného trhu na dominantní sílu v módním průmyslu. V důsledku toho přední módní návrháři a špičkové značky nyní tvrdí, že musí zásadně přehodnotit své přístupy k přizpůsobení i těch nejtradičnějších a nejformálnějších obleků a obchodních oděvů, se záměrem oslovit mladší demografickou skupinu, která si stále více zvykla na neformálnější a uvolněnější styl oblékání. Na nedávno pořádaných Spring/Summer Ready to Wear 2020 módních přehlídkách se do tohoto vyvíjejícího se trendu zejména zapojila ikonická značka Balenciaga. Španělský módní dům, který byl kdysi proslulý svými vynikajícími krejčovskými technikami objímajících tělo, představil svou nejnovější jarní kolekci během prestižního Pařížského týdne módy a představil pozoruhodnou řadu volných obleků, splývavých košil a nadměrných kožených bund, což naznačuje jasný posun ve filozofii designu, který upřednostňoval pohodlí před zúžením. Tato transformace estetických a funkčních priorit odráží širší kulturní posun v preferencích spotřebitelů, kde je kladen důraz spíše na univerzální a pohodlné oblečení než na tradiční omezení formálního nošení. Módní průmysl se nakonec zdá být na klíčové křižovatce, kde konvergence stylu a pohodlí predefinuje parametry toho, co představuje vhodné oblékání v současné společnosti.⁵⁰

⁴⁹ KWON, *A Study on the Athleisure of Characteristics in Modern Fashion*, 2016.

⁵⁰ BLEASDELL et al., *Aeslete Sweat Suit*, 2019.

Obrázek 5 Balenciaga Spring/Summer 2020 Ready to Wear ⁵¹

Minimalismus lze komplexně formulovat jako praxi „snižování našich nezbytných položek na minimum a odstranění přebytku, abychom se mohli soustředit na věci, které jsou pro nás skutečně důležité“, čímž se prosazuje životní styl, který zdůrazňuje záměr a upřednostňování hodnot před hmotným majetkem.

V oblasti spotřeby vědci Wilson a Bellezza vymezují, že minimalismus zahrnuje tři klíčové dimenze, které se točí kolem záměrného snížení množství vlastněného majetku, preference esteticky řídkého prostředí a praxe vědomě upravené spotřeby, která je v souladu s osobními hodnotami a volbami životního stylu člověka. V podobném duchu Vladimirova předpokládá, že minimalismus, pokud jde o módu, prosazuje představu, že „potřeby lidí lze uspokojit relativně malým počtem odpovídajících, kvalitních oděvů, které mohou sloužit majiteli po dlouhou dobu“, čímž prosazuje udržitelnost a praktičnost výběru oblečení. Například renomovaná stylistka a módní návrhářka Jill Sander účinně prokázala, že podstata minimalismu v módě je vnitřně spojena s konceptem odčítání spíše než sčítání, čímž podtrhuje víru, že méně může být skutečně více v designové filozofii současného oblečení.

V důsledku toho, při pohledu touto optikou, jednou ze základních dimenzí, které jsou základem minimalistické filozofie, je estetická kvalita minimalismu, která se vnitřně projevuje v oblasti minimalistických stylů oděvů a designových rámců. Minimalistické kolekce a módní předměty se vyznačují důrazem na jednoduchost, který je typicky ilustrován přímými návrhy, čistými liniemi, které evokují pocit pořádku, omezenou výzdobou, která se vyhýbá přebytku, a paletou dominovanou monochromatickými odstíny, které vytvářejí

⁵¹ FU, *Balenciaga Does Power-Dressing for Spring/Summer 2020*, 2019.

jednotný vizuální výraz. Osvobození od nadbytku barev spolu se sklonem k monochromatice představuje významné znaky minimalistického stylu oblečení, stejně jako preference neutrálnějších a střízlivějších barevných schémat, která rezonují s klidem a sofistikovaností.⁵²

4.4 Vliv kulturních a sociálních faktorů na vnímání komfortu

Móda jako sociální fenomén ovlivňuje kolektivní život společnosti. V současnosti nejen zaujímá strategické postavení ve společnosti, ale také představuje každodenní estetický impuls. Navzdory své přechodnosti, způsobené neustálými změnami, a bez konkrétního obsahu či záměru, je móda „organizovaným, disciplinovaným a společensky uznávaným jevem,“ který odráží historické, sociologické a umělecké aspekty, jež formují konkrétní vkus, ale také určitou sociální a ekonomickou situaci. Móda jako společenský fenomén se projevuje v architektuře, interiérovém designu, umění, chování a životním stylu, a být „módní“ zahrnuje nejen oblečení, ale také design domova, kanceláře, organizaci života a přijetí nových zvyků a obyčejů.

V tomto kontextu je oděvní móda předmětem významné reflexe v akademickém prostředí, kde se rovněž řeší potřeba rozlišit hranice mezi módou (jako systémem vztahů) a oděvem (jako kvalifikací). Je zřejmé, že oděv přejal módu jako své vlastní pole působnosti, a právě zde móda získává největší viditelnost a význam. Produkty oděvní módy již neplní pouze historickou funkci zakrývat, chránit a zdobit tělo; nyní je důležité vyvíjet „nositelné“ balíčky a obalové systémy, které zároveň zajistí zdraví, bezpečnost a pohodu uživatele. Oblékání souvisí se schopností člověka „měnit kůži,“ kdy oděv funguje jako druhá kůže, přizpůsobující se různým rolím, které jedinec přijímá během dne či svého života.⁵³

4.4.1 Generace Z

Generace Z zahrnuje rozmanité věkové spektrum. Je také důležité poznamenat, že generace Alfa, sestávající z jedinců narozených po roce 2010, následuje Generaci Z. Na rozdíl od předchozích kohort je generace Z charakterizována řadou nomenklatur, včetně mimo jiné: iGeneration, Gen Tech, Online Generation, Post Millennials, Facebook Generation, Switchers a „always click“. Tato demografická skupina je často označována jako generace C (výraz odvozen od slova „connected“), což označuje jejich inherentní konektivitu, protože

⁵² SOBREIRA a MANTOVANI, *Minimalist Aesthetics: conveying an image through clothing style*, 2024.

⁵³ MARTINS, *Ergonomics and Fashion: the OIKOS methodology for usability and comfort evaluation in clothing and fashion*, 2012.

jsou důsledně propojeny s internetem; jsou také popisovány jako „počítačové“, „komunikativní“, „zaměřené na obsah“, „orientované na komunitu“ a „vyvíjející se“, což odráží sklon ke změně. Navíc jsou označováni jako generace R (výraz vychází z „responsibility generation“), což svědčí o jejich smyslu pro odpovědnost.

Pro porozumění generace Z a jejich vztahu k digitalizaci, je zásadní si uvědomit, že se narodila převážně v 90. letech 20. století a vychovala se v roce 2000 uprostřed významných společenských transformací, existujících v prostředí charakterizovaném webem, připojením k internetu, chytrými telefony, notebooky, neomezenými sítěmi a digitálními médii. Převládá představa, že tato generace je připravena orientovat se ve svých formativních a dospělých letech v období poznamenaném ekonomickým a sociálním omlazením. Odborníci zdůrazňují schopnost generace Z efektivně fungovat ve fyzické i virtuální sféře a vykazovat plynulý přechod mezi těmito doménami, které považují za vzájemně závislé. V důsledku toho mohou členové generace Z efektivně lokalizovat a ověřovat požadované informace a zároveň je rychle šířit ostatním. Jejich komunikace je nepřetržitá, usnadněna množstvím zařízení a platformami sociálních médií. „Aktivní uživatelé sociálních médií udržují četná spojení a převážně se zapojují do svých každodenních interakcí prostřednictvím těchto kanálů; ačkoli osobní setkání zůstávají významná, udržování online vztahů má stejný význam.“ Generace Z využívá různé mobilní technologie k vyjádření svých pohledů na realitu, prostředí a okolí, vyjadřuje své názory prostřednictvím platform, jako je Twitter (dnes známý jako X), blogy a internetová fóra, zatímco sdílí multimediální obsah prostřednictvím Instagramu, Pinterestu, Snapchatu a filmů na YouTube. Facebook slouží jako všestranná platforma pro všechny výše uvedené aktivity. Generace Z nejen spotřebovává online obsah, ale také se aktivně podílí na jeho tvorbě a regulaci.⁵⁴

⁵⁴ DOLOT, *The Characteristics of Generation Z*, 2018.

Věkové rozhraní	Autor
Narozen 1990 nebo později	Świerkosz-Hołyś (2016, p. 441); Żarczyńska-Dobiesz and Chomątowska (2014, p. 407); Wiktorowicz and Warwas (2016, p. 22); Wojtaszczyk (2013)
Narozen mezi 1990 a 1999	Half (2015)
Narozen mezi 1991 a 2000	Tulgan (2009, p. 5)
Narozen mezi 1993 a 2012	White (2017)
Narozen mezi 1993 a 2005	Turner (2013, p. 18)
Narozen po roce 1995	Opolska-Bielańska (2016, p. 37); Ensari (2017, p. 53); Dudek (2017, p. 144)

Tabulka 1 Věkové rozpětí generace Z – přehled literatury ⁵⁵

⁵⁵ DOLOT, The Characteristics of Generation Z, 2018.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM

Výzkumné úsilí bylo pečlivě provedeno ve formě komplexního dotazníkového průzkumu, který byl speciálně navržen tak, aby splnil cíl systematického shromažďování rozsáhlých údajů od jednotlivců, kteří spadají do věkového rozmezí 12 až 30 let, se zvláštním důrazem na demografickou skupinu známou jako generace Z, jak je vymezeno výzkumným centrem Pew Research Center; nicméně, průzkum zahrnoval také starší jedince, které lze klasifikovat jako součást mladší dospělé populace. Skutečný proces sběru dat pro účely této výzkumné iniciativy probíhal v průběhu dvou měsíců, konkrétně v období od listopadu do prosince roku 2024, což vyvrcholilo celkovou agregací odpovědí v širokém počtu 110 účastníků. Po následném a přísném přezkoumání platnosti shromážděných údajů bylo zjištěno, že žádný dotazník nebyl považován za nevhodný pro zařazení do fáze analytického zpracování.

Struktura dotazníku byla systematicky organizována do uceleného rámce sestávajícího ze šesti samostatných sekcí. Počáteční část byla primárně věnována zachycení základních demografických informací týkajících se každého respondenta, zatímco následující sekce, konkrétně druhá až čtvrtá, byly věnovány hloubkovému zkoumání základních rozměrů pohodlí oblečení; konečně, pátá a šestá sekce byly navrženy tak, aby zapouzdřily kritické poznatky týkající se kritérií, která ovlivňují výběr pohodlného oblečení.

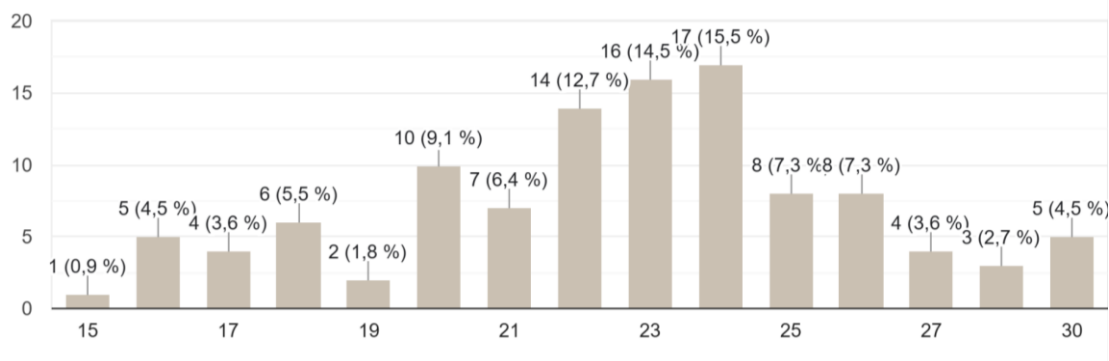
Zastřešujícím cílem dotazníkového šetření bylo shromáždit platná a spolehlivá data od respondentů v rámci identifikované cílové skupiny, konkrétně týkající se jejich pohledu na vlastnosti, které by měly definovat ideálně pohodlné oblečení určené pro každodenní nošení, s přihlédnutím k fyziologickým i psychologickým faktorům. Data, která byla během tohoto procesu pečlivě shromážděna a prošla důkladným přezkumem, aby se posoudil jejich potenciál pro generování závěrů, které budou sloužit jako zdroj inspirace při vývoji konečné kolekce oděvů.

5.1 Demografické údaje

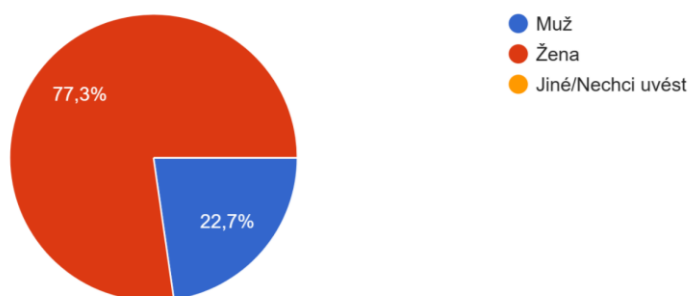
Tato kapitola se zaměřuje na základní charakteristiky respondentů z hlediska věku, pohlaví, výše dosaženého vzdělání a času, který průměrně tráví ve svém denním oblečení. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 110 respondentů.

Věk respondentů ukazuje široké zastoupení mladé generace. Nejpočetnější skupinu tvoří respondenti ve věku 23 let a 24 let (dohromady to činí 30 % respondentů), což odpovídá typickému období mladé dospělosti, kdy většina jedinců dokončuje vzdělávání nebo začíná

pracovní kariéru. Významná část respondentů je také ve věku 22 let (12,7 %) a 20 let (9,1 %). Mladší věkové kategorie, jako například 15 až 18 let tvoří menší podíl (celkem 14,5 %), zatímco zastoupení respondentů ve věku 27 až 30 let dosahuje 10,8 %. Tento věkový profil potvrzuje zaměření šetření na generaci Z. Z hlediska pohlaví výrazně převažují ženy (77,3 %), zatímco muži tvoří 22,7 % respondentů. Tento výrazný nepoměr mezi pohlavími může být způsoben vyšším zájmem žen o otázky týkající se oblečení a pohodlí, což se promítá i do jejich větší účasti na průzkumech v oblasti módy a životního stylu. V otázce nejvyššího dosaženého vzdělání je patrné, že dotazovaní jsou většinou vzdělaní mladí lidé. Největší podíl tvoří respondenti s vysokoškolským vzděláním (66,4 %), což odpovídá 73 respondentům ze 110 respondentů. Následuje skupina se středoškolským vzděláním zakončeném maturitou (28,2 %). Ostatní vzdělanostní kategorie mají výrazně nižší zastoupení. Tyto výsledky reflektují, že cílovou skupinou jsou primárně studenti vysokých škol nebo absolventi s vyšší mírou vzdělání.

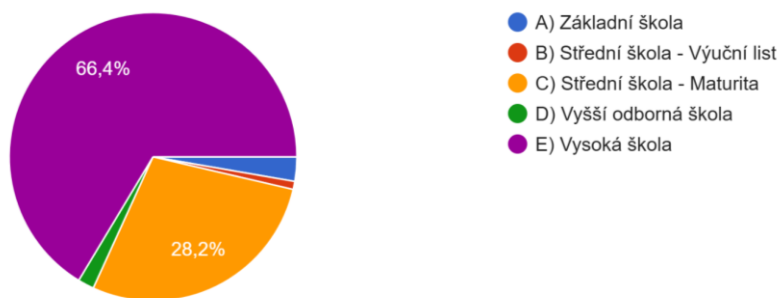
Graf 1 Rozložení respondentů podle věku⁵⁶

Graf 2 Rozložení respondentů podle pohlaví⁵⁷

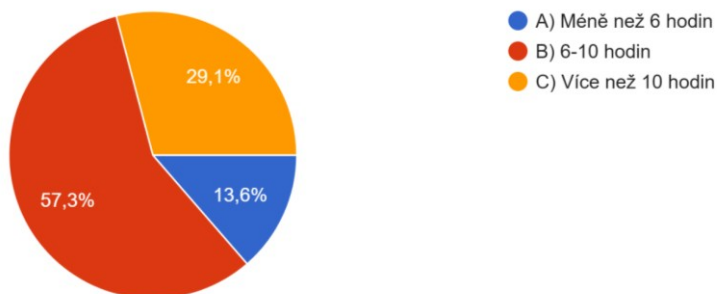
⁵⁶ Zdroj: vlastní archiv

⁵⁷ Zdroj: vlastní archiv

Graf 3 Rozložení respondentů podle výše dosaženého vzdělání⁵⁸

Pokud jde o čas strávený v denním oblečení, nejvíce respondentů (57,3 %) uvedlo, že ve svém oblečení tráví 6 až 10 hodin denně. Přibližně 29,1 % respondentů tráví v oblečení více než 10 hodin denně, což naznačuje dlouhý denní režim spojený se studiem či prací. Naopak menší část respondentů (13,6 %) nosí své denní oblečení méně než 6 hodin. Tato data zdůrazňují význam komfortu, funkčnosti a kvality materiálů při výběru oblečení, jelikož respondenti v něm tráví významnou část svého dne.

Graf 4 Počet strávených hodin v denním oblečení respondentů⁵⁹

5.2 Důležitost psychologického pohodlí

V této části se zaměřujeme na význam psychologického pohodlí, které respondenti přisuzují oblečení a na to, jak se cítí v oděvech, které jsou sice módní, ale nemusí být nutně pohodlné. Obě tyto otázky byly zodpovězeny všemi 110 respondenty.

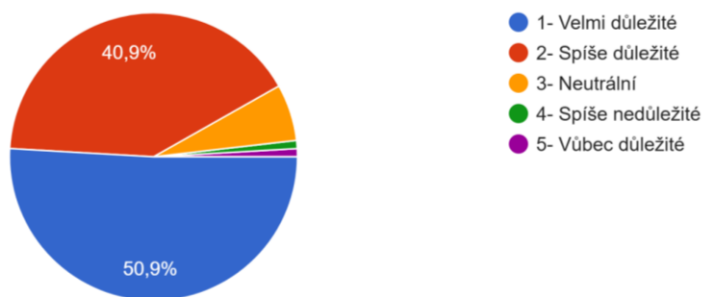
Výsledky ukazují, že psychologické pohodlí je pro respondenty zásadním faktorem. Více než polovina dotázaných (50,9 %) uvedla, že je pro ně „Velmi důležité“ cítit se

⁵⁸ Zdroj: vlastní archiv

⁵⁹ Zdroj: vlastní archiv

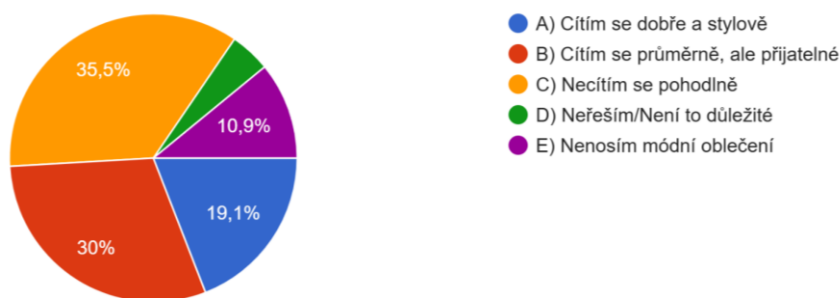
v oblečení psychologicky komfortně. Dalších 40,9 % považuje tento aspekt za „Spíše důležitý“, což znamená, že dohromady více než 91,9 % respondentů klade na psychologický komfort velký důraz. Odpovědi „Neutrální“ zvolilo 6,4 % respondentů, zatímco možnosti „Spíše nedůležité“ a „Vůbec důležité“ byly vybrány pouze v minimálním počtu (0,9 % každá). Tato data naznačují, že psychologické pohodlí je pro většinu respondentů klíčové, a to pravděpodobně kvůli jeho vlivu na jejich sebevědomí, spokojenost a celkovou pohodu.

Odpovědi z grafu č. 6 poskytují pohled na vnímání módního, ale potenciálně nepohodlného oblečení. Největší podíl respondentů (35,5 %) uvedl, že se v takovém oblečení „Necítí pohodlně“, což naznačuje, že pohodlí pro ně hraje důležitější roli než módní trendy. Dalších 30 % respondentů odpovědělo, že se cítí „Průměrně, ale přijatelně“, což ukazuje na kompromis mezi stylem a pohodlím. Pouze 19,1 % respondentů se v módním, ale nepohodlném oblečení cítí dobře a stylově, což je relativně nízký podíl. Odpověď „Neřeším/Není to důležité“ zvolilo 4,5 % respondentů a 10,9 % uvedlo, že nenosí módní oblečení. Tato data poukazují na skutečnost, že pro většinu dotázaných není módnost na úkor pohodlí prioritou, což je v souladu s jejich preferencemi psychologického komfortu.

Graf 5 Úroveň důležitosti psychologického komfortu podle respondentů⁶⁰

⁶⁰ Zdroj: vlastní archiv

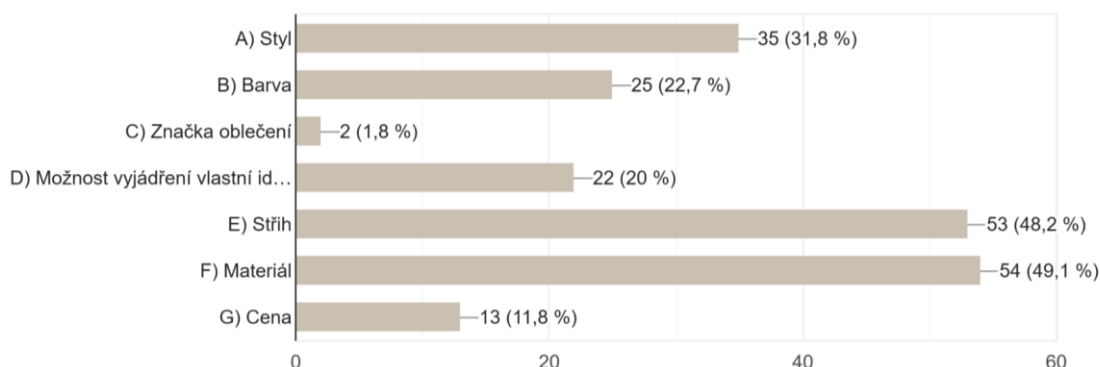
Graf 6 Jak se respondenti cítí v módním, ale ne přímo pohodlném oblečení⁶¹

Výsledky obou grafů ukazují, že psychologické pohodlí je pro respondenty při výběru oblečení významným faktorem. Naprostá většina dotázaných klade důraz na to, aby se v oblečení cítili komfortně, uvolněně a bezpečně (Graf 5). Tato zjištění potvrzují, že psychologický komfort hraje důležitou roli nejen při hodnocení oblečení, ale také v rozhodovacím procesu při jeho výběru.

Následující graf identifikoval klíčové faktory, které přispívají k psychologickému komfortu při výběru oblečení. Na otázku odpovídalo všech 110 respondentů a každý z nich mohl uvést 1-2 odpovědi, což poskytlo širší pohled na jejich preference. Nejdůležitějším faktorem byl materiál oblečení, který zvolilo 49,1 % respondentů. Tento výsledek potvrzuje, že mladí lidé vnímají materiál jako zásadní prvek ovlivňující nejen fyzický, ale i psychologický komfort, pravděpodobně díky jeho přímému vlivu na pohodlí a pocit kvality. S velmi těsným odstupem následuje střih oblečení, který zvolilo 48,2 % respondentů. Tento faktor odráží snahu mladých lidí vybírat si oblečení, které dobře sedí a podporuje jejich sebevědomí a pohodlí. Na třetím místě se umístil styl oblečení s 31,8 % odpovědí. Styl zde hraje důležitou roli v psychologickém komfortu, neboť respondenti kladou značný důraz na vizuální prezentaci a osobní estetiku. Dalším významným faktorem byla barva, kterou uvedlo 22,7 % respondentů. Barva může ovlivnit náladu, sebevědomí i způsob, jakým jedince vnímají ostatní. Faktor vyjádření vlastní identity zvolilo 20 % respondentů. Tento výsledek poukazuje na to, že pro mladou generaci má oblečení i symbolický význam, který jim umožňuje vyjádřit svou jedinečnost a osobnost. Naproti tomu cena oblečení byla prioritou pouze u 11,8 % respondentů, což může souviset s tím, že velká část respondentů jsou studenti, pro které sice cena hraje roli, ale ne na úkor pohodlí a stylu. Nejméně důležitým faktorem byla značka oblečení, kterou zvolilo jen 1,8 % respondentů. Tento

⁶¹ Zdroj: vlastní archiv

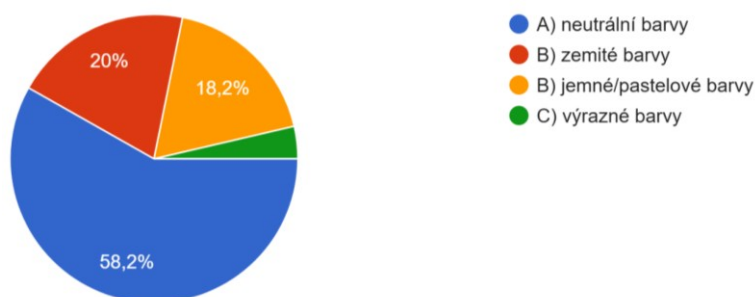
výsledek naznačuje, že generace Z se v otázce psychologického komfortu neřídí značkovými preferencemi, ale spíše funkčními a estetickými vlastnostmi oděvu.

Graf 7 Nejdůležitější faktory při výběru oblečení u respondentů⁶²

Výsledky ukazují, že mladá generace, zejména studenti, považuje za nejdůležitější faktory při výběru oblečení materiál a střih, které nejvíce přispívají k jejich psychologickému komfortu. Dalšími významnými aspekty jsou styl a barva, přičemž oblečení často slouží i jako prostředek pro vyjádření identity. Cena a značka jsou vnímány jako méně důležité. Tyto preference odrážejí, že pro generaci Z je oblečení nejen praktickým, ale i psychologicky významným prvkem jejich každodenního života.

U psychologického komfortu je velmi důležitá barva nošeného oblečení. Barevné palety byly rozděleny do čtyř základních skupin: neutrální, zemité, pastelové a výrazné barvy i s názornými příklady pro lepší orientaci v barevnosti. Respondenti byli jednoduše dotázáni, kterou barevnou paletu nejčastěji nosí a na základě toho ve které z nich se cítí nejvíce psychologicky komfortně. Výsledkem tázání vyšlo, že respondenti nejraději a nejčastěji nosí neutrální barvy (tj. černá, šedá, bílá, apod...).

Graf 8 Znázornění nejčastějšího výběru barevné palety u respondentů⁶³

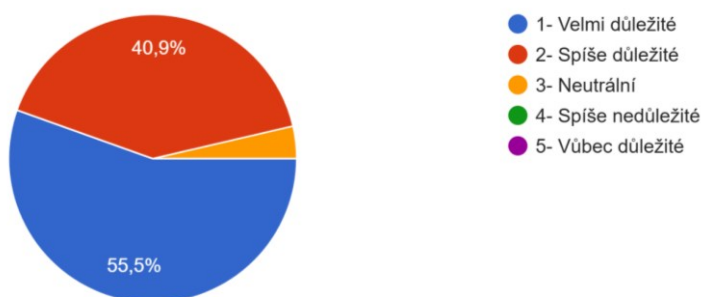
⁶² Zdroj: vlastní archiv

⁶³ Zdroj: vlastní archiv

5.3 Důležitost Fyziologického pohodlí

Fyziologický komfort patří pravděpodobně k nejdůležitějším faktorům pro příjemný a uvolněný pocit při nošení oblečení. Respondenti byli tázáni na otázky typu, zda vyhledávají hlavně oblečení, které je jim příjemné při kontaktu s pokožkou, zda a jak často volí správné oblečení (z vhodných materiálů) s ohledem na vnější počasí, jestli se při nákupu oblečení dívají na cedulky se složením materiálů a pokud ano, které materiály převážně vyhledávají.

Tento graf se zaměřuje na to, jak důležité je pro respondenty, aby bylo oblečení příjemné na dotek a pohodlné na pokožce. Z výsledků vyplývá, že největší část respondentů považuje tento aspekt za „Velmi důležitý“ – tuto možnost zvolilo 55,5 % dotázaných. Dalších 40,9 % respondentů odpovědělo „Spíše důležité“, což potvrzuje, že pohodlí a příjemnost materiálů jsou pro ně rovněž prioritou. Pouze 3,6 % respondentů se vyjádřilo „Neutrálně“. Možnost „Spíše nedůležité“ a „Vůbec důležité“ nebyly zvoleny vůbec. Výsledky jednoznačně ukazují, že pohodlí a příjemnost oblečení na pokožce představují pro naprostou většinu respondentů klíčové faktory při výběru oblečení. Tento trend může souviset s rostoucím důrazem na kvalitu materiálů a jejich přizpůsobení každodennímu nošení, což je pravděpodobně ovlivněno jak komfortními, tak zdravotními hledisky.

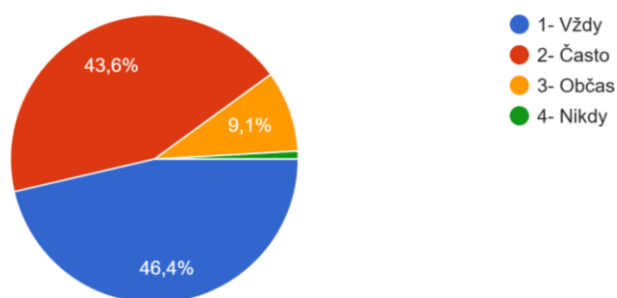

Graf 9 Jaký význam přikládají respondenti příjemnosti oblečení na dotek⁶⁴

Graf 10 analyzuje frekvenci, s jakou respondenti volí oblečení s ohledem na počasí (např. výběr teplých nebo prodyšných materiálů). Výsledky ukazují, že největší podíl odpovědí tvoří možnost „Vždy“, kterou zvolilo 46,4 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo „Často“ s 43,6 % odpovědí. Dále 9,1 % respondentů uvedlo, že se řídí počasím „Občas“, zatímco pouze 1 % odpovědělo, že se nikdy neřídí vlivem počasí při výběru oblečení. Výsledky naznačují, že drtivá většina respondentů (téměř 90 %) zohledňuje povětrnostní podmínky při výběru oblečení, a to buď vždy nebo často. Tento fakt může

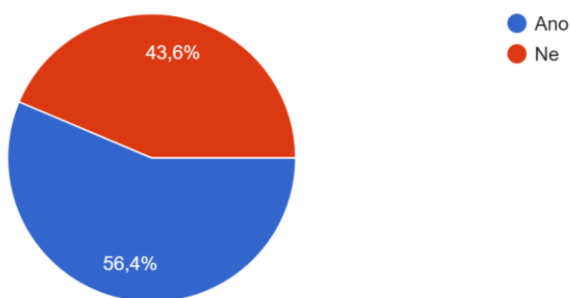
⁶⁴ Zdroj: vlastní archiv

svědčit o praktičnosti a funkčnosti, kterou respondenti očekávají od svého oblečení. Skupina, která volí oblečení bez ohledu na počasí („Občas“ nebo „Nikdy“), představuje minoritní část respondentů, což může odrážet nižší citlivost k teplotním podmínkám nebo jiné preference při výběru oblečení.

Graf 10 Jak často je oblečení respondenty voleno s ohledem na počasí ⁶⁵

Graf 11 zobrazuje odpovědi respondentů na otázku, zda při nákupu oblečení sledují štítek se složením materiálu. Z výsledků vyplývá, že 56,4 % respondentů odpovědělo „Ano“, což znamená, že věnují pozornost složení materiálů při nákupu oblečení. Naopak 43,6 % respondentů odpovědělo „Ne“, čímž deklarovali, že štítky se složením materiálů nesledují. Tato data naznačují, že více než polovina dotazovaných klade důraz na složení oblečení, což může souviset s preferencí kvality materiálů, ekologických hledisek či osobních potřeb (např. alergie na určité materiály). Přesto značná část respondentů tomuto aspektu nevěnuje pozornost, což může odrážet odlišné spotřebitelské priority, jako je cena či estetický vzhled oblečení.

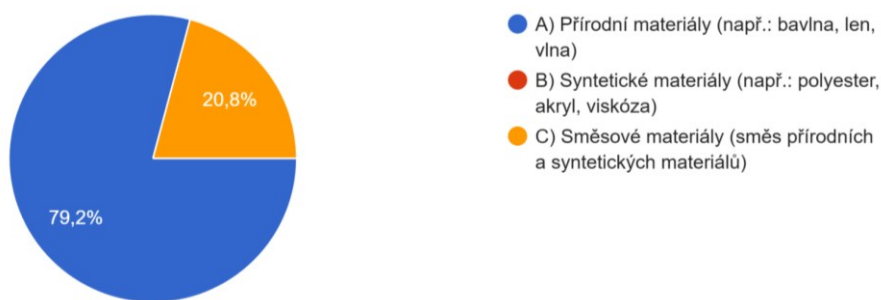
Graf 11 Množství respondentů, kteří věnují pozornost štítkům se složením materiálů ⁶⁶

Na nepovinnou otázku, které materiály připadají respondentům nejpohodlnější a které převážně vyhledávají, odpovědělo 72 respondentů, což představuje 65,5 % všech

⁶⁵ Zdroj: vlastní archiv

⁶⁶ Zdroj: vlastní archiv

zúčastněných. Z výsledků vyplývá, že 79,2 % odpovídajících respondentů preferuje při nákupu oblečení přírodní materiály, jako jsou bavlna, len nebo vlna. Tato volba je naprosto dominantní a ukazuje na silnou orientaci mladé generace na přírodní, ekologicky šetrné materiály. Naopak 0 % respondentů označilo syntetické materiály (např. polyester, akryl, viskóza) za preferované, což svědčí o minimálním zájmu o tyto materiály v porovnání s přírodními. 20,8 % respondentů uvedlo, že preferují směšové materiály, tedy převážně kombinace přírodních a syntetických vláken, což naznačuje, že pro některé je důležitý kompromis mezi vlastnostmi přírodních materiálů s cenovou dostupností nebo trvanlivostí syntetických materiálů. Tento výsledek ukazuje na důraz kladený na pohodlí a ekologické vlastnosti oblečení, přičemž zájem o směšové materiály naznačuje otevřenost k inovativním materiálovým kombinacím.

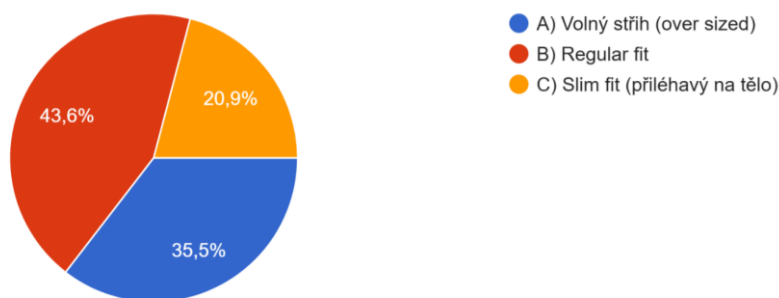
Graf 12 Preference druhu materiálů dle respondentů⁶⁷

5.4 Střih a funkčnost oděvů

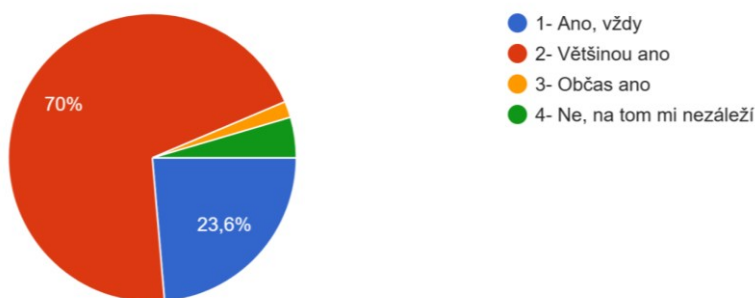
Kapitola vyhodnocuje preference respondentů ohledně střihu oblečení a jeho funkčnosti, zejména z hlediska pohodlí a pohyblivosti. Na základě odpovědí respondentů bylo možné zjistit, jaký typ střihu je považován za nejpohodlnější, zda je pro ně důležitá volnost pohybu při výběru oblečení a které typy oděvů jsou považovány za nejkomfortnější pro každodenní nošení.

V otázce týkající se typů střihů, největší podíl respondentů (43,6 %) uvedl, že preferuje regular fit, tedy střih, který je považován za standartní a pohodlný. Následně 35,5 % respondentů zvolilo volný střih (over sized), což svědčí o oblibě širších a pohodlnějších oděvů, které umožňují větší volnost pohybu. 20,9 % respondentů si oblíbilo slim fit, tedy střih, který je často vnímán jako moderní, ale může být méně pohodlný pro celodenní nošení.

⁶⁷ Zdroj: vlastní archiv

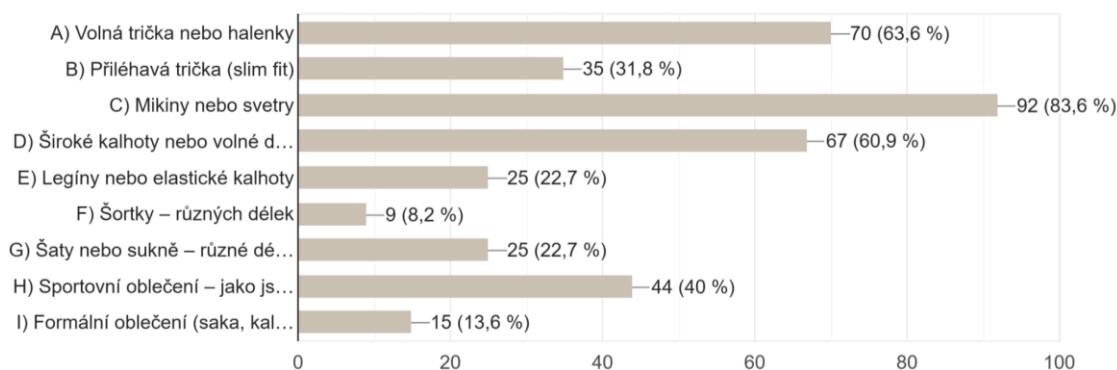
Graf 13 Preference typů střihu u respondentů⁶⁸

Z odpovědí na otázku zaměřenou na volnost pohybu vyplynulo, že pro většinu respondentů (93,6 %) je volnost pohybu při výběru oblečení velmi důležitá – konkrétně 23,6 % odpovědělo, že ji potřebují vždy, a 70 % respondentů, že ji preferují většinou. Pouze menší část respondentů (6,3 %) na volnost pohybu nezáleží, což potvrzuje význam pohodlí při výběru oblečení pro každodenní nošení.

Graf 14 Míra preference možnosti volnosti pohybu u respondentů⁶⁹

V další otázce týkající se konkrétních typů oděvů, které respondenti považují za nejkomfortnější na denní nošení, se ukázalo, že mikiny a svetry jsou nejvíce preferovaným typem oblečení, kdy 83,6 % respondentů považuje tento typ oblečení za nej pohodlnější. Následují volná trička nebo halenky (63,6 %) a široké kalhoty nebo volné džíny (60,9 %), což ukazuje, že respondenti dávají přednost oděvům, které nabízejí volnost pohybu a nejsou příliš těsné. Dalšími oblíbenými položkami jsou sportovní oblečení, jako jsou tepláky nebo sportovní trička (40 %) a přiléhavá trička (31,8 %), což naznačuje, že část respondentů si oblíbila i moderní, ale stále pohodlné střihy. Oproti tomu formální oblečení, jako jsou saka nebo košile, bylo označeno za komfortní pouze 13,6 % respondentů, což ukazuje, že formální oděvy nejsou vnímány jako primární volba pro denní nošení z hlediska pohodlí.

⁶⁸ Zdroj: vlastní archiv⁶⁹ Zdroj: vlastní archiv

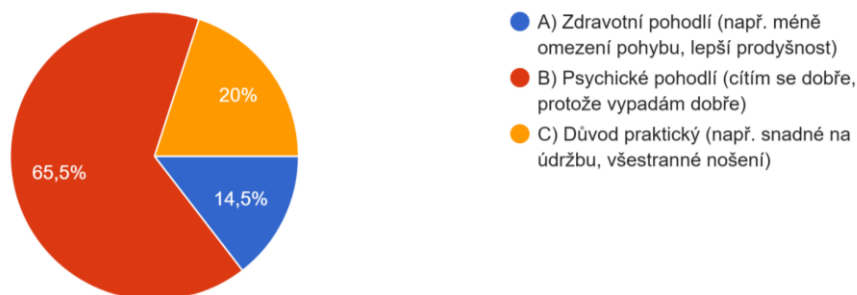

Graf 15 Typy nejpohodlnějšího oblečení dle střihu u respondentů⁷⁰

Tato data potvrzují trend, že pohodlí a volnost pohybu jsou klíčovými faktory při výběru oděvů, přičemž pro mladou generaci je preferováno spíše volné a komfortní oblečení než přiléhavé nebo formální střihy.

5.5 Hlavní důvody výběru oděvů

Výsledky ukázaly, že preference komfortního oděvu pramení především z psychického pohodlí. Tento důvod uvedlo 65,5 % respondentů, kteří zdůrazňují, že pohodlné oblečení jim pomáhá cítit se dobře a mít dobrý vzhled, což má pozitivní dopad na jejich celkové sebevědomí. Dalším významným faktorem je praktický důvod, který označilo 20 % respondentů. Pro tuto skupinu je klíčová snadná údržba oblečení a jeho univerzálnost, díky čemuž je možné ho využít v různých situacích. Zdravotní pohodlí, zahrnující například volnost pohybu či lepší prodyšnost materiálů, preferuje 14,5 % respondentů, což ukazuje, že fyzický komfort má menší, avšak stále důležitou roli.

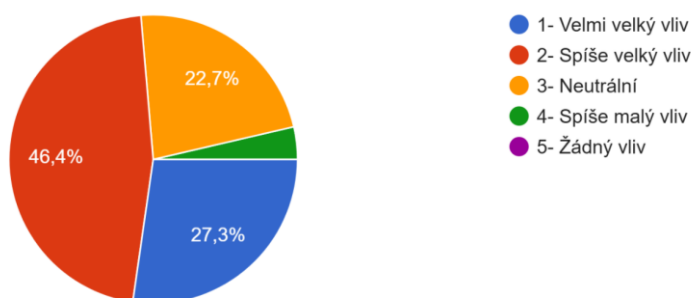

Graf 16 Hlavní důvody výběru oblečení u respondentů⁷¹

⁷⁰ Zdroj: vlastní archiv

⁷¹ Zdroj: vlastní archiv

Komfort oblečení má také zásadní vliv na celkový denní výkon a schopnost soustředění. 27,3 % respondentů uvedlo, že má velmi velký vliv, a dalších 46,4 % vnímá vliv spíše jako velký. Celkem tedy 73,7 % účastníků považuje komfort oděvu za klíčový pro jejich produktivitu a schopnost zvládat denní aktivity. 22,7 % respondentů odpovědělo neutrálně, přičemž pouze 3,6 % označilo vliv jako spíše malý a žádný respondent nezmínil, že by komfort oděvu neměl žádný dopad. Tyto výsledky potvrzují, že pohodlné oblečení není pouze otázkou individuálních preferencí, ale může výrazně ovlivňovat každodenní fungování a výkonnost.

Graf 17 Vliv komfortu oblečení na denní výkon respondentů⁷²

5.6 Požadavky na změny v komfortním oblečení

Výsledky závěrečné části dotazníkového šetření ukázaly, že respondenti by nejčastěji měnili materiál oblečení, přičemž zdůrazňovali potřebu vyšší kvality, přirozeného složení a příjemnějšího povrchu. Tato preference vychází z požadavků na lepší prodyšnost, větší pohodlí při nošení a snížení podráždění pokožky. Někteří respondenti také zmiňovali nedostatky v životnosti oblečení, například tvorbu žmolků či ztrátu tvaru a barev po praní. Další významnou oblastí byl střih, kde účastníci vyjadřovali přání po větší volnosti, delších nohavicích či rukávech a lepší přizpůsobivosti velikostí. Objevily se také požadavky na pohodlnější střihy formálního oblečení, zejména u kalhot, a větší elasticitu u těsnějších oděvů. V menší míře respondenti upozorňovali na praktičnost a funkčnost, například na jednodušší zapínání, přidání teplých vrstev pro zimní období či odstranění štítků, které bývají nepohodlné. Uveden byl také požadavek na udržitelnost a větší dostupnost ekologických variant oblečení. Z odpovědí je patrné, že požadavky na komfort oblečení jsou komplexní a zahrnují fyzické, estetické i praktické aspekty, přičemž materiálové a střihové úpravy představují největší prostor pro zlepšení.

⁷² Zdroj: vlastní archiv

6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Cílem dotazníkového šetření bylo zmapovat preference a názory mladé generace, převážně Generace Z, na komfortní oblečení, jeho materiály, střihy, funkčnost a faktory ovlivňující jejich výběr. Do průzkumu se zapojilo 110 respondentů ve věku 15 až 30 let, z nichž 77,3 % tvořily ženy a 22,7 % muži. Většina respondentů měla dosažené vysokoškolské vzdělání (66,4 %), případně středoškolské s maturitou (28,2 %). Demografické údaje tak reflektují cílovou skupinu mladé generace, která se nachází ve fázi studia či rané pracovní kariéry.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že psychologický komfort je při výběru oblečení klíčovým faktorem. Celkem 91,8 % respondentů uvedlo, že je pro ně důležité, aby se v oblečení cítili psychicky dobře, přičemž nejvíce preferovanými vlastnostmi oděvů jsou příjemnost na dotek (93,6 % respondentů ji označilo jako velmi důležitou nebo spíše důležitou) a pohodlnost při nošení. Tyto výsledky ukazují, že komfortní oblečení má zásadní vliv na subjektivní pohodu a sebevědomí mladé generace. Jedním z hlavních parametrů, který respondenti sledují při nákupu oblečení, je materiál. Převážná většina (79,2 %) preferuje přírodní materiály, jako jsou bavlna, len nebo vlna, a směsové materiály byly vyhledávány 20,8 % respondentů. Syntetické materiály, jako polyester či akryl, nebyly preferovány vůbec. Tento výsledek reflektuje současný trend zaměřený na udržitelnost, zdravotní hlediska a pohodlí při kontaktu oblečení s pokožkou. Dále byl kladen důraz na střihy, které umožňují volnost pohybu. Nejpohodlnějším typem střihu byl pro 43,6 % respondentů regular fit, zatímco volné střihy preferovalo 35,5 %. Slim fit, tedy přiléhavé oblečení, bylo označeno za pohodlné 20,9 % respondentů, což ukazuje na nižší oblíbenost těsně přiléhajících oděvů. Z hlediska každodenního nošení byla nejvíce preferována volná trička nebo halenky (63,6 %) a mikiny či svetry (83,6 %), přičemž důraz byl kladen na pohodlí a praktičnost. Oblíbené byly rovněž široké kalhoty nebo volné džíny (60,9 %) a sportovní oblečení (40 %), což dále podtrhuje zaměření na pohodlí. Hlavní důvody výběru pohodlného oblečení byly spojeny zejména s psychologickým pohodlím, které uvedlo 65,5 % respondentů jako klíčový faktor. Zdravotní pohodlí, například lepší prodyšnost a volnost pohybu, bylo důležité pro 14,5 % a praktické aspekty, jako snadná údržba a univerzálnost, pro 20 %. Význam komfortu byl dále potvrzen otázkou na vliv pohodlí oblečení na denní výkon nebo soustředění. Celkem 73,7 % respondentů uvedlo, že komfort oblečení má velmi velký nebo spíše velký vliv na jejich celkový denní výkon, což zdůrazňuje psychologický význam oděvů v každodenním životě. Dotazník se zaměřil také na to, co by respondenti změnili na svém oblíbeném typu oblečení, aby bylo komfortnější. Nejčastěji byly uváděny

návrhy na zlepšení kvality materiálů, a to především přechodem na přírodní složení a zvýšením odolnosti vůči častému praní. Dalším častým požadavkem bylo prodloužení rukávů či nohavic a zlepšení elasticity u pevnějších kalhot. Respondenti rovněž zdůrazňovali, že některé střihy neodpovídají jejich proporcím, což omezuje jejich volnost pohybu. Praktické změny, jako odstranění nepohodlných štítků nebo přidání snadnějšího zapínání, byly zmíněny také.

Dotazníkové šetření ukázalo, že mladá generace klade vysoký důraz na komfort oblečení, který ovlivňuje jak jejich psychické pohodlí, tak i celkovou výkonnost. Hlavními kritérii výběru jsou materiál, střih a možnost volného pohybu. Výsledky reflektují měnící se trendy v odívání, kdy mladí lidé upřednostňují kvalitu, udržitelnost a pohodlí před striktními módními normami.

7 KOLEKCE

Diplomová práce shromažďuje informace týkající se celkového komfortu v odívání, na jejichž základě byl realizován výzkum sloužící jako výchozí inspirační zdroj pro tvorbu výsledné oděvní kolekce. Z těchto subjektivních názorů a získaných dat kolekce čerpá klíčové prvky s cílem navrhnout oděvy, které splňují všechna kritéria pro dosažení ideálního fyzického, fyziologického i psychického komfortu při každodenním nošení. Důraz je kladen především na nositelnost navržených modelů a snadnou zařaditelnost do běžného šatníku. Kolekce je koncipována jako konfekční řada, která reflektuje aktuální potřeby a estetické preference cílové skupiny. Tu představuje mladá dospělá generace, zejména generace Z, která zároveň tvořila hlavní skupinu respondentů dotazníkového šetření. Celá oděvní řada se skládá z 9 celkových looků, z nichž je 6 dámských a 3 pánské – toto rozvržení odpovídá v poměru respondentům výzkumu dle pohlaví.

7.1 Klíčové prvky oděvní kolekce

Barevná paleta

Na základě výsledků dotazníkového šetření byla pro kolekci zvolena neutrální barevná paleta, která u respondentů vyvolává nejvyšší pocit psychického komfortu při každodenním nošení. Mezi preferované barvy patří bílá, šedá, béžová, hnědá a černá – odstíny, které byly vnímány jako vizuálně klidné, snadno kombinovatelné a působící nenápadně a harmonicky. Tyto barvy podporují duševní pohodu, snižují vizuální zátěž a umožňují vyniknout osobnosti nositele i střihovému řešení oděvu. Barevnice dobře ladí s městským prostředím a přispívají k celkovému pocitu vizuálního i psychického komfortu, což odpovídá hlavnímu konceptu kolekce.

Obrázek 6 Barevná paleta zvolená respondenty.⁷³

⁷³ Zdroj: Vlastní archiv

Volba materiálů

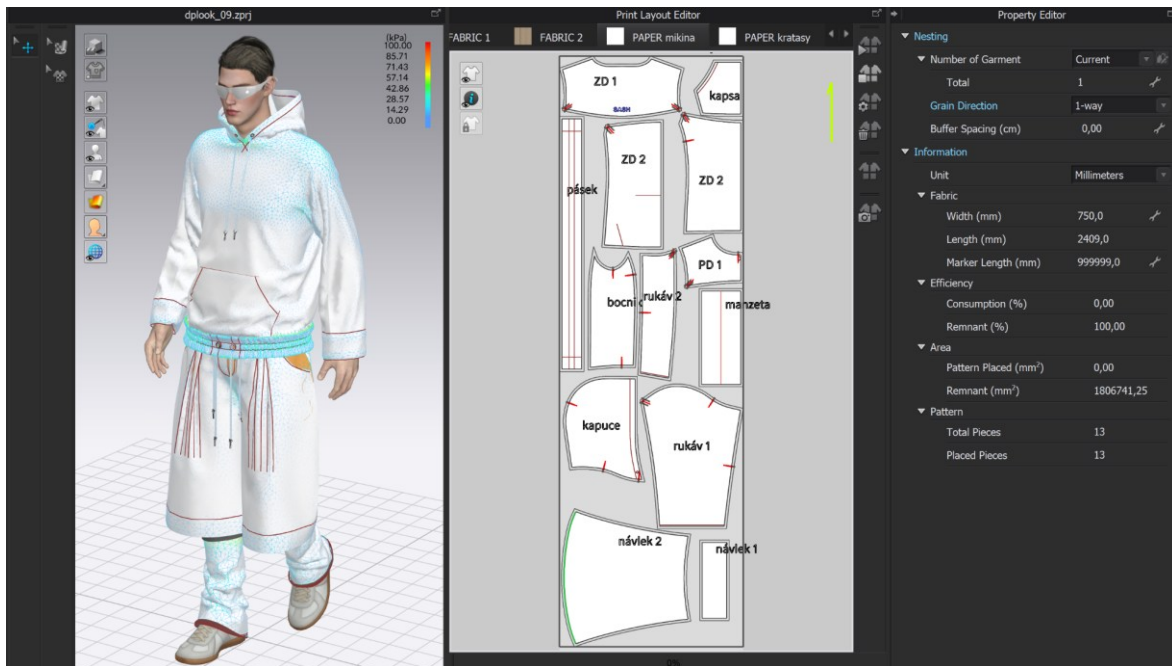
Ve výzkumu, ve kterém 79,2 % odpovídajících respondentů preferovalo přírodní textilní materiály a 20,8 % směsové, byla volba použitých materiálů v kolekci zaměřena primárně na tyto dvě kategorie. Syntetické materiály nebyly respondenty označeny jako preferované.

Typy střihů

Na základě výsledků dotazníkového šetření byl při návrhu kolekce kladen důraz na střihové zpracování, které nejvíce přispívá k psychickému i fyzickému komfortu nositele. Nejčastěji preferovaným střihem napříč odpověďmi obou pohlaví byl regular fit, který respondenti označili za nejvyváženější z hlediska pohodlí a praktičnosti. Výrazně se ale objevovaly také oversize a slim fit varianty. Po roztřídění odpovědí podle pohlaví bylo u mužů zjištěno, že 56 % preferuje regular fit, 32 % oversize a 12 % slim fit. U žen byl výsledek vyrovnanější: 40 % upřednostňuje regular fit, 36 % oversize a 24 % slim fit. Na základě těchto údajů a s ohledem na strukturu kolekce (6 dámských a 3 pánské looky) byly střihy rozděleny následovně: u pánských modelů převažuje regular fit (2 looky), doplněný o jeden oversized model; u dámských looků jsou použity tři regular fit siluety, dvě oversized a jedna slim fit.

7.2 Tvorba střihů v programu CLO 3D

Po zvážení, jak efektivně přistoupit k modelaci a tvorbě střihů pro jednotlivé modely v kolekci, byla zvolena digitální cesta prostřednictvím specializovaného softwaru CLO 3D. Tento program určený pro tvorbu digitální módy nabízí široké spektrum funkcí, které umožňují realistickou vizualizaci oděvu na postavě, včetně zobrazení padnutí střihu, chování materiálu a celkové siluetové působení. Díky těmto nástrojům bylo možné průběžně optimalizovat tvar a konstrukci jednotlivých kusů ještě před samotnou výrobou. Výsledné střihy byly následně exportovány do PDF souborů v měřítku 1:1 a vytištěny na papíry o šíři 80 cm, čímž bylo dosaženo přesného a efektivního rozvržení jednotlivých dílů. Tento způsob práce navíc umožnil předem stanovit potřebné množství materiálu pro každý kus oblečení v kolekci, což výrazně usnadnilo plánování výroby i optimalizaci spotřeby látky.

Obrázek 7 Ukázka fit map a rozložení střihu v CLO 3D⁷⁴

Obrázek 8 Vytisknuté střihové šablony⁷⁵

⁷⁴ Zdroj: Vlastní archiv

⁷⁵ Zdroj: Vlastní archiv

7.3 Moodboard a barevnice

Inspirační moodboard kolekce vychází z vizuálního ztvárnění konceptu městského komfortu, jak jej vnímají a preferují mladé generace lidí, především generace Z. Dominantními stylovými směry, které moodboard reflektuje, jsou casual wear a athleisure, tedy propojující pohodlí s estetickým výrazem a funkčností. Moodboard zachycuje atmosféru každodenního městského života – pohyb ulicemi, přesuny mezi prací nebo školou a volnočasovými aktivitami, přičemž klade důraz na schopnost oděvu přizpůsobit se různorodým situacím bez ztráty stylovosti a pohodlí.

Barevná paleta kolekce je tvořena neutrálními tóny, mezi které patří smetanová, béžová, hnědá, šedá a černá. Tyto barvy byly zvoleny nejen na základě dotazníkového šetření, ale i pro svou nadčasovost, vysokou kombinovatelnost a schopnost navodit psychickou pohodu a příjemný pocit. Neutrální odstíny zároveň podtrhují minimalistické pojetí kolekce a dávají prostor vyniknutí střihového a materiálového řešení jednotlivých modelů.

Celková vizuální identita moodboardu podporuje záměr kolekce vytvořit harmonický dialog mezi estetikou, funkčností a osobní svobodou, která je pro mladou generaci klíčovým kritériem při volbě každodenního oděvu.

Obrázek 9 Moodboard⁷⁶

7.4 Materiály

Materiálová skladba oděvní kolekce je založena převážně na textiliích přírodního původu, doplněných o vybrané směsové a syntetické materiály, které byly zvoleny s ohledem na požadované vlastnosti komfortu jednotlivých modelů. Nejčastěji zastoupeným materiálem je kepr ve směsi lnu a bavlny, jenž se v kolekci objevuje v různých barevných provedení a gramážích. Dále jsou hojně využívány úplety z bavlny a elastanu (96 % bavlna, 4 % elastan), které se uplatňují především u sportovně laděných looků.

Kolekce dále obsahuje popelíny ve směsi lnu a bavlny, které se vyznačují lehkostí a prodyšností nebo kostýmovku z přírodní panenské vlny s jemným proužkem. Mezi směsovémi pleteninami se nachází také materiál kombinující bavlnu, polyamid a akryl, jenž byl zvolen pro své vizuální i příjemné vlastnosti při kontaktu s pokožkou. Speciální místo v kolekci zauímají i úplety ze 100 % TENCEL™ lyocellu, které vynikají svou měkkostí, splývavostí a ekologickým původem. V jednom modelu je dále použita tkanina ve směsi bavlny a cupra (měděného vlákna), který se vyznačuje jemným leskem a příjemným omakem. Pro podšívku byla zvolena tkanina typu cuprový serž, která svými vlastnostmi

⁷⁶ ⁷⁶ Zdroj: Vlastní archiv

(prodyšnost, hebkost) vhodně doplňuje svrchní materiál, kterým je kabátovina ve směsi vlny a viskózy, použita u objemnějšího modelu.

7.5 Finální looky

Po ukončení dotazníkového šetření a následném vyhodnocení získaných dat byla zahájena fáze návrhu samotné oděvní kolekce. Tento proces navazoval na analytickou část práce a vycházel z konkrétních preferencí a očekávání cílové skupiny, které byly identifikovány prostřednictvím dotazníku. Při tvorbě jednotlivých modelů byl kladen důraz na propojení výsledků šetření s autorským přístupem, čímž vznikla kolekce, která nejenže reflektuje názory a požadavky respondentů, ale zároveň nese originální rukopis. Celková kolekce o 9 outfitech obsahuje 21 kusů oděvu. Výsledná kolekce také klade důraz na nositelnost každého kusu oděvu a vzniká tím konfekční oděvní řada.

Obrázek 10 Prvotní návrhy⁷⁷

Obrázek 11 Procesní návrhy⁷⁸

⁷⁷ Zdroj: Vlastní archiv

⁷⁸ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 12 Finální návrhy – dámské looky⁷⁹Obrázek 13 Finální návrhy – pánské looky⁸⁰

⁷⁹ Zdroj: Vlastní archiv

⁸⁰ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.1 LOOK_01

První model kolekce je dámský outfit navržený ve stylu casual wear, charakteristický volnou siluetou a přírodními materiály. Střih je koncipován v oversized provedení, čímž je zajištěno pohodlí i volnost pohybu. Barevnost modelu se nese v jemných, světlých tónech (světle šedá a krémové odstíny), které podtrhují minimalistický vzhled celého outfitu. Součástí modelu je krátký kabát vhodný pro přechodná roční období (jaro a podzim), úpletové tričko a široké kalhoty z kepru ve směsi lnu a bavlny.

Obrázek 14 CLO3D vizualizace looku_01⁸¹

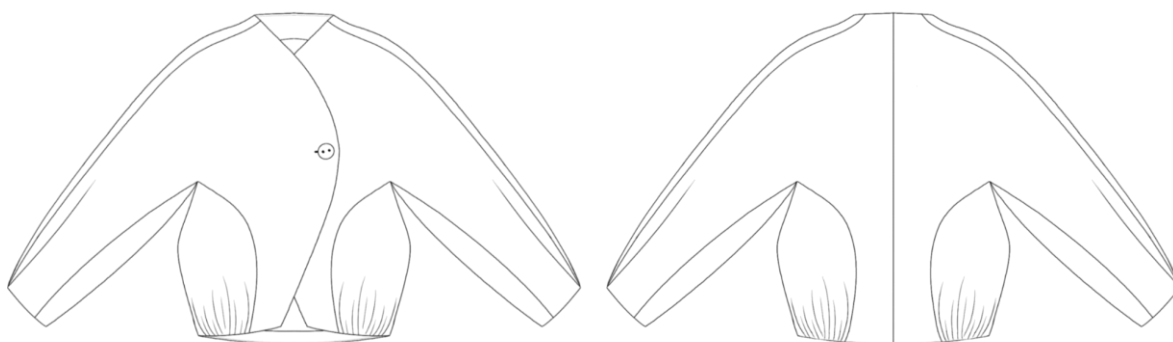
Kabát

Krátký dámský kabát je navržen s ohledem na potřeby přechodného období jara a podzimu. Pro zajištění potřebné tepelné izolace a komfortu při nošení byl zvolen materiál ze směsi vlny a viskózy. Kabát je podšit seržovou podšívkou z cupra pro příjemný omak při styku s pokožkou.

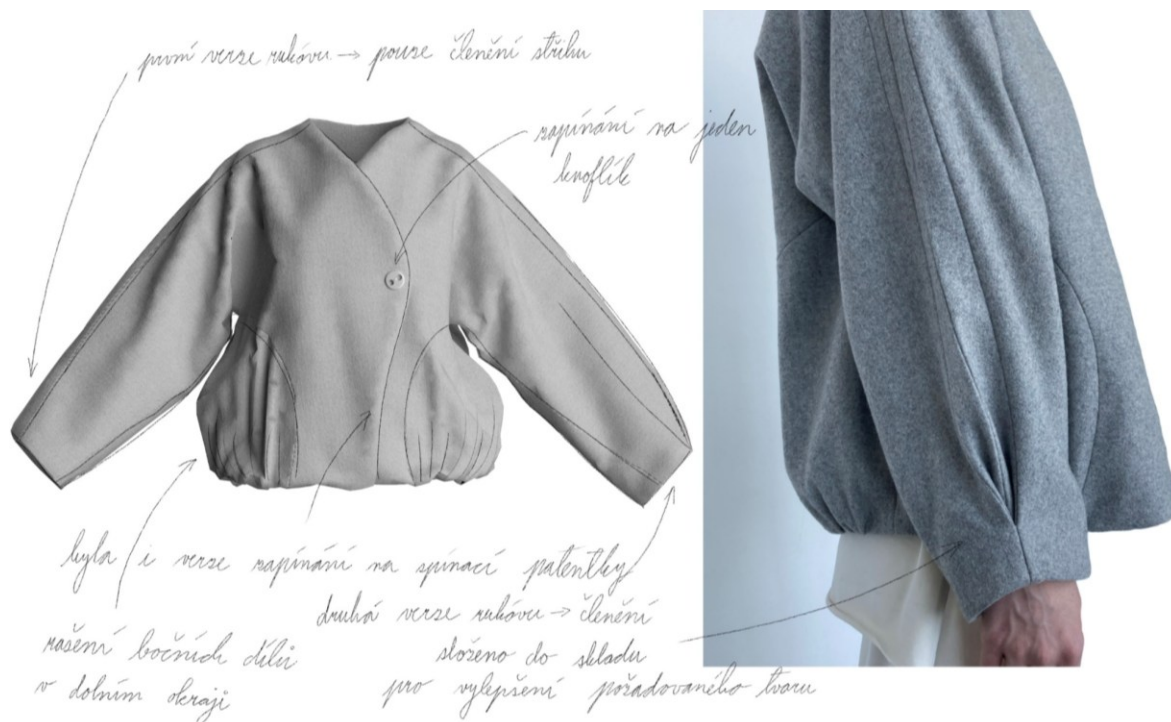
Z konstrukčního hlediska se jedná o model s oversized siluetou v casual wear stylu. Střih kabátu je výrazně členěn – přední díl je řešen asymetrickým překryvem, jenž tvoří zapínání na jeden knoflík, čímž vzniká výrazný designový prvek podporující minimalistický charakter celého oděvu. Spodní část předního dílu je tvarována bočními vsazenými díly,

⁸¹ Zdroj: Vlastní archiv

které přecházejí do podpažní oblasti a směrem k dolní okrajové linii jsou zakončeny řasením, čímž se dosahuje objemu v oblasti boků. Zadní díl je členěn středovým švem a dvěma svislými liniemi jdoucími do rukávů, které funkčně i vizuálně navazují na členění předního dílu, čímž je zajištěna vyváženost proporce. Kabát je osazen dlouhými dvoudílnými rukávy, které jsou plynule napojené na trupovou část, bez viditelných manžet. Na vrchní straně dolních okrajů rukávů jsou začleněny sklady, které napomáhají udržení zaoblené siluety a také slouží jako dekorační detail. Dolní okraj rukávů má zakončení v podobě podsádky pro zachování minimalistického vzhledu oděvu.

Obrázek 15 Technický nákres, dámský kabát⁸²

Obrázek 16 Proces a detaily dámského kabátu⁸³

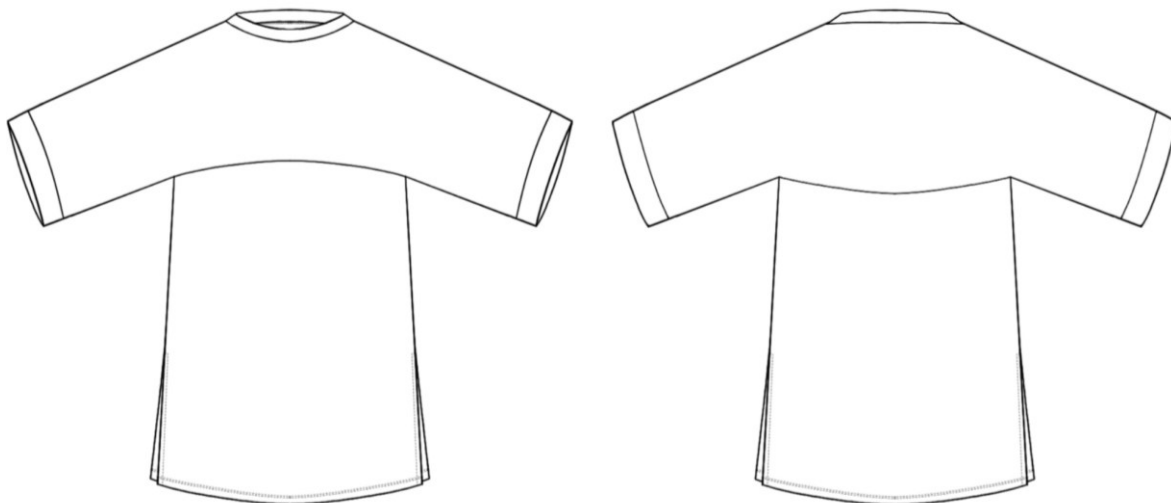
⁸² Zdroj: Vlastní archiv

⁸³ Zdroj: Vlastní archiv

Tričko

Dámské tričko je zhotovené z úpletu ve směsi bavlny a elastanu, což zajišťuje příjemný omak, prodyšnost a zároveň dostatečnou elasticitu. Barevné provedení ve smetanovém odstínu podporuje celkový jemný a světlý vzhled celkového modelu.

Střih trička je řešen v oversized siluetě ve tvaru písmene T, čímž se odkazuje na tunikový charakter oděvu a zajišťuje komfort při nošení. Přední i zadní díl je členěn oblým horizontálním švem v úrovni hrudníku, který propojuje obě části konstrukčně i vizuálně. Rukávy jsou volné a zakončeny manžetami, které dodávají tričku pevnější obrys. Průkrčník je zakončen stojáčkem, který zvyšuje estetickou hodnotu trička a zároveň poskytuje funkční oporu kolem krku. Na bočních švech jsou umístěny rozparky, které zajišťují větší volnost pohybu a přispívají k celkovému pohodlí při nošení.

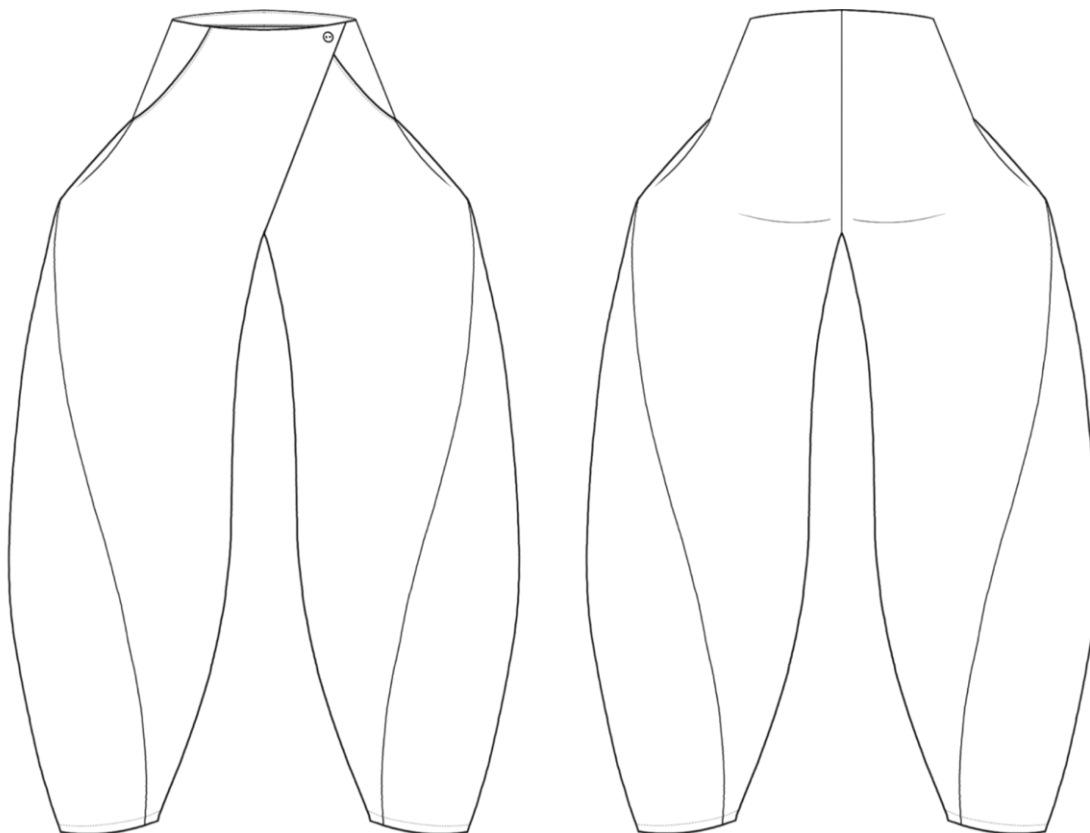
Obrázek 17 Technický náčrtek, dámské tričko⁸⁴

Kalhoty

Kalhoty daného modelu jsou zhotoveny z keprové tkaniny ve směsi lnu a bavlny ve smetanovém odstínu, čímž je dosaženo příjemného omaku a prodyšnosti materiálu. Střihově se jedná o kalhoty s výrazně širokou siluetou, přičemž objem je podpořen sklady umístěnými v bočních švech těsně pod klínovými kapsami. Nohavice jsou tvarovány zaoblenými členícími švy, které dodávají kalhotám dynamiku a zároveň vizuálně formují siluetu směrem k mírnému zúžení u kotníků. Přední zapínání je řešeno zdrhovadlem, překrytým

⁸⁴ Zdroj: Vlastní archiv

asymetrickým klínem, jenž je fixován pomocí knoflíku a knoflíkové dírky. Zapravení pasové linie kalhot je řešeno podsádkou, což přispívá k čistotě a minimalistickému vzhledu.

Obrázek 18 Technický nákres, dámské kalhoty⁸⁵

⁸⁵ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.2 LOOK_02

Druhý model kolekce představuje dámský outfit ve stylu athleisure, který spojuje prvky sportovní estetiky s komfortem každodenního nošení. Celkový střih modelu odpovídá typu regular fit, čímž je zajištěna optimální rovnováha mezi volností pohybu a zvýrazněním siluety. Komplet je vyhotoven v jednolitě černé barvě, která podtrhuje univerzálnost a nadčasový charakter oděvu. Sestává z topu se zvýrazněnými rameny a dlouhých kalhot, přičemž oba kusy oděvu jsou zhotoveny z bavlněných úpletů se směsí elastanu v různých gramážích. Tyto materiály poskytují nejen měkkost a prodyšnost, ale také potřebnou pružnost, která přispívá ke komfortu při nošení i zachování tvaru oděvu.

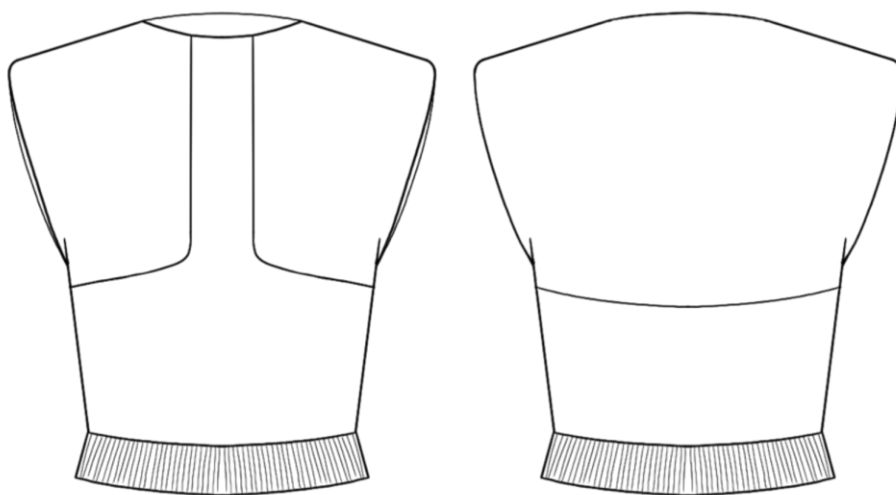

Obrázek 19 CLO3D vizualizace looku_02⁸⁶

⁸⁶ Zdroj: Vlastní archiv

Top

Top je vyhotoven z kombinace hladkého bavlněného úpletu s příměsí elastanu vyšší gramáže a žebrového bavlněného úpletu. Střihově se jedná o model typu regular fit, jehož silueta je tvarována do podoby připomínající písmeno „V“. Tento dojem je umocněn konstrukčním řešením ramen, která jsou doplněna o ramenní vycpávky pro dosažení výraznějšího tvaru. Přední i zadní díl topu jsou členěny švy, které plynule navazují a plní především estetickou funkci. Dolní okraj oděvu je zakončen širokým pásem ze žebrového úpletu ve stejném barevném tónu jako zbytek topu. Rubová strana je doplněna podsádkou, která slouží nejen k čistému začistění průramků a průkrčníku, ale zároveň zvyšuje komfort nošení tím, že odděluje švy od přímého kontaktu s pokožkou.

Obrázek 20 Technický nákres, dámský top⁸⁷

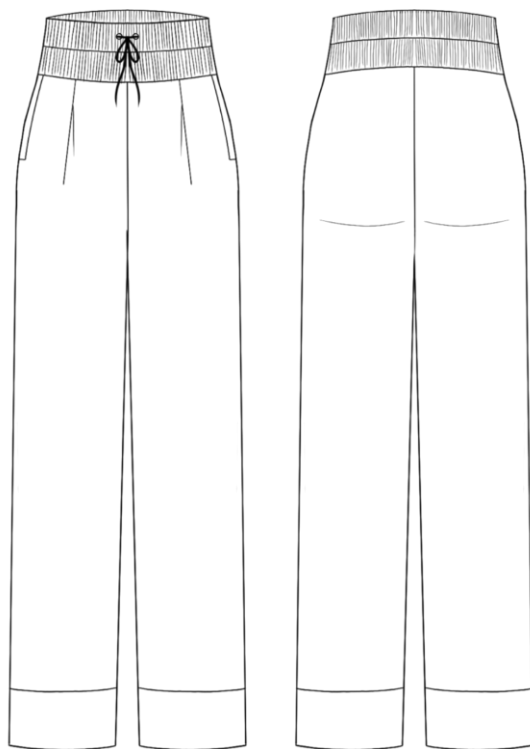
⁸⁷ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 21 Popis detailů dámského topu⁸⁸

Kalhoty

Dlouhé dámské kalhoty, tvořící součást druhého looku kolekce, jsou materiálově sladěny s topem a kombinují dvě gramáže bavlněného úpletu se žebrovaným úpletem. Kalhoty mají regular fit střih s rovnými nohavicemi, přičemž základní díly jsou z jemnějšího úpletu pro odlehčení celkového vzhledu. V předním díle jsou pasové sklady navazující na nakládané kapsy, zadní díl je tvarován pasovými záševky. Pas je zakončen žebrovým dvoudílným páskem se všítou gumou a šňůrkou, která prochází černými mosaznými průchodkami. Nohavice jsou dole zakončeny manžetami z pevnějšího úpletu, které zajišťují stabilní siluetu a materiálově propojují kalhoty s topem.

⁸⁸ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 22 Technický náčrt, dámské kalhoty⁸⁹

Obrázek 23 Proces tvorby dámských kalhot⁹⁰

⁸⁹ Zdroj: Vlastní archiv

⁹⁰ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.3 LOOK_03

Třetí look kolekce reprezentuje formální oděvní skupinu, která je zároveň navržena s ohledem na každodenní nositelnost a zachování vysoké míry komfortu. Jedná se o jediný model kolekce ve střihu typu slim fit, který zdůrazňuje siluetu těla. Komplet se skládá z prodloužené úzké halenky a úzkých kalhot s rozparky. Oba oděvní kusy jsou zhotoveny z totožného materiálu – směsového úpletu obsahujícího bavlnu, polyamid a akryl – jehož černo-hnědý odstín podporuje formálnější charakter looku a zároveň zachovává vizuální a materiálovou jednotu celého outfitu.

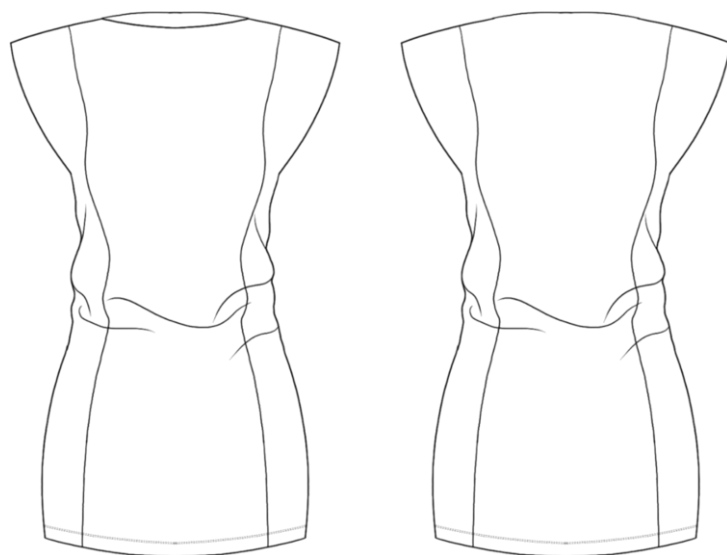
Obrázek 24 CLO3D vizualizace looku_03⁹¹

Halenka

Halenka tvořící horní část třetího looku má přiléhavý střih, který kopíruje tělesné proporce a podporuje formální charakter siluety. Přední i zadní díl je členěn dekorativními švy, jejichž

⁹¹ Zdroj: Vlastní archiv

funkce je převážně estetická a přispívá k celkovému vizuálnímu členění modelu. Délka halenky sahá pod linii boků, což umožňuje variabilní stylizaci. Akcentace horní části těla je podpořena vyztuženými rameny s vloženými ramenními vycpávkami. Průramky a průkrčník jsou začištěny podsádkou, která zároveň zajišťuje vyšší komfort při nošení díky oddělení švového členění a vycpávek od pokožky. Spodní okraj halenky je začištěn zahnutím do rubu a prošit coverlockovým stehem pro zajištění dostatečné pružnosti.

Obrázek 25 Technický náčrtek, dámská halenka⁹²

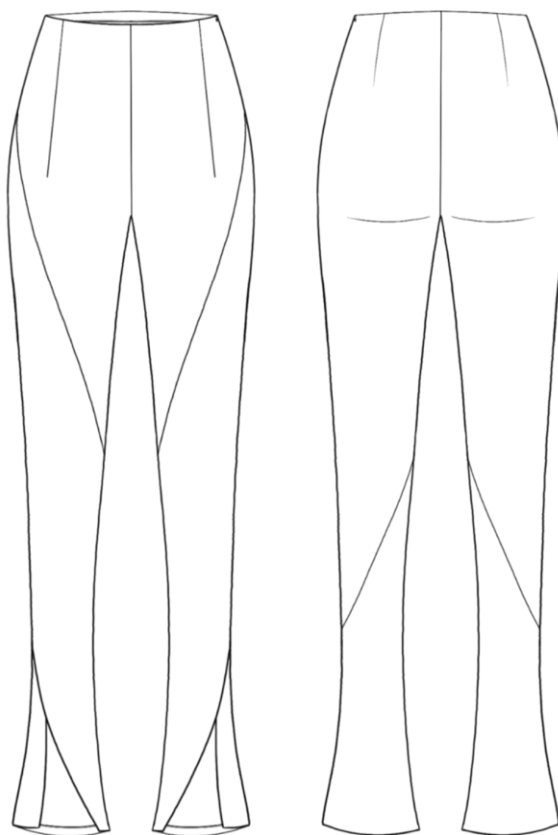
Obrázek 26 Popis detailů dámské halenky⁹³

⁹² Zdroj: Vlastní archiv

⁹³ Zdroj: Vlastní archiv

Kalhoty

Kalhoty třetího looku mají úzký, těsně přiléhavý střih, který ve spodní části nohavic přechází do mírného rozšíření, čímž je dosaženo elegantního prodloužení siluety. Konstrukce je založena na členění oblými švy, které korespondují s liniemi halenky a vytvářejí jednotný vizuální jazyk celého outfitu. V dolní části nohavic jsou umístěny rozparky ve švech, zajišťující volnost pohybu. Pasová linie kalhot je umístěna vysoko, čímž podtrhuje proporce postavy. Zakončení v pase je řešeno pomocí vnitřní podsádky, která zajišťuje čisté a pohodlné zapravení, a zapínání je realizováno skrytým zdrhovadlem v levém bočním švu.

Obrázek 27 Technický nákres, dámské kalhoty⁹⁴

⁹⁴ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 28 Proces a detaily dámských kalhot⁹⁵

⁹⁵ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.4 LOOK_04

Čtvrtý look kolekce reprezentuje další model ze skupiny oděvů ve sytlu athleisure, jež propojuje sportovní prvky s prvky každodenního městského odívání. Celek tvoří mikina s vysokým límcem a širší kalhoty. Barevné řešení modelu se pohybuje v neutrální škále hnědých tónů, čímž je podpořena jeho všestrannost a snadná kombinovatelnost. Střihová silueta odpovídá typu regular fit a klade důraz na pohodlí při každodenním nošení.

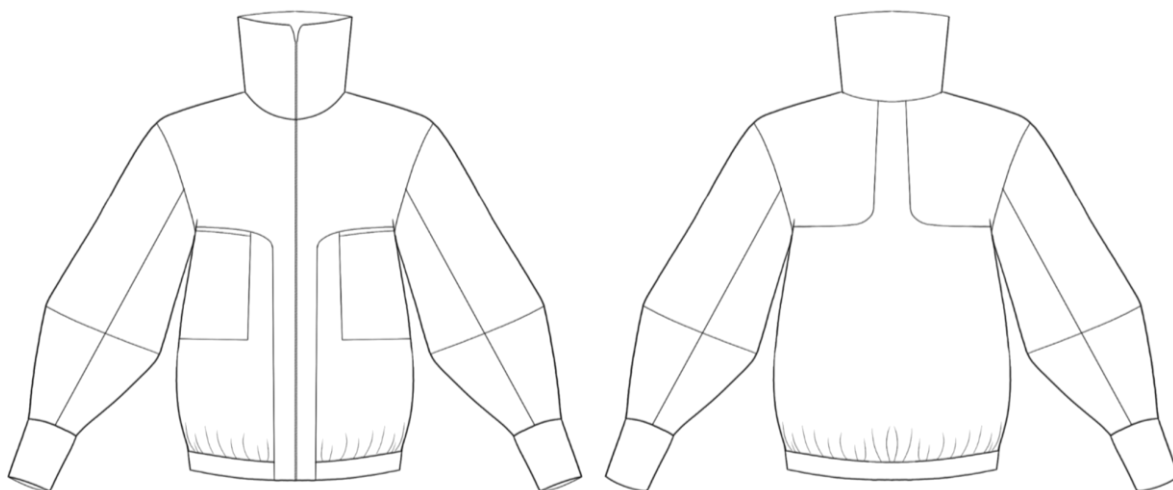
Obrázek 29 CLO3D vizualizace looku_04⁹⁶

Mikina

Mikina tvořící součást čtvrtého looku kolekce je vyhotovena z bavlněné nepočesané teplákoviny ve dvou odlišných odstínech hnědé, světlejším teplém a tmavším studeném, které spolu vytvářejí vizuální kontrast a zvýrazňují esteticky zpracované švové členění. Toto členění se nachází jak na předním, tak i na zadním díle mikiny a vzájemně na sebe navazuje, čímž je zajištěna vizuální kontinuita. Na předním díle jsou umístěny dvě nakládané kapsy a ve středu přední části mikiny je kostěný zip, sloužící jako hlavní a jediné zapínání oděvu.

⁹⁶ Zdroj: Vlastní archiv

Výrazným prvkem je vysoký stojací límec, který přispívá k funkčnosti i estetice. Silueta je podpořena ramenními vycpávkami, které zdůrazňují linie ramen. Rukávy, stejně jako trupová část mikiny, jsou členěny a zakončeny manžetami. Dolní okraj mikiny je zakončen páskem se vsazenou gumou, čímž je zajištěna flexibilita a lepší přizpůsobení tělu.

Obrázek 30 Technický nákres, dámská mikina⁹⁷

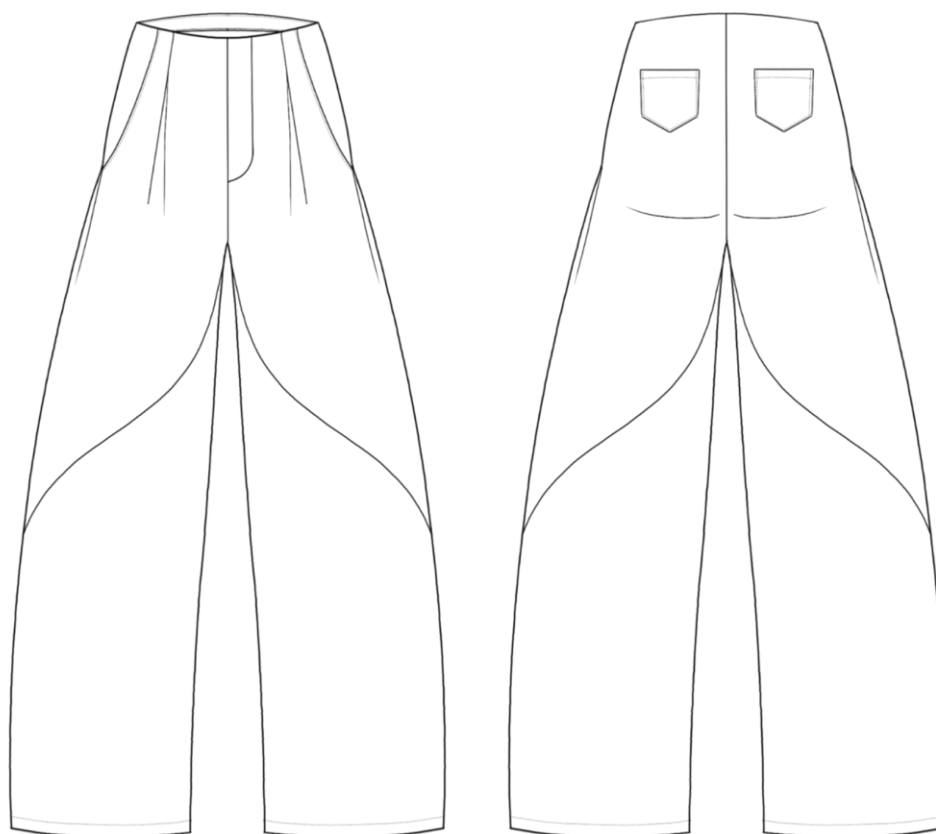
Obrázek 31 Popis detailů dámské mikiny⁹⁸

⁹⁷ Zdroj: Vlastní archiv

⁹⁸ Zdroj: Vlastní archiv

Kalhoty

Kalhoty čtvrtého looku jsou zhotoveny z tkaniny na bázi bavlny s příměsí měděného vlákna (cupro), která zajišťuje jemný lesk a hladký omak. Materiál je zvolen v teplém šedém odstínu s olivovým podtónem, který ladí s celkovou barevností outfitu. Silueta kalhot je volnější, s širšími nohavicemi, přičemž celkové proporce podporují pohodlí a zároveň sportovně-ležerní charakter looku. Střihové řešení je založeno na členění pomocí švů, které probíhají po celé délce nohavic. V předních dílech jsou pasové sklady. Klínové kapsy jsou doplněny o rozšiřující záševky směřující do oblasti boků, čímž je docíleno většího objemu a pohodlnějšího pohybu. Kalhoty jsou v pase vypracovány do podsádky, zapínání je umístěno v přední části do poklopce, který skrývá zip. Zadní díly kalhot obsahují nakládané kapsy a navazující členicí švy, které jsou v souladu s členěním předního dílu. Dolní okraje nohavic jsou začištěny klasickým zahnutím do rubu a prošitím.

Obrázek 32 Technický nákres, dámské kalhoty⁹⁹

⁹⁹ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.5 LOOK_05

Pátý look kolekce představuje kombinaci midi šatů a volnějších kalhot, obojí z viskózových úpletů. Tato kompozice oděvních prvků a materiálů vytváří vizuálně harmonickou a splývavou siluetu celkového outfitu. Z hlediska stylové klasifikace spadá tento look do kategorie casual wear. V rámci kolekce se jedná o jediný outfit zahrnující sukňový typ oděvu (šaty). Barevná paleta looku je konzistentně laděna do hnědých tónů, kde se prolíná světlý, naturálně působící béžový odstín s kontrastním tmavě hnědým odstínem. Konceptním záměrem návrhu bylo zachování siluety typu regular fit pro dosažení vyváženého proporčního řešení a komfortu nositele.

Obrázek 33 CLO3D vizualizace looku_05¹⁰⁰

¹⁰⁰ Zdroj: Vlastní archiv

Šaty

Šaty jsou ušity z viskózového úpletu TENCEL™ v naturálním béžovém odstínu vyznačujícím se splývavostí, pružností a příjemným omakem při kontaktu s pokožkou. Šaty mají střih typu regular fit, přesto však díky přidaným skladům přirozeně přiléhají k tělu, zvýrazňují siluetu a zároveň zakrývají nejčastěji „problematické partie“.

Přední díl je řešen asymetrickým způsobem s výrazným aranžováním skladů na pravém boku, které vytváří plastický efekt a dodává modelu dynamiku. Tento detail plynule přechází v prodloužený cíp, jenž překrývá spodní část (kalhoty) modelu. Ramenní linie jsou anatomicky tvarovány pomocí vložených klínek, které zajišťují lepší přiléhavost v oblasti ramen. Šaty jsou bez rukávů a mají lodičkový výstřih. Boční švy jsou vedeny více do předního dílu, kde po obou stranách symetricky obsahují aranžované sklady vedeny do zadního dílu, kde přirozeně vytváří padavý efekt. Zároveň jsou boční švy dolů vedeny do rozparků přispívající siluete šatů a zároveň většímu pohodlí při pohybu. Celková délka šatů dosahuje úrovně midi. Model je koncipován jako casual wear, avšak s formálními prvky a jako pohodlný kus vhodný na denní nošení.

Obrázek 34 Technický nákres, dámské šaty¹⁰¹

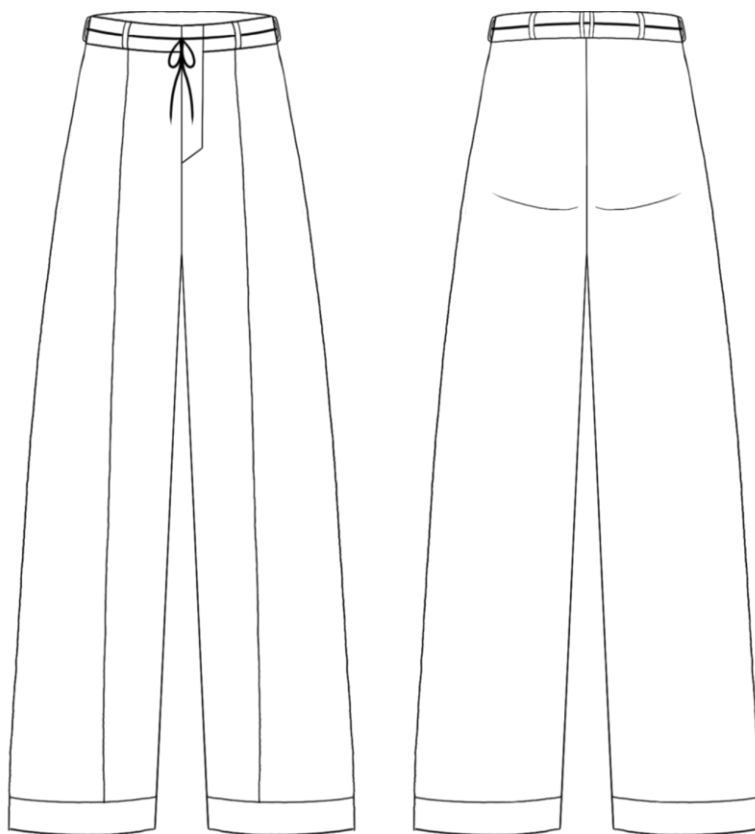
Obrázek 35 Proces aranžování šatů¹⁰²

¹⁰¹ Zdroj: Vlastní archiv

¹⁰² Zdroj: Vlastní archiv

Kalhoty

Kalhoty prezentované v pátém looku kolekce jsou zhotoveny ze směsové pleteniny v tmavě hnědém odstínu. Materiálové složení zahrnuje polyamid, viskózu a lycru, což výslednému úpletu propůjčuje splývavost a zároveň dostatečnou pružnost, čímž adekvátně doplňuje siluetu šatů jako součástí celkového outfitu. Konstrukce kalhot zahrnuje rovné nohavice, které definují střih typu regular fit a současně zajišťují uživatelský komfort. Přední díly nohavic jsou designově obohaceny o středové výpustky, které primárně plní funkci estetického prvku. V horní části je pas kalhot opatřen všitým páskem s poutky, určenými k provlečení šňůrky. Zapínání je řešeno spirálovým zdrhovadlem s krycím poklopem. Dolní okraje nohavic jsou zakončeny jednoduchým ohybem do rubové strany a následně prošity coverlockovým stehem.

Obrázek 36 Technický nákres, dámské kalhoty¹⁰³

¹⁰³ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 37 Popis detailů dámských kalhot¹⁰⁴

¹⁰⁴ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.6 LOOK_06

Šestý look představuje dámský outfit ve stylu casual wear, který je koncipován v monochromatickém černém provedení. Dominantním rysem modelu je volná, uvolněná silueta v oversized střihu, jež umožňuje volnost pohybu. Outfit je zhotoven výhradně z přírodních materiálů, konkrétně ze směsi lnu a bavlny, které jsou ceněny pro svou prodyšnost a příjemnost při kontaktu s pokožkou.

Celkový dojem působí nenuceně – model propojuje jednoduchost střihového řešení s důrazem na přirozenou texturu a strukturu materiálu. Čistá barevnost umocňuje eleganci a univerzálnost outfitu a zároveň umožňuje jeho snadnou kombinovatelnost.

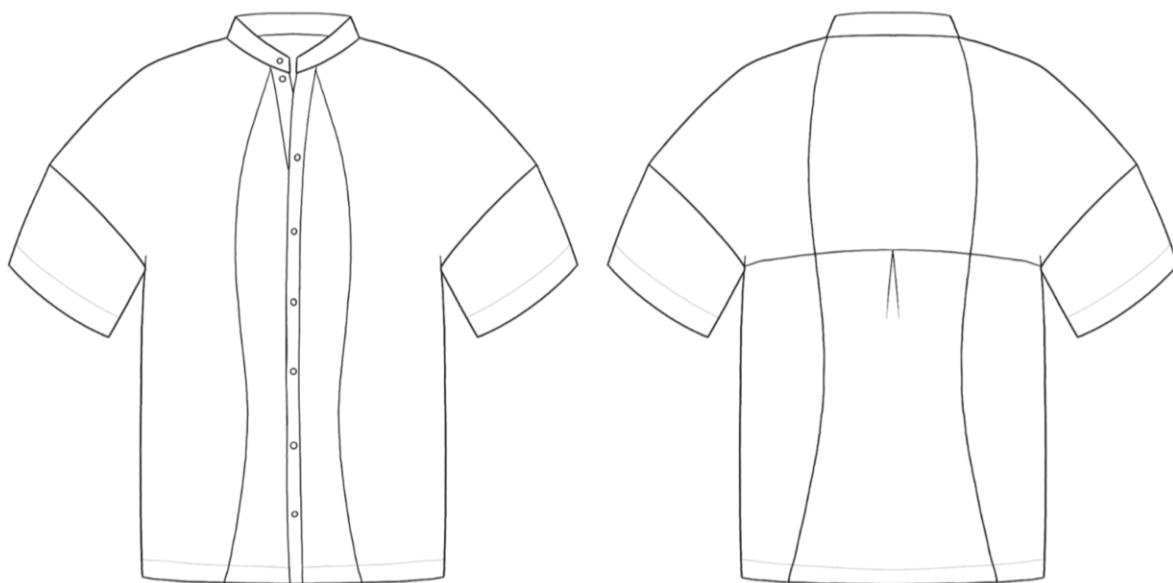
Obrázek 38 CLO3D vizualizace looku_06¹⁰⁵

Košile

Dámská košile je zhotovena z popelínu ve směsi lnu a bavlny v černošedé žíhané barevnosti. Materiál je přírodní, prodyšný a zároveň jemný a příjemný na dotek. Střih je typu oversized, čemuž odpovídá volnější silueta, snížený průramek a celkově nenucený vzhled oděvu. Košile je členěna konstrukčními švy na předním a zadním díle, které hlavně plní estetickou

¹⁰⁵ Zdroj: Vlastní archiv

funkci. Rukávy jsou všité klasickým způsobem a jsou zakončeny širším ohybem a prošitím dolního okraje bez manžet. Zapínání je umístěno ve středu předního dílu a je řešeno klasickou légou se zapínáním na knoflíky a knoflíkové dírky. Průkrčník je zakončen pouze stojáčkem bez límečku, čímž je dosaženo čistého a minimalistického vzhledu. Zadní díl je doplněn o sedlo, do kterého je vsazen sklad, jenž zajišťuje větší volnost pohybu a komfort při nošení.

Obrázek 39 Technický nákres, dámská košile¹⁰⁶

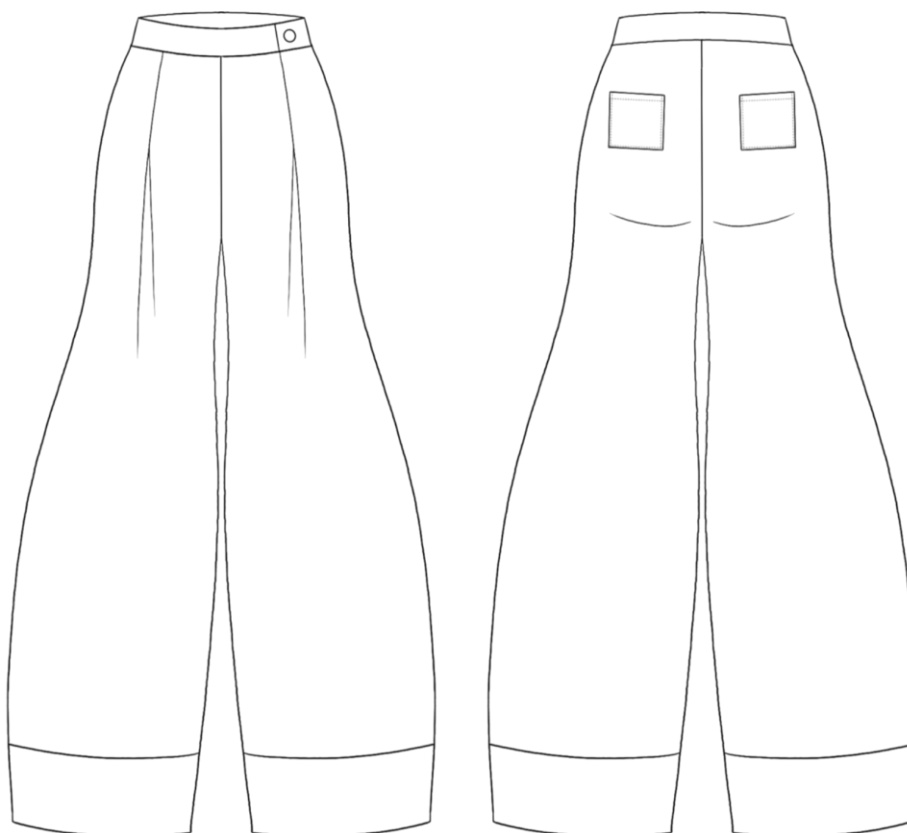
Kalhoty

Dámské kalhoty jsou ušity ze směsového kepru z lnu a bavlny v černé barvě. Použitý materiál je pevný, ale zároveň dostatečně prodyšný, s charakteristickou keprovou vazbou, která dodává látce mírný lesk a elegantní vzhled. Materiál zajišťuje příjemný omak a zároveň efekt pevnosti i splývavosti.

Kalhoty mají dlouhé a výrazně široké nohavice, které se směrem dolů plynule rozšiřují. Dolní okraje nohavic jsou zakončeny nadstavenými manžetami, jež vytváří výrazný zpevňující detail a pomáhají nohavice opticky uzavřít. V předním díle jsou pasové sklady, které tvarují siluetu – v horní části kalhot ji mírně zužují, čímž vytváří kontrast k volnému a rozšířenému spodnímu objemu kalhot. Zadní díl je doplněn o dvě jednoduché nakládané kapsy. Horní okraj kalhot je zajištěn páskem, do nějž je vloženo zapínání

¹⁰⁶ Zdroj: Vlastní archiv

v podobě skrytého zdrhovadla v levém bočním švu. Zdrhovadlo je v pásku překryté a zajištěno knoflíkem a knoflíkovou dírkou.

Obrázek 40 Technický nákres, dámské kalhoty¹⁰⁷

¹⁰⁷ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.7 LOOK_07

Look_07 představuje pánský outfit ve stylu athleisure, kde se propojují sportovní prvky s městským stylem a každodenní nositelností. Celý model je laděn do monochromatické černé barevnosti, která podtrhuje jeho univerzálnost a nadčasovost.

Outfit se skládá ze tří částí: lehké bundy ve stylu bomber, rovných kalhot volnějšího střihu a jednoduchého členěného trička. Silueta celku odpovídá střihové kategorii regular fit, která zajišťuje pohodlí při nošení, přičemž si zachovává čisté linie a vyvážené proporce. Barevná monotónnost v černém provedení zvýrazňuje materiálové struktury modelu a podporuje jejich vzájemnou kombinovatelnost.

Obrázek 41 CLO3D vizualizace looku_07¹⁰⁸

Bunda

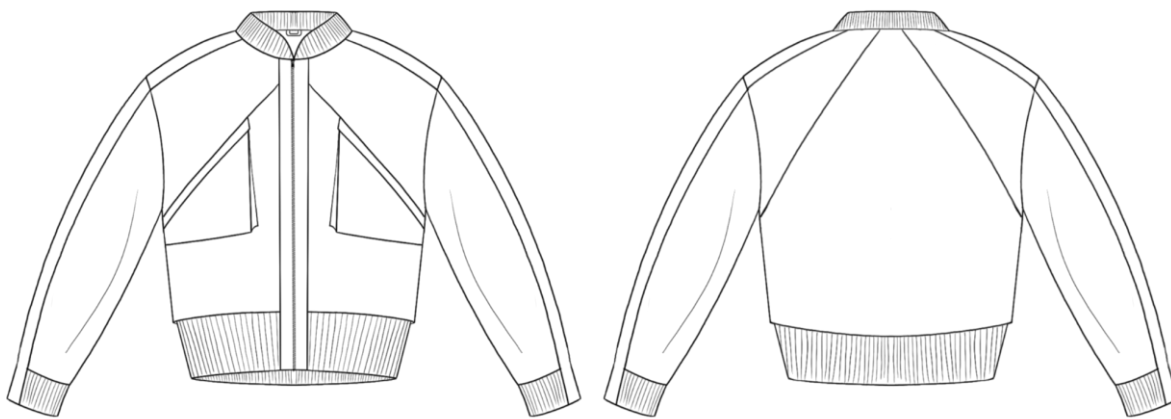
Pánská bunda typu bomber je zpracována v pojetí, které ctí konstrukční znaky tohoto klasického sportovního oděvu a zároveň je doplňuje o krejčovské detaily a kvalitní přírodní

¹⁰⁸ Zdroj: Vlastní archiv

materiály. Střihově je model navržen ve zkrácené délce a odpovídá siluetě regular fit, která umožňuje pohodlné nošení bez ztráty tvarové čistoty.

Bunda je zhotovena z lněno-bavlněného kepru s jemným vzorem rybí kosti, který zajišťuje přírodní vzhled s decentní strukturou. Kontrastní materiálové části; dolní lem, manžety a stojáček jsou vypracovány z elastického žebrového úpletu ze směsi bavlny a elastanu, což zaručuje pružnost a pohodlné přilnutí k tělu v klíčových oblastech.

Přední díl bundy je členěn dvojicí šikmých členících švů, na které tvarově navazují velké měchové kapsy hranatého tvaru. Středem předního dílu prochází zapínání na kovový zip ve stříbrné barvě, všitý do légové části, která zvyšuje odolnost zipu. Zadní díl je řešen symetricky vzhledem k přednímu dílu, včetně pokračování členících švů. V oblasti pasu je všit horizontální protizáhyb po celém obvodu bundy, který navazuje na zakončení dolního okraje páskem z pružného žebrového úpletu, který dotváří typický siluetový efekt bomberu. Ramenní partie jsou zvýrazněny vloženým lampasem, který plynule přechází z náramenice do horní části rukávu a pokračuje až ke spodnímu okraji rukávu, kde přechází zakončení do pružných manžet z žebrového úpletu.

Obrázek 42 Technický nákres, pánská bunda¹⁰⁹

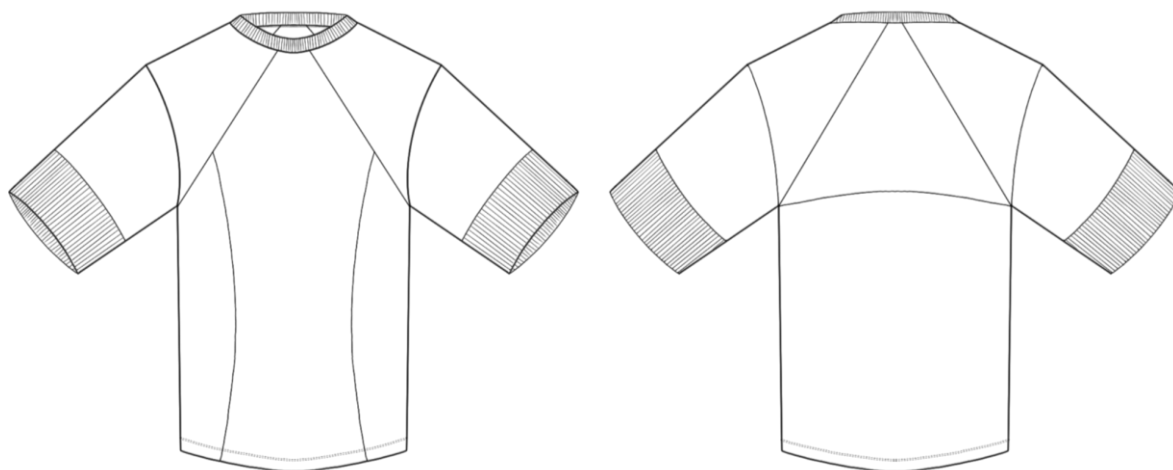
¹⁰⁹ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 43 Proces a detaily pánské bundy¹¹⁰

Tričko

Pánské tričko ve střihovém provedení regular fit je zhotoveno z jemné černé bavlněné tričkoviny s příměsí elastanu. Oděv má klasický střih oživený geometrickým švovým členěním, které vizuálně navazuje na linie bundy a přispívá k celkové soudržnosti outfitu. Průkrčník a manžety rukávů jsou vypracovány z elastického žebrového úpletu. Dolní okraj trička je zakončen zahnutím a prošitím coverlockovým stehem. Tričko kombinuje jednoduchost s propracovaným detailem a odpovídá stylu athleisure wear.

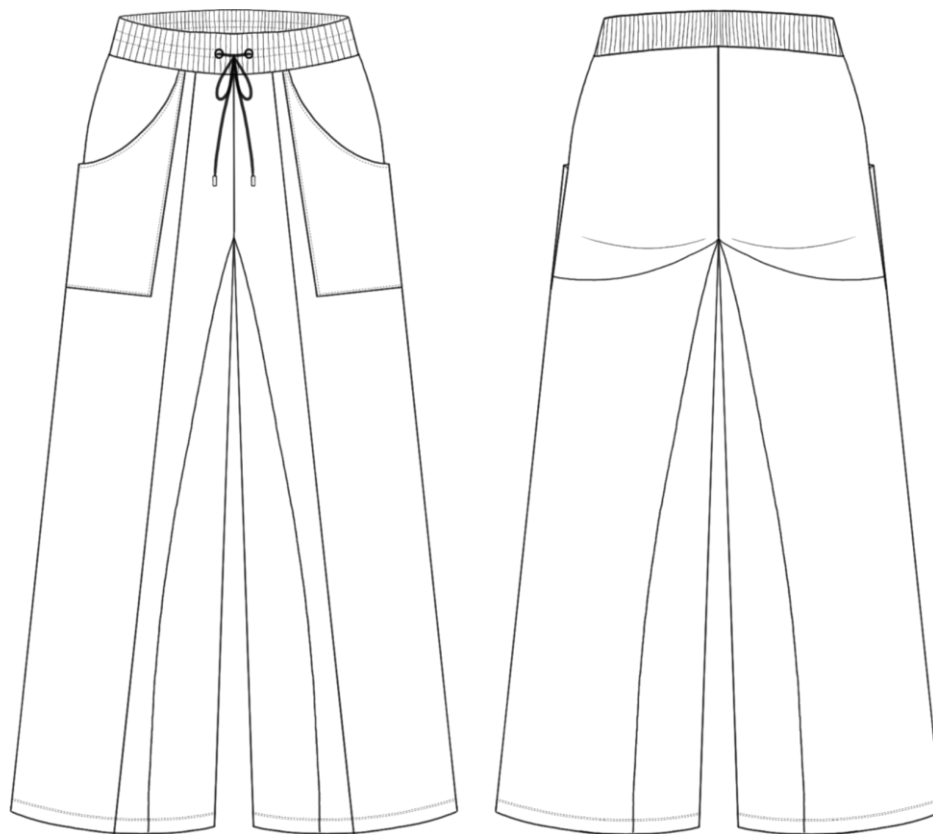
¹¹⁰ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 44 Technický nákres, pánské tričko¹¹¹

Kalhoty

Pánské kalhoty jsou ušity z černé nepočesané teplákoviny a navrženy ve střihu s širšími nohavicemi, které zajišťují pohodlí volnost při pohybu. Povrch modelu je členěn ozdobnými švovými liniemi, které přidávají vizuální dynamiku a zároveň navazují na stylistiku ostatních kusů oděvů outfitu. Pasová linie je zpracována pomocí pásku z žebrového úpletu, do něhož je všita pruženka a vsazena plochá stahovací šňůrka, procházející mosaznými průchodkami v černém provedení ve středu přední části pásku. Dolní okraje nohavic jsou zakončeny zahnutím do rubu a prošity coverlockovým stehem, který zajišťuje pružnost i čisté technické zpracování.

¹¹¹ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 45 Technický nákres, pánské kalhoty¹¹²

¹¹² Zdroj: Vlastní archiv

7.5.8 LOOK_08

Look_08 představuje pánský model ve střihu typu oversized, jenž odpovídá výrazně uvolněné siluetě s maximálním důrazem na pohodlí a volnost pohybu. Celek je zařazen do stylové skupiny casual wear. Outfit se skládá ze dvou částí; asymetricky řešené pánské košile a dlouhých, nadměrně širokých kalhot.

Použité materiály jsou výhradně přírodního původu – kombinace lnu a bavlny u košile a kostýmovky z panenské vlny u kalhot. Tyto textilie přinášejí nejen vysoký uživatelský komfort, ale také přirozenou strukturu a estetickou hodnotu. Barevné řešení modelu je laděno do hnědých odstínů, čímž vzniká harmonický a nadčasový vzhled.

Obrázek 46 CLO3D vizualizace looku_08¹¹³

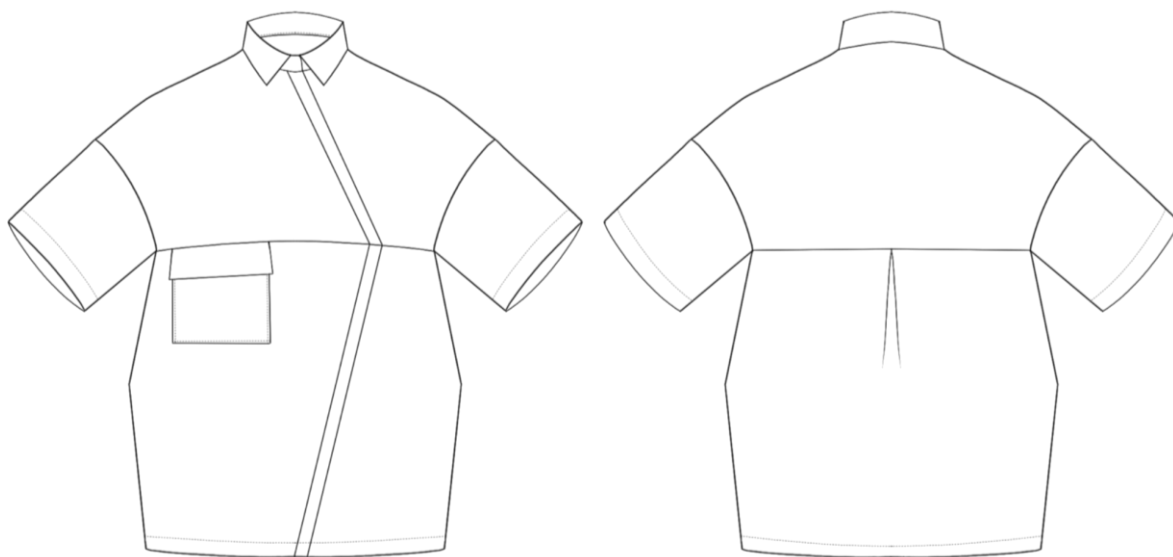
Košile

Pánská košile byla zhotovena z plátna tvořeného směšovou tkaninou lnu a bavlny v čokoládově hnědém odstínu. Volba tohoto materiálu byla vedena snahou spojit přirozené vlastnosti obou vláken – len přispívá k pevnosti a odolnosti textilie, zatímco bavlna zajišťuje

¹¹³ Zdroj: Vlastní archiv

měkkost a příjemný omak. Výsledná tkanina je při styku s pokožkou mimořádně komfortní a zároveň dostatečně prodyšná, což pozitivně ovlivňuje komfort nositele při nošení.

Střih košile je koncipován jako oversized, čímž je dosaženo potřebné volnosti pohybu a zvýšeného pohodlí. Pro ještě lepší pohyblivost, zejména v oblasti paží, byly do podpažní části pod rukávy vloženy klíny. Tento konstrukční prvek umožňuje větší rozsah pohybu bez nadměrného tahu materiálu a zároveň přispívá k delší životnosti oděvu. Přední díl košile je vybaven asymetrickou légou se zapínáním na knoflíky, která plní nejen funkční, ale i estetickou roli. V přední části je dále umístěna velká nakládaná kapsa s klopou. Průkrčník tvoří klasický límeček se stojáčkem, který podtrhuje vyvážený vzhled celkového návrhu.

Obrázek 47 Technický nákres, pánská košile¹¹⁴

¹¹⁴ Zdroj: Vlastní archiv

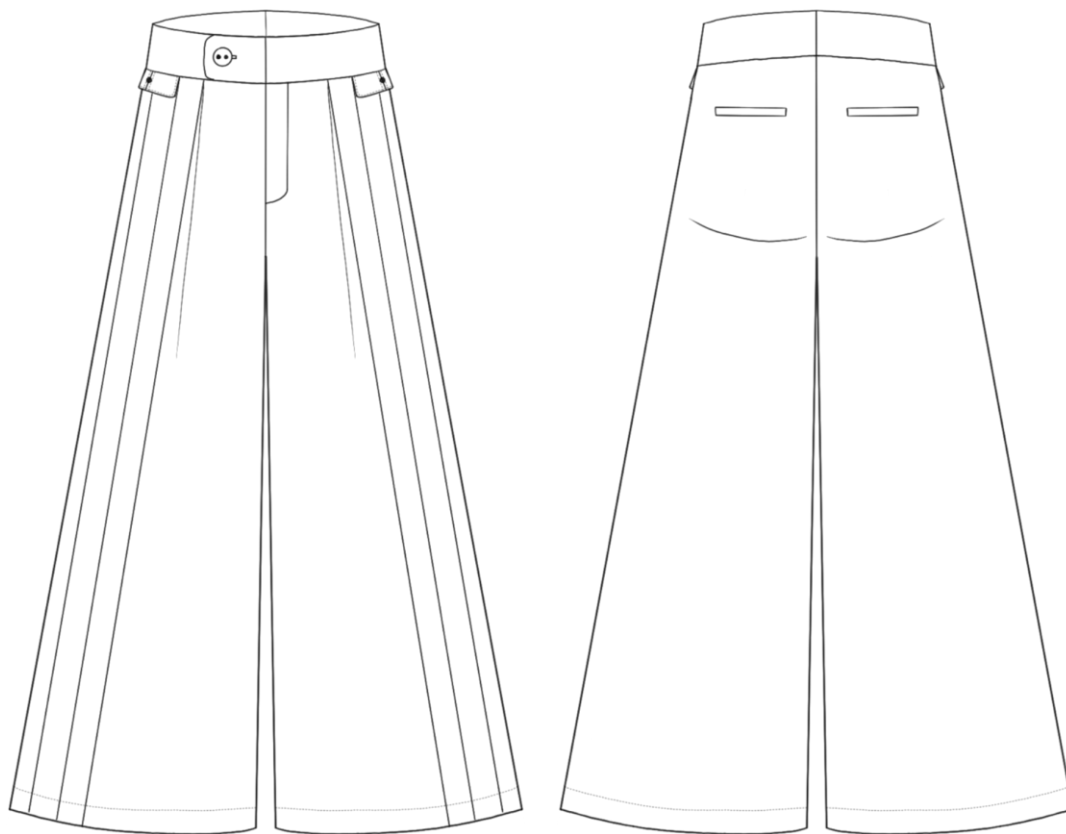
Obrázek 48 Proces a detaily pánské košile¹¹⁵

Kalhoty

Pánské kalhoty jsou navrženy ve výrazně volném střihu typu wide legs s dlouhými, rovně spuštěnými nohavicemi, které vytvářejí výraznou siluetu a umožňují volnost pohybu. Model je zhotoven z kvalitní kostýmové tkaniny z panenské vlny v tmavě hnědé barvě s jemným proužkovým vzorem, který dodává textilií decentní formální charakter.

Přední díly kalhot obsahují švové kapsy s lištou se zapínáním na knoflík, umístěny v pasové linii. Kapsy plynule navazují na konstrukční členění v podobě dvou lampasů na každé straně. Jeden lampas z každé strany předního dílu zároveň plní funkci skladu. Zapínání je umístěno v předním dílu a je řešeno všitým zipem a poklopcem. Pasová linie je zvýrazněna širokým páskem, který se v přední části překrývá a zapíná na knoflík a knoflíkovou díрку. Zadní díl je doplněn o dvě výpustkové kapsy, symetricky umístěné na obou stranách. Tyto kapsy přispívají k celkovému formálnějšímu dojmu a zachovávají vyváženost zadního pohledu na oděv.

¹¹⁵ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 49 Technický nákres, pánské kalhoty¹¹⁶

¹¹⁶ Zdroj: Vlastní archiv

7.5.9 LOOK_09

Look_09 uzavírá oděvní řadu a lze jej označit za nejvíce konfekčně orientovaný outfit celé kolekce. Kombinuje funkční a estetické prvky, které charakteristické pro styl athleisure s přesahem do casual wear.

Outfit se skládá z mikiny s výšivkou autorského loga, širokých pánských kraťasů a doplňku ve formě návleků na nohy, které slouží jako stylizační propojovací prvek. Stříhová koncepce celku odpovídá typu regular fit, Přestože kraťasy disponují rozšířenými nohavicemi střihu wide legs, celek si zachovává vyvážené proporce a dobře definovaný tvar. Barevné řešení modelu je laděno do světlých neutrálních odstínů, kde převažuje béžová a šedá.

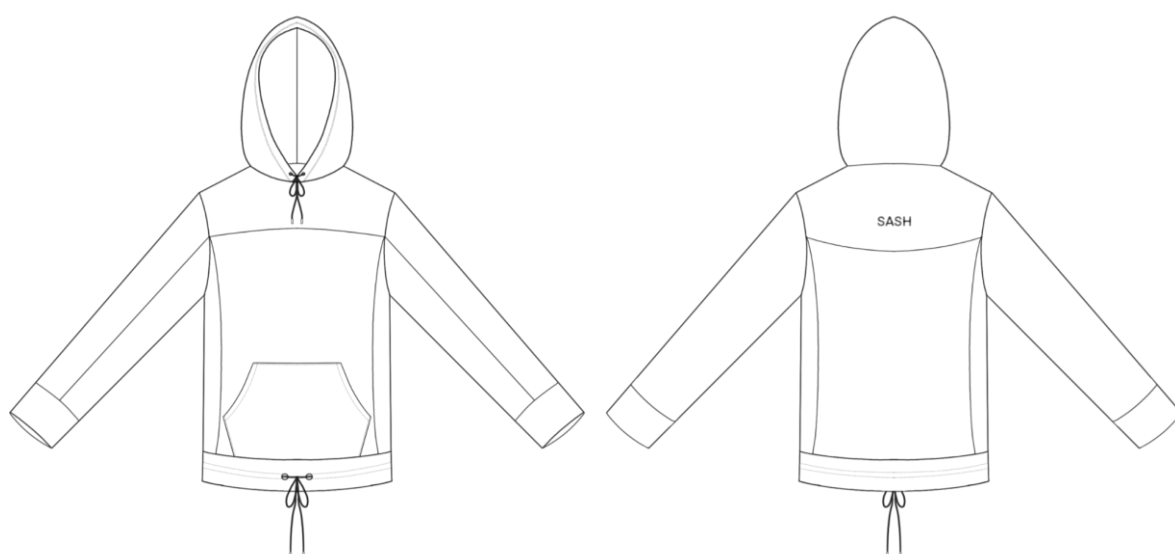
Obrázek 50 CLO3D vizualizace looku_09¹¹⁷

Mikina

Pánská mikina byla vyrobena z bavlněné nepočesané teplákoviny s příměsí elastanu, a to v teplém béžovém odstínu. Zvolený střih odpovídá typu regular fit, který byl na základě

¹¹⁷ Zdroj: Vlastní archiv

výsledků dotazníkového šetření identifikován jako nejpohodlnější varianta podle většiny respondentů. Mikina je vybavena kapucí se stahovací šňůrkou a velkou nakládanou kapsou, která disponuje dvěma otvory umožňujícími pohodlné vkládání rukou či přenášení drobných předmětů. Trupová část oděvu je konstruována z členěných dílů, stejně tak i rukávy, které jsou zakončeny manžetami. Spodní okraj mikiny je zapraven pružným pasem doplněným o stahovací šňůrku. K osazení průchodek byly použity mosazné komponenty ve stříbrném odstínu. V horní části zadního dílu je vyšito autorské logo, jež slouží jako designový a identifikační prvek. K sešití jednotlivých dílů byl použit overlockový steh pro zachování pružnosti oděvu.

Obrázek 51 Technický nákres, pánská mikina¹¹⁸

¹¹⁸ Zdroj: Vlastní archiv

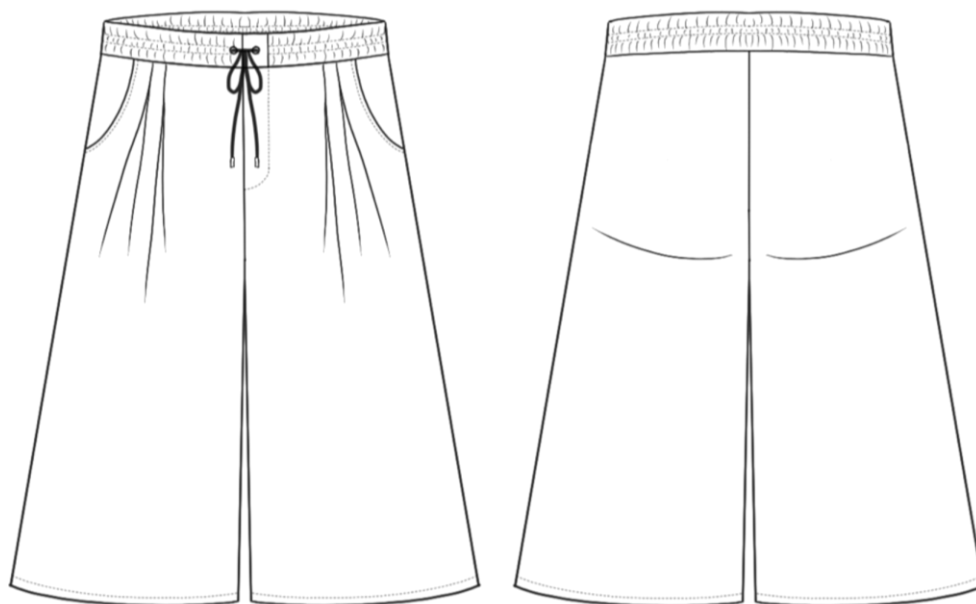
Obrázek 52 Popis detailů pánské mikiny¹¹⁹

Kraťasy

Pánské kraťasy jsou zhotoveny z keprové tkaniny ze směsového materiálu lnu a bavlny. Textilie je jemně strukturovaná a nese subtilní vzor rybí kosti, který dodává oděvu decentní vizuální hloubku. Barevnost je laděna do světle šedého odstínu, což podtrhuje čistý, přírodní a zároveň nadčasový vzhled. Zároveň svým studeným barevným odstínem příjemně dodává kontrast mikině a tím i celkovému looku.

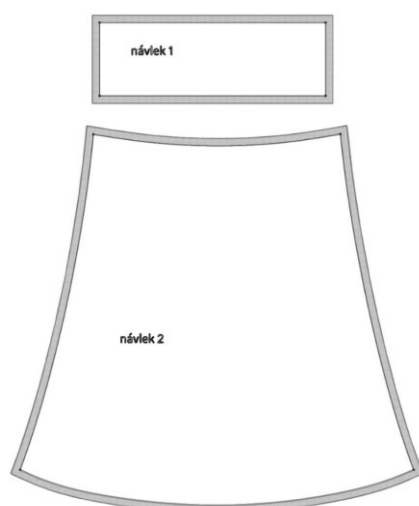
Střih kraťasů jen koncipován jako wide legs, celková délka sahá přibližně po kolena. Tento typ střihu poskytuje maximální volnost pohybu a vysoký komfort při nošení a je tedy ideální pro každodenní využití. Přední díly jsou vybaveny klínovými kapsami, které jsou funkčním prvkem, ale zároveň nenarušují minimalistickou estetiku oděvu. Pasová linie je řešena páskem s všitou pruženkou, jež umožňuje přizpůsobení obvodu pasu a je doplněna stahovací šňůrkou vedenou mosaznými průchodkami ve stříbrné barvě. Zadní díly jsou hladké, bez kapes či dalších konstrukčních prvků, čímž je podpořena celková čistota a jednoduchost siluety.

¹¹⁹ Zdroj: Vlastní archiv

Obrázek 53 Technický nákres, pánské krat'asy¹²⁰

Návleky

Návleky jsou zhotoveny ze stejného materiálu jako pánská mikina, tedy z nepočesané teplákoviny v béžovém odstínu. Slouží jako stylizační doplněk, který propojuje celkový outfit. Střih návleků je rozšířený směrem k dolnímu okraji. V horní části jsou návleky zakončeny manžetami ze stejného pružného materiálu, které obepínají nohy v oblasti pod koleny, aby návleky nepadaly. Dolní okraj je zapraven pomocí zahnutí a prošití na coverlockovém stroji, což zajišťuje čisté a elastické zakončení.

Obrázek 54 Střihové řešení návleků looku _09¹²¹

¹²⁰ Zdroj: Vlastní archiv

¹²¹ Zdroj: Vlastní archiv

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

8 FOTOGRAFIE

Autor kolekce: Alexandra Vlková

Fotograf: Vojtěch Plhák

Modelové: Tereza Vebrová, Jana Kosíková, Adam Kozak

Make-up a hair stylistka: Štěpánka Žlábková

Asistent: Anna Čerbačeská

Samotné editoriálové focení výsledné oděvní kolekce bylo koncipováno s cílem evokovat atmosféru nenuceného komfortu v dynamickém prostředí velkoměsta. Skrze fotografie se prolínaly statické záběry s momentkami zachycující pohyb modelů. Tato vizuální narace podtrhuje myšlenku, že oděvy kolekce poskytují pohodlí a svobodu pohybu i v rušném městském životě.

Na focení byly zapůjčeny šperky od Hany Kobierské a Nely Navrátilové z Ateliéru designu šperku na Fakultě multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, jako doplňky k výsledné kolekci.

Obrázek 55 Fotografie kolekce 1

Obrázek 56 Fotografie kolekce 2

Obrázek 57 Fotografie kolekce 3

Obrázek 58 Fotografie kolekce 4

Obrázek 59 Fotografie kolekce 5

Obrázek 60 Fotografie kolekce 6

Obrázek 61 Fotografie kolekce 7

Obrázek 62 Fotografie kolekce 8

Obrázek 63 Fotografie kolekce 9

Obrázek 64 Fotografie kolekce 10

Obrázek 65 Fotografie kolekce 11

Obrázek 66 Fotografie kolekce 12

Obrázek 67 Fotografie kolekce 13

Obrázek 68 Fotografie kolekce 14

Obrázek 69 Fotografie kolekce 15

Obrázek 70 Fotografie kolekce 16

ZÁVĚR

Hlavním cílem a zároveň poselstvím této diplomové práce bylo vyvrátit zažitou představu, že komfortní oděv je nutně synonymem pro ležerní domácí oblečení. Práce si kladla za úkol ukázat, že pohodlí a styl se nemusí vzájemně vylučovat a že je možné vytvářet stylovou a moderní módu pro každodenní nošení, která zároveň poskytuje vysokou úroveň komfortu ve všech jeho aspektech. Výsledkem této snahy je kolekce devíti modelů, která zahrnuje šest dámských a tři pánské outfity představující různé možnosti pohodlného oblečení pro běžné denní aktivity. Důraz byl kladen na příjemný omak použitých materiálů, univerzálnost jednotlivých kousků a jejich snadnou kombinovatelnost s existujícím šatníkem. Základní myšlenkou celého tématu a následně vytvořené kolekce je přesvědčení, že atraktivní vzhled nemusí být na úkor pohodlí, a naopak, pohodlné oblečení může být zároveň esteticky přitažlivé. Práce se snažila poukázat na důležité faktory, které je třeba zohlednit při navrhování a výrobě oděvů, aby byly nejen vizuálně zajímavé, ale především nositelné a příjemné pro uživatele.

Teoretická část práce se hlouběji zabývá fyziologickými a psychologickými aspekty oděvního komfortu. Zkoumá vliv materiálů, střihů a konstrukce na fyzické pohodlí a analyzuje spojitost mezi oděvem a naší náladou, identitou a sebevyjádřením.

Praktická část práce, opírající se o výsledky dotazníkového šetření zaměřeného na mladou dospělou generaci a převážně na generaci Z, poskytla cenné poznatky o preferencích o požadavcích mladé generace v oblasti oděvního komfortu. Tato zjištění se stala klíčovým východiskem pro vytvořenou kolekci, která se snaží reflektovat potřeby této cílové skupiny.

Na závěr však zůstává otevřená otázka, zda je skutečně možné dosáhnout maximálního oděvního komfortu, který by plně vyhovoval každému jedinci napříč fyziologickou, psychologickou i praktickou stránkou. Vzhledem k subjektivitě vnímání pohodlí a individuálním preferencím se zdá, že absolutní univerzálnost je obtížně dosažitelná. Nicméně tato práce prokázala, že hlubším pochopením jednotlivých aspektů komfortu a s ohledem na potřeby cílové skupiny je možné navrhovat a vytvářet oděvy, které se tomuto ideálu významně přibližují a nabízejí tak možnost cítit se dobře a stylově zároveň. Vytvořená kolekce je jedním z možných směrů, jakým se může ubírat současná móda, aby se stala nejen vizuálním vyjádřením, ale i zdrojem každodenní pohody.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A Study on the Human Health Benefits, Human Comfort Properties and Ecological Influences of Natural Sustainable Textile Fibers. Online. 2020, vol. 1, no. 1. 2020. ISSN 2668-9928. Dostupné z: <https://oapub.org/hlt/index.php/EJPRS/article/view/47>. [cit. 2024-11-24].

BARTKOWIAK, Grażyna; FRYDRYCH, Iwona a GRESZTA, Agnieszka. Fabric Selection for the Reference Clothing Destined for Ergonomics Test of Protective Clothing: Physiological Comfort Point of View. Online. Autex Research Journal. 2016, roč. 16, č. 4, s. 256-261. Dostupné z: <https://doi.org/10.1515/aut-2016-0037>. [cit. 2024-12-12].

BLEASDELL, Pasha; NORMAN, Donte; XU, Paulo Ricardo; LOUIS, Mitchell a BUTT, Hamzah. Aeslete Sweat Suit. Online, A Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the BA Degree. City University of New York: New York City College of Technology. Dostupné z: <https://openlab.citytech.cuny.edu/hbutt/files/2020/04/Aeslete.pdf>. [cit. 2024-11-24].

CROSS, Karen. Comfort in clothing: fashion actors and victims. Online. In: Fashion: ID. 168. Manchester Metropolitan University, 2019, s. 284-297. ISBN 9781910029442. Dostupné z: <http://fashioninstitute.mmu.ac.uk/iffipapers/paper-168/>. [cit. 2024-11-24].

DOLOT, Anna. The Characteristics of Generation Z. Online. E-mentor. 2018, roč. 74, č. 2, s. 44-50. Dostupné z: The Central and Eastern European Online Library, <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=737237>. [cit. 2024-11-19].

Ekologicky udržitelná móda: všechny trendy jara 2021. Online. In: . 2021, 12. května 2021. Dostupné z: https://www.haier-europe.com/cs_CZ/blog/ekologicky-udrzitelna-moda-soucasne-trendy/. [cit. 2025-05-13].

FU, Joanna (ed.). Balenciaga Does Power-Dressing for Spring/Summer 2020. Online. In: Vogue Hong Kong. 2019. Dostupné z: <https://www.voguehk.com/en/article/runway/balenciaga-spring-summer-2020-ready-to-wear/>. [cit. 2024-11-24].

GERŠAK, Jelka. Clothing Design and Fit Comfort Based on Body Motion. Online. GLASNIK. 2013, s. 43-49. ISSN 2232-755X. Dostupné z: <https://doi.org/10.7251/GHTE13VI043G>. [cit. 2024-12-05].

HALLETT, Clive a JOHNSTON, Amanda. Fabric for Fashion, A comprehensive guide to natural fibers. Laurence King Publishing, 2010. ISBN 13: 978 1 85669 612 8.

HUNTER, L. a FAN, J. Improving the Comfort of Garments. Online. Textiles and Fashion. 2015, s. 739-761. ISSN 9781845699314. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/B978-1-84569-931-4.00029-5>. [cit. 2024-12-15].

HURTADO, Marcela del Carmen Vera. Psychological Consequences of Clothing: The Effects of Clothes on Inner Voice and Self-Esteem. Online, Masters Thesis, vedoucí Dr. A. de Rooij. Tilburg University: Tilburg University, School of Humanities and Digital Sciences. Dostupné z: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=159745>. [cit. 2025-02-01].

ISLAM, Md Rashedul; GOLOVIN, Kevin a DOLEZ, Patricia I. Thermophysiological Comfort: A Textile Science Perspective. Online. Textiles. 2023, roč. 3, č. 4, s. 353-407. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.3390/textiles3040024>. [cit. 2024-12-12].

JEON, Han-Yong (ed.). Woven Fabrics. Online. Rijeka: InTech, 2012. ISBN 978-953-51-0607-4. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=r-KdDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA235&dq=influence+of+textiles+on+comfort&ots=rrbrB-Bfl5l&sig=XBs0kbMTDXwMPUIhBadbigAT_8I&redir_esc=y#v=onepage&q&f=true. [cit. 2025-02-01].

KAMALHA, Edwin; ZENG, Yongchun; MWASIAGI, Josphat I. a KYATUHEIRE, Salome. The Comfort Dimension; a Review of Perception in Clothing. Journal of Sensory Studies. 2013, vol. 28, no. 6, s. 423-444. ISSN 0887-8250.

KAUSHER, Hina. Harmony of Style: Navigating the intersection of comfort and beauty in fashion. Online. International Journal of Multidisciplinary Trends. 2023, roč. 5, č. 12, s. 01-04. Dostupné z: <https://www.multisubjectjournal.com/article/352/5-12-1-622.pdf>. [cit. 2024-11-24].

KEIGHLEY, J. H. Breathable Fabrics and Comfort in Clothing. Online. Journal of Coated Fabrics. 1985, roč. 15, č. 2, s. 89-104. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/152808378501500203>. [cit. 2025-05-13].

KWON, Jungsook. A Study on the Athleisure of Characteristics in Modern Fashion. Online. Journal of the Korea Fashion & Costume Design Association. 2016, roč. 18, č. 4, s.

101-116. Dostupné z: <https://koreascience.kr/article/JAKO201617447648819.page>. [cit. 2025-02-06].

LI, Y. THE SCIENCE OF CLOTHING COMFORT. Textile Progress. 2001, vol. 31, no. 1-2, s. 135. ISSN 0040-5167.

LIMENEH, Derseh Yilie; AYELE, Million; TESFAYE, Tamrat; LIYEW, Erkihun Zelalem a TESEMA, Addisu Ferede. Effect of Weave Structure on Comfort Property of Fabric. Online. JOURNAL OF NATURAL FIBERS. 2022, roč. 19, č. 11, s. 4148-4155. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/15440478.2020.1855288>. [cit. 2024-11-29].

LIU, Hong; WU, Yuxin; LEI, Danni a LI, Baizhan. Gender differences in physiological and psychological responses to the thermal environment with varying clothing ensembles. Online. Building and Environment. 2018, roč. 141, s. 45-54. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2018.05.040>. [cit. 2024-11-29].

LIZÁK, Pavel a MURÁROVÁ, Zuzana. Komfort odevov. Krakow: TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE, 2013. ISBN 978-83-7490-694-4.

LU, Donna. Sweat-wicking and radiative cooling: can new fabrics make living through extreme heat more bearable? Online. In: . 8 Jan 2025. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/science/2025/jan/09/sweat-wicking-and-radiative-cooling-can-new-fabrics-make-living-through-extreme-heat-more-bearable>. [cit. 2025-05-13].

MARTINS, Suzana Barreto. Ergonomics and Fashion: the OIKOS methodology for usability and comfort evaluation in clothing and fashion. Research Article. Londrina, Paraná, Brazil: Universidale Estadual de Londrina.

MATTÉ, L. L. a BROEGA, A. C. The evaluation of (social-)psychological comfort in clothing, a possible approach. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering. 2017, vol. 254, no. 18, s. 1-6. ISSN 254 182008.

MCGRATH, April Shannon. Fashioning Sustainability: How the Clothes we wear can support Environmental and Human Well-being. Online. 2012, s. 1-24. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://nature.berkeley.edu/classes/es196/projects/2012final/McGrathA_2012.pdf. [cit. 2025-02-01].

MUKHOPADHYAY, Arunangshu a MIDHA, Vinay Kumar. A Review on Designing the Waterproof Breathable Fabrics Part I: Fundamental Principles and Designing Aspects of Breathable Fabrics. Online. Journal of Industrial Textiles. 2008, roč. 37, č. 3, s. 225-262.

ISSN 1530-8057. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1528083707082164>. [cit. 2025-05-22].

OĞULATA, R. Tuğrul. The Effect of Thermal Insulation of Clothing on Human Thermal Comfort. Online. Cukurova University: Department of Textile Engineering, Faculty of Engineering and Architecture. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Tugrul-Ogulata/publication/283451421_The_Effect_of_Thermal_Insulation_of_Clothing_on_Human_Thermal_Comfort/links/621c858a2542ea3cacb71511/The-Effect-of-Thermal-Insulation-of-Clothing-on-Human-Thermal-Comfort.pdf. [cit. 2024-11-29].

PAMUK, Oktay. CLOTHING COMFORT PROPERTIES IN TEXTILE INDUSTRY. Online. E-Journal of New World Sciences Academy. 2007, roč. 3, č. 1, s. 70-74. Dostupné z: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/186436>. [cit. 2024-11-11].

SCOTT, Juliana. Fashion and Positive Psychology: Interaction Between Clothing, Mood, Self-Concept, and Well-Being. Master Thesis. Ryerson University: Fashion.

SHETTY, Kasturi J. a KOTIAN, Suphala. A Systematic Review and Research Agenda of Body Image and FashionTrends. Online. International Journal of Case Studies in Business, IT, and Education. 2023, roč. 7, č. 2, s. 422-447. ISSN 2581-6942. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.5281/zenodo.8117714>. [cit. 2025-02-05].

SOBREIRA, Érica Maria Calíope a MANTOVANI, Danielle. Minimalist Aesthetics: conveying an image through clothing style. Online. Variata. 2024, roč. 17, č. 42, s. 01-18. ISSN 1982-615x. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.5965/1982615x17422024e0008>. [cit. 2025-02-06].

SONG, Guowen. Improving Comfort in Clothing. Philadelphia: Woodhead Publishing, 2011. ISBN 978-0-85709-064-5.

TAMURA, Teruko. Climate and Clothing. Online. Journal of the Human-Environment System. 2016, roč. 19, č. 1, s. 1-11. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1618/jhes.19.001>. [cit. 2024-11-29].

ULLAH, H. M. K.; LEJEUNE, Joseph; CAYLA, Aurélie; MONCEAUX, Mélanie; CAMPAGNE, Christine et al. A review of noteworthy/major innovations in wearable clothing for thermal and moisture management from material to fabric structure. Online. Textile Research Journal. 2022, roč. 92, č. 17-18, s. 3351-3386. ISSN 0040-5175. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/00405175211027799>. [cit. 2024-12-12].

WANG, Yang. New Materials in Textile Innovation. Online. Journal of Materials, Processing and Design. 2023, roč. 7, č. 1, s. 32-40. ISSN 2516-0923. Dostupné z: <https://doi.org/10.23977/jmpd.2023.070106>. [cit. 2025-02-05].

WONG, A.S.W.; LI, Y.; YEUNG, P.K.W. a LEE, P.W.H. Neural Network Predictions of Human Psychological Perceptions of Clothing Sensory Comfort. Textile Research Journal. 2003, vol. 73, no. 1, s. 31-37. ISSN 0040-5175.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Porovnání tří různých procesů pro dosažení komfortu nošení	18
Obrázek 2 Systém člověk-oděv-životní prostředí	21
Obrázek 3 Typický mikroporézní membránový systém	26
Obrázek 4 Odpařování vlhkosti pomocí mikroporézního povlaku	26
Obrázek 5 Balenciaga Spring/Summer 2020 Ready to Wear	43
Obrázek 6 Barevná paleta zvolená respondenty.	62
Obrázek 7 Ukázka fit map a rozložení střihu v CLO 3D	64
Obrázek 8 Vytisknuté střihové šablony	64
Obrázek 9 Moodboard	66
Obrázek 10 Prvotní návrhy	67
Obrázek 11 Procesní návrhy	67
Obrázek 12 Finální návrhy – dámské looky	68
Obrázek 13 Finální návrhy – pánské looky	68
Obrázek 14 CLO3D vizualizace looku_01	69
Obrázek 15 Technický nákres, dámský kabát.....	70
Obrázek 16 Proces a detaily dámského kabátu	70
Obrázek 17 Technický nákres, dámské tričko	71
Obrázek 18 Technický nákres, dámské kalhoty.....	72
Obrázek 19 CLO3D vizualizace looku_02	73
Obrázek 20 Technický nákres, dámský top	74
Obrázek 21 Popis detailů dámského topu	75
Obrázek 22 Technický nákres, dámské kalhoty.....	76
Obrázek 23 Proces tvorby dámských kalhot.....	76
Obrázek 24 CLO3D vizualizace looku_03	77
Obrázek 25 Technický nákres, dámská halenka	78
Obrázek 26 Popis detailů dámské halenky	78
Obrázek 27 Technický nákres, dámské kalhoty.....	79
Obrázek 28 Proces a detaily dámských kalhot.....	80
Obrázek 29 CLO3D vizualizace looku_04	81
Obrázek 30 Technický nákres, dámská mikina	82
Obrázek 31 Popis detailů dámské mikiny	82
Obrázek 32 Technický nákres, dámské kalhoty.....	83
Obrázek 33 CLO3D vizualizace looku_05	84
Obrázek 34 Technický nákres, dámské šaty	86

Obrázek 35 Proces aranžování šatů	86
Obrázek 36 Technický nákres, dámské kalhoty	87
Obrázek 37 Popis detailů dámských kalhot	88
Obrázek 38 CLO3D vizualizace looku _06	89
Obrázek 39 Technický nákres, dámská košile	90
Obrázek 40 Technický nákres, dámské kalhoty	91
Obrázek 41 CLO3D vizualizace looku _07	92
Obrázek 42 Technický nákres, pánská bunda	93
Obrázek 43 Proces a detaily pánské bundy	94
Obrázek 44 Technický nákres, pánské tričko	95
Obrázek 45 Technický nákres, pánské kalhoty	96
Obrázek 46 CLO3D vizualizace looku _08	97
Obrázek 47 Technický nákres, pánská košile	98
Obrázek 48 Proces a detaily pánské košile	99
Obrázek 49 Technický nákres, pánské kalhoty	100
Obrázek 50 CLO3D vizualizace looku _09	101
Obrázek 51 Technický nákres, pánská mikina	102
Obrázek 52 Popis detailů pánské mikiny	103
Obrázek 53 Technický nákres, pánské kraťasy	104
Obrázek 54 Střihové řešení návleků looku _09	104
Obrázek 55 Fotografie kolekce 1	107
Obrázek 56 Fotografie kolekce 2	108
Obrázek 57 Fotografie kolekce 3	109
Obrázek 58 Fotografie kolekce 4	110
Obrázek 59 Fotografie kolekce 5	111
Obrázek 60 Fotografie kolekce 6	112
Obrázek 61 Fotografie kolekce 7	113
Obrázek 62 Fotografie kolekce 8	114
Obrázek 63 Fotografie kolekce 9	115
Obrázek 64 Fotografie kolekce 10	116
Obrázek 65 Fotografie kolekce 11	117
Obrázek 66 Fotografie kolekce 12	118
Obrázek 67 Fotografie kolekce 13	119
Obrázek 68 Fotografie kolekce 14	120
Obrázek 69 Fotografie kolekce 15	121

Obrázek 70 Fotografie kolekce 16	122
--	-----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Věkové rozpětí generace Z – přehled literatury	46
--	----

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Rozložení respondentů podle věku	49
Graf 2 Rozložení respondentů podle pohlaví.....	49
Graf 3 Rozložení respondentů podle výše dosaženého vzdělání	50
Graf 4 Počet strávených hodin v denním oblečení respondentů	50
Graf 5 Úroveň důležitosti psychologického komfortu podle respondentů	51
Graf 6 Jak se respondenti cítí v módním, ale ne přímo pohodlném oblečení	52
Graf 7 Nejdůležitější faktory při výběru oblečení u respondentů	53
Graf 8 Znázornění nejčastějšího výběru barevné palety u respondentů	53
Graf 9 Jaký význam přikládají respondenti příjemnosti oblečení na dotek	54
Graf 10 Jak často je oblečení respondenty voleno s ohledem na počasí	55
Graf 11 Množství respondentů, kteří věnují pozornost štítkům se složením materiálů.....	55
Graf 12 Preference druhu materiálů dle respondentů	56
Graf 13 Preference typů střihu u respondentů	57
Graf 14 Míra preference možnosti volnosti pohybu u respondentů.....	57
Graf 15 Typy nepohodlnějšího oblečení dle střihu u respondentů	58
Graf 16 Hlavní důvody výběru oblečení u respondentů	58
Graf 17 Vliv komfortu oblečení na denní výkon respondentů.....	59

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

% procent

± plus-minus

°C stupně celsia

cm centimetr

např. například

PET Polyethylentereftalát

PTT Polytrimethylentereftalát

tj. to je

™ trademark

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: VZOR DOTAZNÍKU

PŘÍLOHA P I: VZOR DOTAZNÍKU

Část 1: Demografické údaje

1. Věk

Text stručné odpovědi

2. Pohlaví

- a) Muž
- b) Žena
- c) Jiné/Nechci uvést

3. Co studuješ / jaké je tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní škola
- b) Střední škola – Výuční list
- c) Střední škola – Maturita
- d) Vyšší odborná škola
- e) Vysoká škola

4. Jaké je tvé studijní zaměření (v případě dokončení školy jaké je tvé pracovní zaměření)? (např.: umělecké, ekonomické, technologické, atd..) (nepovinná odpověď)

Text stručné odpovědi

5. Kolik času obvykle strávíš ve svém denním oblečení? (oblečení, ve kterém chodíme do školy/práce, do města apod.)

- a) Méně než 6 hodin
- b) 6-10 hodin
- c) Více než 10 hodin

6. Co nejčastěji přes den nosíš? (vícenásobný výběr 1-4 odpovědi)

- a) Tričko/Halenka
- b) Košile
- c) Mikina

- d) Svetr
- e) Džíny/Kalhoty
- f) Sukně/Šaty
- g) Bunda
- h) Kabát

Část 2: Psychologické pohodlí

7. Jak důležité je pro tebe cítit se v oblečení psychologicky komfortně (např. v pohodě, uvolněně, v bezpečí)?
- 1- Velmi důležité
 - 2- Spíše důležité
 - 3- Neutrální
 - 4- Spíše nedůležité
 - 5- Vůbec důležité
8. Jak se cítíš v oblečení, které je módní, ale nemusí být nutně pohodlné?
- a) Cítím se dobře a stylově
 - b) Cítím se průměrně, ale přijatelně
 - c) Necítím se pohodlně
 - d) Neřeším/Není to důležité
 - e) Nenosím módní oblečení
9. Co je pro tebe hlavním/nejdůležitějším faktorem při výběru oblečení, aby ses cítil/a psychologicky komfortně? (vícenásobný výběr 1-2 odpovědi)
- a) Styl
 - b) Barva
 - c) Značka oblečení
 - d) Možnost vyjádření vlastní identity
 - e) Střih
 - f) Materiál

g) Cena

10. Jakou barevnou paletu nosíš nejčastěji a ve které se cítíš nejkomfortněji?

a) Neutrální barvy

b) Zemité barvy

c) Jemné/pastelové barvy

d) Výrazné barvy

Část 3: Fyziologický komfort

11. Jak důležité je pro tebe, aby oblečení bylo příjemné na dotek a pohodlné na pokožce?

1- Velmi důležité

- 2- Spíše důležité
 - 3- Neutrální
 - 4- Spíše nedůležité
 - 5- Vůbec důležité
12. Jak často volíš oblečení s ohledem na počasí (např. teplé nebo prodyšné materiály)?
- 1- Vždy
 - 2- Často
 - 3- Občas
 - 4- Nikdy
13. Díváš se při nákupu oblečení na jejich štítek se složením materiálů?
- Ano
- Ne
14. Pokud ANO, které materiály ti připadají nejpohodlnější / které materiály vyhledáváš? (nepovinná odpověď)
- a) Přírodní materiály (např.: bavlna, len, vlna)
 - b) Syntetické materiály (např.: polyester, akryl, viskóza)
 - c) Směsové materiály (směs přírodních a syntetických materiálů)

Část 4: Střih a funkčnost oděvu

15. Který typ střihu oblečení ti připadá nejpohodlnější? (obrázky triček jsou pouze názorná ukázka, otázka se vztahuje na všechny typy oblečení obecně)
- a) Volný střih (over sized)

b) Regular fit

c) Slim fit (přiléhavý na tělo)

16. Preferuješ oblečení, které umožňuje volnost pohybu?

- 1- Ano, vždy
- 2- Většinou ano
- 3- Občas ano
- 4- Ne, na tom mi nezáleží

17. Jaký typ oblečení ti přijde nejkomfortnější na denní nošení? (vyber 1-4 možnosti oblečení, které ti připadají pohodlné z hlediska střihu a pohyblivosti) (vícenásobný výběr 1-4 odpovědi)

- a) Volná trička nebo halenky
- b) Přiléhavá trička (slim fit)
- c) Mikiny nebo svetry
- d) Široké kalhoty nebo volné džíny
- e) Legíny nebo elastické kalhoty
- f) Šortky – různých délek
- g) Šaty nebo sukně – různé délky a střihy
- h) Sportovní oblečení – jako jsou tepláky nebo sportovní trička

- i) Formální oblečení (saka, kalhoty na míru, košile apod...)

Část 5: Důvody výběru komfortního oděvu

18. Jaké jsou hlavní důvody, proč dáváš přednost pohodlnému oblečení?
- a) Zdravotní pohodlí (např. méně omezení pohybu, lepší prodyšnost)
 - b) Psychické pohodlí (cítím se dobře protože vypadám dobře)
 - c) Důvod praktický (např. snadné na údržbu, všestranné nošení)
19. Jaký vliv má podle tebe komfort oblečení na tvůj celkový denní výkon nebo soustředění?
- 1- Velmi velký vliv
 - 2- Spíše velký vliv
 - 3- Neutrální
 - 4- Spíše malý vliv

Závěrečná část

20. Existuje něco, co bys změnil/a na svém oblíbeném typu oblečení, aby byl komfortnější?

Text dlouhé odpovědi

21. Chceš doplnit něco k tématu komfortu v oděvu? (nepovinná odpověď)

Text dlouhé odpovědi